

MAATIAINEN

Maatiaiskasvien, -eläinten ja -maisemien puolesta

1/2008

Maatiainen - Det lantliga kulturavret ry

Maatiainen ry on perustettu vuonna 1989.

Yhdistys pyrkii säilyttämään vanhat viljely- ja koristekasvit sekä alkuperäiset kotieläinrodut eli maatiaiskasvit ja -eläimet. Lisäksi yhdistys haluaa vaalia perinnetäisyyttä.

Yhteys toimintaryhmiin

Yhdistyksen jäsenet ja muutkin maatiaisasiosta kiinnostuneet voivat ottaa suoraan yhteyden toimintaryhmiin. Yhteyshenkilöiden tiedot ovat takakannen sisäisivulla.

Yhdistyksen toimisto

Stenbäckinkatu 8
00250 HELSINKI
(09) 477 5331
maatiainen.ry@saunalahti.fi
www.maatiainen.fi

Aukioloajat

Maatiaisen toimisto on auki keskiviikkoisin klo 12-17, toukokuussa keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 12-17. Toimisto sijaitsee Helsingin Taka-Töölössä lähellä Naistenklinikkaa. Tienoilta pääsee Mannerheimintietä pitkin kulkevilla busseilla ja raitiovaunuilla sekä Töölönkatua kulkevilla busseilla.

Jäsenyys

Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä ottamalla yhteyttä toimistoon kirjeellä, sähköpostilla tai puhelimella. Jäseneksi voit myös liittyä maksamalla jäsenmaksun suoraan yhdistyksen tilille. Kirjoita viestikenttään UUSI JÄSEN sekä nimesi ja osoitteesi.

Jäsenmaksu

Vuoden 2007 henkilöjäsenmaksu on 25 €, opiskelija 18 €, perheenjäsen (varsinaisen jäsenen ohella) 11€

Lahjoitukset

Yhdistys ottaa kiitollisena vastaan lahjoituksia toimintansa tukemiseen.

Tilinumero

Aktia 405500-114419

Kannessa: Kukkiva maa-artistokka

Kuvaaja: Pentti Alanko

Maatiainen-lehti 20. vuosikerta 1/2008

Julkaisija: Maatiainen ry

Toimitus:

Päätoimittaja: Aune Kämäräinen,
aune.kamarainen@kolumbus.fi, p. 050 3255334
Taitto: Raija Ojanen, raija_ojanen@yahoo.com

Kirjoitukset ja muu aineisto:

Lehteen tarkoitetut kirjoitukset ja ilmoitukset pyydetään lähettämään yhdistyksen toimistoon tai suoraan toimittajalle sähköpostilla tai kirjeenä. Toivomme vinkkejä, kannanottoja ja lukijoiden kertomuksia kokemuksistaan maatiaismaailmassa.

Arvoisat kirjoittajat! Jos kirjoitate tietokoneella, lähettehän tekstin joko levykkeellä tai sähköpostilla. "Vanhanaikaisella" kirjoituskoneella tai käsikirjoitetut tekstit naputtelemme toki itse paperilta tietokoneelle.

Ilmestyminen:

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Ilmestymisaikataulu 2008:

Numero	Aineiston viimeinen jättöpäivä	Ilmestymisaika
1	1.2.	3.3.
2	11.4.	12.5.
3	22.8.	22.9.
4	14.11.	15.12.

Tilausmaksu:

Lehti jaetaan yhdistyksen jäsenille jäsenmaksua vastaan. Muille tilausmaksu on 25 € vuonna 2007. Irtonumero 4 €

Ilmoitushinnat:

Koko sivu 200€, ½ sivua 120€, ¼ sivua 80 €.

ISSN 1455-3201

Maatiainen lehti 2/2008 ilmestyy 12.5.2008. Olkaa hyvät ja lähettäkää kirjoitukset, ilmoitukset ja muu lehtimateriaali toimistoon tai suoraan toimittajalle 11.4.2008 mennessä.

Pienimuotoista, siis monimuotoista

Vain kaksi sukupolvea sitten omavarainen tai ainakin hyvin monimuotoinen maatalous oli tavalla tai toisella useimpien suomalaisten arkea. Maatilojen tuotevalikoimat olivat monipuolisia. Omatarvepuutarhaviljely antoi tärkeän osan perheen ruoasta. Lapset ja nuoret oppivat pienestä pitäen töihin pelloilla, metsissä ja puutarhoissa; osaaminen siirtyi sukupolvelta toiselle.

Nyt harvalla lapsella on edes mummolaa maalla. Ja jos onkin, maalaistalojenkin tuotantolinjat ovat teollistuneet – tuotetaan harvoja tuotteita suuria määriä, tehokkaasti. Tehotuotanto vähentää luonnon monimuotoisuutta.

Tarvitaan uutta tasapainoa. Sitä voi jokainen Maatiaisien jäsen lähipiireineen olla luomassa. Voit perustaa omatarvekanalan, hankkia lammaskatraan hoitamaan perinnemaisemia tai erikoistua puutarhassasi vanhoihin kasveihin.

Vaikka et omista maata, läheltäsi löytyy kotiseutumuseon piha tai vuokrattava puutarhapalsta, jossa voit toteuttaa pienimuotoista luonnon monimuotoisuuden elvyttämistä. Monet yhdistykset ylläpitävät perinnepihapiiriensä ympärillä ahoja, ketoja ja niittyjä. Talkoolaiset ovat tervetulleita, seura antoisaa ja ruokaa riittävästi.

Tänä vuonna me Maatiaisien jäsenet tutustumme erityisesti maa-artistokkaan ja kyyttöihin. Kesällä pääsemme tutustumaan Maatiaisien ensimmäiseen vuoden perinnemaisemaan Satakuntaan. Mielenkiintoiset maatiaisimatkat vievät meidät kulttuurimaisemiin Suomen Savoona ja Hämeeseen sekä Ruotsiin.

Tule mukaan!

Liisa Jääskeläinen

Dina Samaletdin

Toimiston kuulumisia

Kuten kakki olemme todenneet, viime syksy oli poikkeavan lämmin ja vielä joulukuussa ihmiset tilasivat siemeniä ja kylvivät kylmäkäsitteilyä vaativia lajeja puutarhoihinsa. Tapahtuuko näin seuraavina vuosina, jää nähtäväksi. Jo aivan tavallisissakin lehdissä näkee artikkeleita siitä, miten ilmasto tulee muuttamaan kasvillisuutta. Samasta aiheesta professori Peter Tigerstedt puhui syyskokouksessa.

Maatiaisien tiloista on tulossa samansuuntaisten ryhmien ja yhdistysten kokoontumispaikka, mikä on hyvä asia, koska täten voimme yhdistää voimiamme. Vuokraamme siis mahdollisuuksien mukaan tilaamme kokouksiin.

Osallistumme kevään Mökki ja puutarha-näyttelyyn Helsingissä. 4.-6.4. Teemme matkan kotimaahan ja Ruotsiin, ja huhtikuussa meillä on tutustuminen Kirkkonummella sijaitsevaan luomumenatarhaan, jossa voimme opetella varttamaan omena- ja luumupuuta.

Erityisesti tänä keväänä on toimistoon esitetty toivomuksia, että lehdessä olisi juttuja palstaviljelijöille, jotka ovat aloittelijoita. Lehti on hyvin paljon jäsenten kirjoittamien juttujen varassa. Siis hyvät jäsenet: kirjoittakaa lyhyitä juttuja kokemuksistanne ja kasveistanne, niin saadaan sekin puoli korjatuksi. Muistakaa myös taimipäivä. Se on 23.5.

Anja Alanko

Puheenjohtajan palsta

Uusi vuosi, uudet voimat

Syyskokous uudisti hallituksemme kokoonpanoa. Vuoden ensimmäisessä kokouksessa päivitimme toimijatiedot. Ne löytyvät tämän lehden takasisäkannesta. Jos tahdot tulla mukaan toimintaan, ota rohkeasti yhteyttä maatiaisaktivisteihin.

Siemenistä, siemenluettelosta ja -oppaasta

Monipuolinen siemenopas on taas valmistunut. Kiihtos erityisesti Anna Lassilalle ja siementen kerääjille! Toinen siemensankarimme on Pirkko Kukkola, joka myös hoitaa pääosan siementilauksista. Tällä kertaa siemenluettelo on liitetty osaksi lehteä – säästämme painatuksessa, postituksessa ja alvissa. Viime vuoden lopussa haimme rahoitusta siemenoppaan laatimiseen Ljudmila ja Nikolai Borisoffin puutarhasäätiöltä. Oppaan kirjoittajaksi on lupautunut Pirkko Kahila. Haaveenamme on, että siemenoppaasta tulisi Maatiaisen 20-vuotisjuhlaulkaisu.

Nettisivut nyt kunnossa

Lieneekö nettiosasto maatiaisväelle erityisen vaikeaa? Toimittajamme Keijo Luoto keijo.luoto@gmail.com on kyllä alansa täysi ammattilainen, mutta tun-

nuksen ja salasanan metsästys ynnä verkkotunnusten siirto ja nimipalvelinmääritysten päivittäminen ovat olleet Anjalle ja minulle täyttä tuskaa. Saimme onneksi pitää vanhan hyvän tunnuksemme www.maatiainen.fi. Sivuille tulee pikkuhiljaa lisää aineistoja. Paikallisryhmien tapahtumailmoitukset, jäsenten valokuvat ja linkit maatiaisharrastajien kotisivuille ovat tervetulleita!

Mistä moniosaaja toimistoon?

Tarvitsemme uuden moniosaajan toimistoomme. Anja Alanko tahtoo siirtyä pikkuhiljaa sivuun ja on valmis kouluttamaan seuraajansa. Tehtävät ovat tapahtumien järjestämisestä päivystykseen, talkoolaisten innostamisesta tiedotteiden tekoon ja kirjojen myynnistä uusien jäsenten hankintaan. Tapahtumat vaihtelevat taimipäivistä oman messuosaston organisointiin ja opastetuista retkistä luentoihin. Pystymme palkkaamaan henkilön 1 - 2 päiväksi viikossa vaatimattomalla korvauksella, vaikka töitä toki olisi enemmänkin. Toivomme maatiaisasioiden tuntemusta, iloista mieltä, napakkuutta ja pitkää pinnaa. Nettisivuille tulee tästä piakkoin tarkempi ilmoitus. Jos tehtävä kiinnostaa, voit myös soittaa toimistoon päivystysaikana.

Liisa Jääskeläinen

Kutsu kevätkokoukseen

Maatiainen – Det lantliga kulturarvet ry:n kevätkokous järjestetään
pe 23.5. 2008 alkaen klo 16.00
yhdistyksen toimistossa, jonka osoite on Stenbäckinkatu 8, 00250 Helsinki.
Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset kevätkokousasiat.

Tervetuloa!

Liisa Jääskeläinen, puheenjohtaja

Vuoden 2008 ”eliöt”

eli yhteisöjen valitsemat vuoden 2008 kasvit ja eläimet

Yhdistyksemme on valinnut jokavuotiseen tapaan kaksi vuoden ”eliötä” eli vuoden maatiaiseläimen ja vuoden maatiaiskasvin. Edellinen on kyyttö, itäsuomalainen maatiaislehmä ja jälkimmäinen on mukulaeli maa-artisokka. Maa-artisokasta on erillinen kirjoitus tässä lehdessä.

On ilahduttavaa nähdä, että useimmat muutkin vuoden eliöiksi valitut kasvit ja eläimet ovat oikeastaan maataisia, joko meillä kauan viljeltyjä tai sitten ”todellisia” maataisia, eli meillä hyvinkin kauan luonnonvaraisina esiintyneitä kasveja tai eläimiä. Käymme näistä ensiksi läpi viljeltyt kasvit. Niistä meille maatiaiskasviharrastajille ovat erityisen tuttuja syreenit (*Syringa*), jonka puuvartiskasvisuvun Dendrologian seura on valinnut vuoden puusuvuksi.

Syreeniä pidetään yleensä pensaina, mutta monet lajit ja lajikkeet kasvavat ikääntyessään puumaisiksi. Niitä ovat varsinkin pihasyreenin (*S. vulgaris*), ruots. syren jalosyreeniksi nimetyt lajikkeet, jotka eivät tee juurivesoja, kuten pihasyreeni. Itse pihasyreeni on niin tuttu kasvi, ettei se juurikaan kaipaa esittelyä. Sitä tapaa yleisesti vanhoissa pihoissa ja puutarhoissa, mutta monen muun maataisen tapaan se ei ole enää ”muodissa”. Ehkä se saa lisää suosiota tämän vuoden jälkeen, sillä se on valittu tänä vuonna valtakunnallisen vihervuoden 2008 tunnuskasviksi. Myös Helsingin kaupunginhallitus on jo 1993 valinnut sen Helsingin nimikkokukaksi. Sitä näkee yllättävän paljon Helsingin puistoissa ja etenkin Suomenlinnassa. Pitkään luultiin, että se tuli Suomeen ensiksi Suomenlinnaan, mutta tarkemmin asiaa tutkittaessa on todettu sen kasvaneen Turussa jo 1728. Puumaisia syreeniä ovat myös yleisesti kasvatetut puisto- ja isabellansyreenit, sekä harvinaisena meillä tavatut unkarin- ja likusterisyreenit. Unkarinsyreeninä meillä viljeltyt ovat yleensä edellä mainittuja puisto- ja isabellansyreeniä.

Vuoden ruusun valitsee vuosittain Suomen Ruusu-seura, ja se esitellään lähemmin seuran jäsenlehdessä Ruusunlehdessä. Tänä vuonna on kunnia tulla valituksi vuoden ruusuksi osunut Iitistä löydetylle löytöruusulle, joka on saanut lajikenimen ’Iitin Tiltu’. Tämä ruusu kuuluu ranskanruusuihin (*Rosa Gallicaryhmän* lajikkeet), ruots. gallicarosor. Ranskanruusut ovat ylipäätään kaikkein vanhimmat viljeltyt ruusut. ’Iitin Tiltun’ alkuperä on hämärän peitossa, se on ehkä tuotu meille Venäjältä kuten monet muutkin meiltä löytyneet vanhat löytöruusut. Sen perimässä arvellaan olevan ainakin kurttu- (*R. rugosa*) ja gallianruusua (*R. gallica*). Se on kasvanut löytöpaikallaan hiekkaisella paikalla ehkä jo hyvinkin pitkään. ’Iitin Tiltun’ lämpimän tummanpunaiset, yksinkertaiset kukat ovat varsin näyttäviä ja ruusua on lisäyksessä usealla taimitarhalla.

Kolmas koristekasvi vuoden kasvien joukossa on vuoden kärhkö. Sen on valinnut Dendrologian seuran kärhköherho, ja valinta on osunut nykyään vähän viljellylle trumpettisinikärhkölle (*Clematis heracleifolia*) lajikkeineen (ruots. trumpetsklematis). Meillä sitä on nykyään enää vain harvoin viljelty, vaikka se on helppo kasvi ja pitää paikkansa hallussaan vuosikymmeniä ilman juuri mitään hoitoa aidon maatiaiskasvin tapaan. Trumpettikärhöt ovat noin metrin korkuisia perennoja, ja niiden vaaleansiniset yksittäiset kukat muistuttavat muodoltaan hyasintin kukkia. Niiden kukinta-aika on loppukesällä, ja itse lajiin voi tutustua Helsingin kasvitieteellisen puutarhan systemaattisessa osastossa leinikkikasvien heimossa. Lisätietoja Google-haulla ”kärhköherho”.

Vuoden rohdoskasvin on valinnut Suomen terveyskauppojen liitto, ja tänä vuonna valinta on osunut kaunopunahatulle (eli ”auringonhatulle”), ruots. röd rudbeckia (*Echinacea purpurea*), joka on tärkeä lääkekasvi. Sitä viljellään meilläkin lääkekasvina, mutta tunnetumpi se on komeana perennakasvina. Sillä

on isot mykerökukinnot, ja laitakukat ovat näyttäviä, vaaleanpunaisia, mutta on olemassa myös valkokukkaisia lajikkeita. Jos haluaa kasvattaa tätä ylvästä perennaa, on se mahdollista vain läpäisevässä, mutta ravinteikkaassa hiekkamaassa. Kuten kaikkia arkoja perennoja, voidaan tätäkin kasvattaa varmimmin vain viettävällä paikalla, jossa syksyn-talven kosteus ei pääse sitä vahingoittamaan. Mitään korkeata kumpua ei sille kuitenkaan tarvitse rakentaa, kunhan liika kosteus pääsee valumaan pois sen juurilta.

Puutarhaliitto valitsee vuosittain vuoden vihanneksen, ja tänä vuonna valinta on osunut kaikkien tuntemalla punajuurelle, ruots. rödbeta (Beta vulgaris Punajuuri-ryhmän lajikkeet). Punajuuri ei ehkä kaipa esittelyä, sillä niin tunnettu se on. Kaikki eivät ehkä tunne niitä monia herkullisia ruokia, joita tästä kasvista voidaan valmistaa. Punajuuren kasvataminen on helppoa eikä sillä ole juuri mitään sen kasvua haittaavia tuholaisia tai kasvitauteja. Nykyään on viljelyssä myös valko- ja keltajuurikkaita, jotka eroavat punajuuresta vain värinsä perusteella. Monet eivät myöskään tiedä, että myös punajuuren lehdet ja lehtiruodit ovat syötäväksi kelpaavia.

Vuoden yrtin on valinnut Arktiset aromit ry, ja se on voikukka, ruots. maskros, siis ”madonruusu” (Taraxacum officinale coll.). Oikeastaan pitäisi sanoa voikukat, sillä Suomesta on löydetty yli 500 eri voikukkalajia. Niitähän eivät kasvitieteilijätkään hevillä erota toisistaan, vaan niiden tunnistus vaatii vuosien harrastusta. Suomessa oli jo vuosikymmeniä sitten valtion rahoittama tutkimusprojekti, jossa haettiin esille maukkaimmat voikukkalajit vihanneksina viljeltäviksi. Missä ne nyt ovat? Asiaa selvittää seuraavassa numerossa julkaistava Bertalan Galambosin artikkeli. Voikukkien lehdethän ovat hyvin ravintorikkaikkaita ja päihittävät kaikki muut meillä viljeltävät vihannekset ja luonnonvaraiset kasvit! Niin Ranskassa kuin Etelä-Euroopassa ne ovat harvinaisempia kuin meillä, mutta niitä näkee keväisin kerättävän ja käytettävän ahkerasti.

Voikukkaa ei meillä siis arvosteta. Valittaessa eri maakuntien kukkia, oli voikukka ehdolla Kymenlaakson maakuntakukaksi. Siitäpä nousi aikamoinen poru, ja maakuntakukaksi tuli siellä lopulta keltakurjenmiekkä! Mikä tyhmyys sekin. Voikukasta saa valmistetuksi vaikka koko maukkaan gourmet-menen, jos on uskomista ulkomaisia keittokirjoja. Käivoin hyllystäni kirjan Flower Cookery, The art of Cooking with Flowers, Mary MacNicol 1967, Fleet Press Corporation, New York. Kirjasta löytyy mm.

voikukkaillallinen: voikukkamunakas, voikukka- ja juuressalaatti, voikukkasalaatti, voikukkaviini (useita erilaisia) ja lopuksi voikukkakahvi (tehty juurista)! Kirjasta löytyy reseptit myös kerrosvoileiviksi, voikukkaolueksi, vanukkaaksi, keitoksi ja piirakoiksi. Ja kaikki näistä ovat hyvin herkullisia ja terveellisiä ruokia. Joten on meillä vielä oppimista voikukkien käytön suhteen (varsinkin kun melkein nollasta aloitetaan!).

Vuoden sieni, Arktiset aromit ry:n valitsema isohapero, ruots. storkremla (Russula paludosa), on virallinen kauppasieni. Kuten syötävät haperot yleensäkin, on punalakkinen isohapero mainio, satoisia ja yleinen ruokasieni ja sen voi sellaisenaan käyttää ravinnoksi tuoreena ja kuivattuna. Jonkin verran isohaperon tunnistus vaatii harjaannusta, sillä jos sitä sekoittaa joihinkin polttavanmakuisiin sitä muistuttaviin lajeihin, voi kyllä pilata sieniruokansa. Myrkyllisiä ne eivät kuitenkaan ole.

Arktiset aromit ry. on valinnut myös vuoden marjan, joka on variksenmarja, ruots. kråkbär (Empetrum nigrum). Tarkkaan ottaen Suomessa kasvaa kaksi variksenmarjaa, etelän- ja pohjanvariksenmarjat, mutta ne ovat yhtä lailla käyttökelpoisia mehun raaka-aineeksi joko yksinään tai toisten marjojen kera. Perustettaessa puutarhaa voi variksenmarjalle löytyä käyttö ainavihantana, hyvin peittäväna peittokasvina niin alppiruusujen alla kuin myös kuivilla, hiekkaisilla paikoilla. Ulkomailla sitä jo käytetäänkin menestyksellisesti tähän tarkoitukseen. Arktiset Aromit ry:n nettilehden mukaan ”variksenmarja, myös kaarnikaksi kutsuttu, sisältää mustikan tavoin runsaasti antioksidantteja ja antosyaneja. Miedon makuista, vähäsokerisia ja -happoisia marjoja voidaan käyttää monipuolisesti mehuihin, hilloihin, leivonnaisiin, marinadeihin jne. Näistä mainioista ominaisuuksista huolimatta viidennes suomalaisista ei edes tunne variksenmarjaa”.

Vuoden lintuja ovat tänä vuonna Birdlife Finlandin valitsemina nauru- ja pikkulokit. Katso näistä linnusta lähemmin Birdlife fi:n nettisivuilta (Google-haulla birdlife suomi naurulokki - pikkulokki) tai jostakin lintukirjasta.

Lisätietoja näistä kasveista ja eläimistä löytää kunkin eliön valinneen tahon kotisivuilta. Ne löytää helposti myös Google-haun avulla valitsemalla kunkin kasvin kohdalla mainitun yhdistyksen nimen.

Pentti Alanko

Vuoden 2008 maatiaiskasvi on

MAA-ARTISOKKA

(*Helianthus tuberosus*)

Tämän vuoden maatiaiskasvi maa- eli mukula-artisokka on tosi maatiainen, sillä se on tuotu Eurooppaan jo 1500-luvun lopulla Pohjois-Amerikasta. Siellä intiaanit viljelivät sitä tai jotakin toista, samannäköistä kasvia ravinnokseen. Suomeen maa-artisokka tuotiin 1600-luvulla, jolloin sitä tiedetään Elias Tillandzin julkaiseman kasviluettelon mukaan kasvatetun Turussa. Ossian Lundénin Keittiökasvit-kirjan (1921) mukaan itse Carl von Linné kasvatti maa-artisokkia innokkaasti, minkä vuoksi tämä kasvi mainitaan kaikissa 1600- ja 1700-luvun ruotsinmaalaisissa puutarhakirjoissa. Kun perunan viljely yleistyi 1700-luvun loppupuolella, maa-artisokka jäi paitsioon miltei kokonaan niin meillä kuin muuallakin Euroopassa.

Monivuotinen maa-artisokka kuuluu samaan Helianthus-sukuun kuin kaikille tuttu yksivuotinen isoaurionkukka. Jäykät varret kasvavat 1,5-2,5 m korkeiksi ja pysyvät hyvin pystyssä. Maa-artisokan ”kukat” (oikeammin kukinnot, mykeröt, maa-artisokkahan kuuluu asterikasveihin) ovat samantapaiset kuin auringonkukan, mutta paljon pienemmät, tosin jokaisen varren latvassa on mykeröitä melkoinen kimppu. Maa-artisokka kukkii syksyllä ainakin Etelä-Suomessa lämpimän kesän jälkeen. Eri kantojen kukinta-ajankohdissa näyttäisi olevan vaihtelua. Juurimukulat ovat vaihtelevan muotoisia ja muhkuraisia, minkä vuoksi ne ovat hankalampia kuorittavia kuin perunan mukulat.

Maa-artisokasta on viljelyssä eri kantoja, joiden juurimukuloiden väri on joko punainen, keltainen tai valkoinen (Ossian Lundénin mukaan). Aiemmin viljelyssä oli useita lajikkeita, mutta meillä ei lie ne kukaan selvittänyt, mihin lajikkeisiin nykyiset

Maa-artisokan mukulat sisältävät paljon terveellisiä ravintoaineita.

kannat mahdollisesti kuuluvat. Lajikkeita ovat mm. ’Suttonin Pyöreä Valkoinen’, ’Valkoinen Jerusalem’ ja ’Tavallinen Punainen’, joka Lundénin mukaan on meillä yleisimmin kasvatettu. Hän mainitsee myös 1800-luvun lopussa markkinoille tulleet ranskalaisen Vilmorinin siemenliikkeen lajikkeet ’Patate’ ja ’Blanc Ameliore’. Nykyisin viljelyssä oleva lajike ’Bianca’ kukkii suhteellisen aikaisin loppukesällä ja ehtii kasvattaa kookkaat, valkoiset mukulat.

Helppo viljeltävä

Maa-artisokan viljely on varsin yksinkertaista. Sitä voidaan kasvattaa perunan tapaan: mukulasato nostetaan maasta myöhään syksyllä, mukulat viedään talveksi juureskellariin ja uudet siemenmukulat istutetaan maahan varhain keväällä. Istutussyvyys on 10 cm, mukuloiden väli rivissä noin 40 cm ja riviväli 80 cm. Harjuja ei tarvitse tehdä vaan mukulat istu-

tetaan tasamaahan. Tällaisessa yksivuotisviljelyssä mukuloista tulee suuria, mutta sadon määrä jää kaiken kaikkiaan vain kohtalaiseksi.

Toisessa, edellistä helpommassa viljelytavassa hyödynnetään maa-artistikan monivuotisuutta ja mukuloiden kylmänkestävyyttä. Osa mukuloista tai tarvittaessa kaikkikin mukulat jätetään talveksi maahan. Mukuloita nostetaan maasta käytön tahtiin aina talven tuloon saakka ja taas varhain keväällä, kun maa on sulanut. Mukuloita voidaan kaivaa maasta ja käyttää ravinnoksi keskellä talveakin, kunhan maanpinta on peitetty paksulla lehtikerroksella jäätymisen estämiseksi. Kun kevätää lämpenee, maassa jäljellä olevat mukulat lähtevät jälleen kasvuun. Tällaisessa monivuotisviljelyssä voidaan saada hyvinkin suuri kokonaissato, joka kuitenkin koostuu pienehköistä mukuloista.

Maa-artistikka kasvaa lähes missä vain, mutta parhaiten se viihtyy aurinkoisella paikalla lämpimässä, runsasmultaisessa hieta- tai savimaassa. Jos halutaan saada erityisen komeita mukuloita, maan kasvukuntoa pidetään yllä kalkituksella ja lisäämällä keväällä hyvää kompostimultaa maahan tai taimien ympärille. Alkukesällä kitketään rikkakasvit, kuivina kausina huolehditaan kastelusta. Ruohosilppukate pitää maan tuoreena ja lannoittaakin hiukan. Mainittavia tauti- tai tuholaisongelmia ei ole.

Mukulat kasvavat kokoa kiivaimmin loppukesällä ja alkusyksyllä, joten sadonkorjuuseen kannattaa ryhtyä vasta syys-lokakuussa. Maasta nostetut mukulat nahistuvat muutamassa päivässä. Kellariin vietävät mukulat ladotaan laatikoihin tai ämpäreihin kerroksittain nihkeän hiekan kanssa. Kellarin lämpötilan pitäisi olla 2-5 astetta. Varret silputaan kompostiin tai kasvimaalle ja käännetään maahan.

Ruokaa ja suojaa

Maa-artistikka saattaa säilyä kauan paikalla, jossa sitä on aiemmin viljelty. Frans Salonen kirjoittaakin Suuressa puutarhatietokirjassa (1934) seuraavasti: ”Maa-artistikka on pohjoisessakin sangen kestävä ja muutoinkin vaatimaton, jonka vuoksi sitä pitäisi puutarhoissa viljellä enemmän kuin nykyisin on laita. Sitäpaitsi sitä voidaan käyttää pensasaidan asemesta suojaamaan puutarhaa tuulilta”. Käytännössä maa-artistikka näyttää monella puutarhapalstalla olevan samalla paikalla vuodesta toiseen – tuskinpa sitä kovin paljon käytetään ravinnoksi. Mutta onhan se runsaasti kukkiva ja komea syksyn perenna!

Maa-artistikan mukulasta 80 % on vettä, 10-15 % valkuaisaineita, 1 % rasvaa ja 4-6 % kuitua ja inuliinia. Raaka mukula ei maistu juuri mitään. Kypsennettyjen mukuloiden lempeä makeus johtuu inuliinista, joka on hedelmäsokerista muodostunut varastohiilihydraatti. Mukulat sopivatkin hyvin diabeetikkojen ravinnoksi. Inuliini kulkeutuu hajoamatta ohutsuolen läpi ja päätyy paksusuolen bakteerien ravinnoksi, mistä aiheutuu ilmavaivoja herkkävatsaisille. Vaivat kuitenkin vähenevät, kun maa-artistokkaruokia syödään säännöllisesti.

Mukuloita käytetään ravinnoksi nykyään yleensä keitettyinä sekä maukkaana sosekeittona. Frans Salosen mukaan ”maa-artistikan mukulaa käytetään suolavedessä tai höyryssä keitettyinä hierotun voin kera, paistettuna, kohokkaana, vanukkaana, sosekeittona ja munakkaiden täyteenä. Se on myös erinomainen erilaisten liha-, kala- ja kasvisliemien mausteena. Jonkin verran sitä käytetään myös perunoiden tapaan kuorineen keitettyinä”.

Odotamme kiinnostuneina tietoja siitä, kuinka Maatiaisen jäsenet käyttävät maa-artistikkaa puutarhassa ja keittiössä!

Pentti Alanko ja Pirkko Kahila

Tyynelän torpan TAIMIKIRPPIS

Lieksan Lapaliellä, Tiensuuntie 85 B

la 7.6. klo 12-15.

Myy – osta – vaihda!

Paikalla myös pelimannimusiikkia.

P. 044-368 45 23.

Mustanmeren ruusu

Olemme saaneet mustanmerenruusun käpyjä jäseneltämme Sirkka Muinoselta. Niitä voi tiedustella Maatiaisen toimistosta.

Satakuntalainen Mäki-Ketalan tila on vuoden 2008 perinnemaisema

Mäki-Ketala on muinaisen Teljän kauppapaikan mailla

Vuoden perinnemaisemaksi on valittu Mäki-Ketalan maatila ympäristöineen Kokemäeltä Satakunnasta. Tila sijaitsee kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla Ylistaro-Sonnilan kulttuurimaisema-alueella. Mäki-Ketala on yksi Ylistaron kylän vanhoista kantatiloista. Ryhmäkylä on sijainnut Kokemäenjoen törmällä muinaisen Teljän kauppapaikan sijoilla. Maasto on muinaista merenpohjaa – maan kohoamisen myötä on meren ranta nykyisin jäänyt kymmenien kilometrien päähän. Ikivanhasta asutuksesta kertoo se, että maasta voi löytää kivikirveen tai rautakautisia esineitä. Alueella kulkiessa huomio kiinnittyy hoidettuihin viljelymaisemiin.

Kivipylväiden välistä lähtevä koivukuja johtaa pihapiiriin, josta erottuvat kookas, vaalea päärakennus, vanhojen aittojen rivi ja puustoa hallitseva muhkea kuusi. Avoin maisema antaa auringon paistaa aamusta iltaan. Matkaa Kokemäen keskustaan on vain 2,5 km. Kirkko näkyy ikkunasta, ja Kokemäenjoki virtaa syvässä uomassaan kilometrin päässä talosta halki laakean maiseman. Historiallinen Pyhän Henrikin saarnahuone on alun perin sijainnut Mäki-Ketalan mailla. Topi-koira rientää tulijaa vastaan, ja ulkoaitauksesta tervehtivät hevoset Verkutar ja Iiro antavat aavistaa, että täällä asuu eläinrakasta väkeä.

Tilalla on pitkä viljelyhistoria. Maataloutta siellä on harjoitettu keskiajalta lähtien, mutta maanviljelyllä on täällä tuhatvuotiset juuret. Saman suvun omistuksessa tila on ollut ainakin 1540-luvulta alkaen, kertoo katon sukuviiri. Uusimpien asiakirjojen mukaan ensimmäisiä kirjallisia tietoja tilasta löytyy jo vuodelta 1420. Historian selvittely on ollut vaikeaa, sillä tiedot sijaitsevat de la Gardie-suvun yksityisarkistossa.

Taustalla näkyvä Mäki-Ketalan navettarakennus on palkittu kunniakirjalla yhtenä Suomen kauneimmista navetoista.

Mäki-Ketalan miespihalta näkyvät 1700-luvulta peräisin olevat aitat. Etualalla vinttikaivo.

Perinteet eivät säily itsestään

Kun katselee aidoilla talonpoikaisesineillä sisustetuja huoneita, entisajan maataloustarvikkeiden täytämää aittoja ja lukuisista rakennuksista koostuvaa

Ulla ja Juhani Toroska, taustalla tamma Verkutur ja ruuna Iiro.

pihapiiriä, ei voi aavistaa, että näin ei ole ollut aina. Nykytilanne on pitkään jatkuneen, sisukkaan työn tulosta.

Ulla ja Juhani Toroska ovat isännöineet Mäki-Ketala 1980-luvun alusta lähtien.

- Nuoruudessani täällä asui meitä melko pieni perhe, Ulla esittelee kotitaloaan. – Isäni kuoli varhain. Perheeseen kuuluivat kahden lapsen lisäksi äiti, isoäiti ja ”syytinkiläisinä” kaksi tättiä. Maatalous oli ajan tavan mukaan monimuotoista. Kaikkea viljeltiin kotona. Lypsykarjaa pidettiin. Tämä oli 20 lehmän maitotila aina 2000-luvun alkuun saakka. Tuli uusi aika EU-vaatimuksineen. Harkittiin ja laskettiin, mutta lehmien pitoa ei saatu kannattavaksi – siitä luovuttiin. Emme ole kyllästyneet lehmiiin, vaan nykyisiin maidontuotanto-oloihin. Vaatimukset ja määräykset ovat tiukentuneet. Pitäisi laajentaa, vain suuret yksiköt pärjäävät.

Nykyisin Mäki-Ketala on viljan- ja nurmiviljelyyn keskittynyt tila. Lisäksi tehdään metsäkoneurakointia. Perheen neljästä lapsesta kaksi on kotona, kaksi jo maailmalla. Toisen poika on agronomi,

kaksospojista toinen metsuriyrittäjä, joten maatilan toiminnalla on jatkuvuutta.

Mäki-Ketalan vanha, pitkä, yksikerroksinen, monihuoneinen päärakennus oli siirretty alkuperäiseltä paikaltaan ryhmäkylästä nykyiselle paikalle, josta se purettiin 1927. Talon silloinen Emma-emäntä rakennutti uuden, siis nykyisen päärakennuksen 1928. 1960-luvulle asti talossa elettiin perinteistä, suunnilleen omavaraista elämää.

Talossa oli tehty sisäremontti 1960-1970-luvulla. Se oli aikansa maun mukaista ”modernisointia”: tehdastekoisia huonekaluja, muovimattoja yms. Oli laitettu sähkölämmitys. Savupiiput ja osa tulipesistäkin oli purettu tarpeettomina. Kun Toroskat puolestaan remontoivat taloa 1990-luvun alussa, se merkitsi oikeastaan paikkojen palauttamista alkuperäiseen asuunsa. Ison talon lämmittämistä ei haluttu hoitaa kalliilla sähköllä, vaan savupiiput palautettiin katolle ja tulisijat kunnostettiin ja otettiin käyttöön, mm. hienot vanhat kaakeliuunit. Talo lämpimää nykyisin puulla, jota saadaan omasta metsästä. Muovisten lattianpäällysteiden alta paljastui tukevia lattialankkuja. Aitoista löytyi vanhoja huonekaluja, jotka saivat uudestaan paikkansa sisustuksessa. Ihmeen paljon niitä on säilynytkin. Syyksi Ulla mainitsee sen, että

Mäki-Ketalan 1928 rakennettu päärakennus sulautuu talvimaiseen. Suuri kuusi hallitsee pihanäkymää.

tädit Anna ja Irja olivat perinteitä vaalivia ”vanhan ajan ihmisiä”. He pitivät kasvimaata. Talossa oli muutamia lehmiä, sikoja, lampaista ja kanoja. Tädit olivat ahkeria käsityöihmisiä, kaiken aikaa he kutoivat, ompelivat kirjailtuja liinoja jne. He tarkkailivat huolella ”taivaan merkkejä”, etenkin kuun vaiheita, joiden mukaan eri toiminnot oli ajoitettava. Tarkkana oli oltava mm. saunavastojen teon ja sipulien nostamisen ajankohdista. Monien entisajan ihmisten tapaan tädit olivat säästäväisiä eli ”nuukia”. Mitään ei heitetty pois.

Palkittu navetta ja parikymmentä muuta rakennusta

Toroskan pariskunnan perinnetietoisuudelle oli siis pohja olemassa. Talonpoikaishuonekalut kunnostettiin varovasti – kulumista ja ajan patinaa ei haluttu peittää - ja laitettiin paikoilleen huoneisiin, kudotut räsymatot lattioille. On suuria kaappeja, hyllyjä, komutteja ja kahden istuttavia keinutuoleja. ”Renkipirttiä” hallitsevat kovan työn jälkiä kantava höyläpenkki ja isot kangaspuut. Keittiöön on toki laitettu nykyajan sähköliedet ja muut mukavuudet, mutta toimivat puuhellat ovat paikoillaan. Pirtin orsilla riippuu satakuntalaisia reikäleipiä – ollaanhan ”kovan leivän Suomessa”. Kamareissa näkyy sivusta- ja takaa vedettäviä sänkyjä ja koristeellisilla selkänöjillä varustettuja puusohvia. Verannalla tulijaa tervehtivät käsitöiset jauhinkivet.

Mäki-Ketalan pihapiirissä on runsaasti erikokoisia rakennuksia – kaikkiaan parikymmentä - joilla kaikilla oli käyttönsä entisajan taloudessa ja joista monia käytetään edelleen. Päärakennuksessa on julkisivulla iso lasikuisti, ja sisäänkäynnit on myös molemmista päädyistä. Kivijalassa on ”mehukellari”, jonka lisäksi on maakellari perunoita yms. varten. Kaksikerroksisen talon rakenne on ”käytävämäinen”, huoneet ja kamarit sijaitsevat peräkkäin. Vintissä on kamareita.

Pihaa on järjestelty satakuntalaisen maalaistalon perinteiseen tyyliin vanhoja valokuvia hyväksi käyttäen. Pihapiiri on neliömäinen, rakennukset sijoittuvat sen kaikille sivuille. Osa Mäki-Ketalan vanhoista aitoista ehti jo lahota – yksi alkuperäinen on jäljellä. Toroskat pitivät silmät ja korvat auki, ja kuullessaan jonkun lähiympäristössä haluavan päästä eroon vanhasta aitastaan, he ostivat sen, numeroivat hirret ja pystyttivät omaan pihapiiriin aittojen vanhoille paikoille. Näin on paikalle saatu kaksi 1700-luvun ait-

taa. Alkuaan ”lihapuuri” ja ”jauhpuuri” olivat elintarvikkeita varten. Puuta säästämättä rakennetuissa viljalaareissa näkyvät suuren piilukurveen jäljet. Tietysti on myös luhtiaita, jossa nukuttiin kesäisin ja jota edelleen käytetään kesäajan vilpoisana maakuupaikkana. Mäki-Ketalan aitat ovat melkein kuin kotiseutumuseo entisajan maatyökaluineen, puisine sammioineen, tiinuineen (taikinatiinuun piti mahtua 40 litran taikina, sillä Satakunnassa leivottiin vain kahdesti vuodessa) ja kirnuineen, pellavan työstölaitteineen sekä hevoslänkineen, -valjaineen ja ajopeleineen.

Pihapiiriin kuuluvat lisäksi myös edelleen käytössä olevat ajokaluvaja, sauna ja navetta. Punamullalla maalattu, valko-ikkunanpuitteinen navetta on hyvin kaunis ja sopusuhtainen rakennus: se onkin saanut kunniakirjan yhtenä Suomen kauneimmista navetoista.

Kotikuusi kalliolla

Kun isäntäväen harrastuksena on talonpoikaisperinteen vaaliminen, on tärkeää pitää miljöönä asutun ja eletyn näköisenä. Lypsykarjan pitämisestä on luovuttu, mutta ei toki eläimistä yleensä. Maisemanhoitotehtäviin ovat tulleet maatiaiseläimet. Kyyttöhieho Veeruska ja Poika-härkä odottavat navetassa kevään tuloa. Kahdeksan lampaan kattrasta (mm. kainuunharmaksia) isännöi Vallu-pässi. Vuohipukki Paa-vo on tukevista sarvistaan huolimatta ystävällinen. Kukko Jaakko ja sen haaremin kanat Lempi, Aamuvirkku, Munakana ja Mustakana ovat piikkiöläistä maatiaissukujuurta. Navetassa asustaa vielä kaneja, ja jostakin kuuluu kissan nau’untaa.

Lampaat nauttivat lammashaan herkuista, joihin kuuluu myös kiipeilykivi.

Pihapiiri on tasaisen, avoimen maaston keskellä altis tuulille mutta myös hyvin valoisa. Se, että näin lähellä kaupunkiasutusta sijaitseva miljöö on saatu pysymään ”maatiaisena”, ei ole ollut itsestään selvää. Hakamaita oltiin jo kaavoittamassa pientalontonteiksi, mutta hanke saatiin pysäytetyksi. Toroskan miesväki on raivannut pellonpientareet ja ojat pajuista ja lepänvesoista, jotka helposti valtaavat alaa. Pienialaisten kohteiden kuten niittyjen säännöllinen hoito niittämällä kuuluu asiaan. Maiseman avoimena pitämisestä huolehtivat nyt lisäksi siinä kesäisin laiduntavat naudat, lampaat, vuohet ja hevoset. Niistä on tullut myös mieluisia ”nähtävyyksiä” lähiseudun asukkaille ja matkalaisille, etenkin lapsille. Toroskat eivät ole kuitenkaan harkinneet ryhtymistä maatilamatkailuyrittäjiksi.

Mäki-Ketalan pihapiirissä kasvavista puista mairittakoon koivut, vaahterat ja pihlajat. Iso kotikuusi hallitsee näkymää. Aittojen edessä kasvava komea pystykataja on isoäidin istuttama – tämä itsepäinen ihminen nimittäin halusi osoittaa vääräksi väitteen, ettei katajaa voisi siirtää. On muutamia vanhoja omenapuita, päärynä- ja lumupuu sekä marjapensasaita. Perunaa viljellään kotitarpeeksi. Kasvitarhasa kasvatetaan tavanomaisia keittiökasveja: porkkanaa, punajuurta, sipulia ja mausteyrttejä. Lisäksi Ulla Toroska kylvää pienen alan pellavaa, joka käytetään lähinnä koristeeksi.

Talo on rakennettu kalliolle. Piha-alueelta ja lähiympäristöstä löytyy sekä kallioketoja että rehevän lehtomaisia paikkoja. Laakea silokallio on paikoit-

tellen näkyvissä. Kallioketojen ja vanhojen rakennusten ympäristön monipuoliseen kasvillisuuteen kuuluvat mm. ketoneilikka, ahomansikka, mäkitervakko, kumina, kelta- ja isomaksaruoho, niittyhumala, oja- ja si-ankärsämö, huopakeltano, syysmaitiainen, peuran-, kissan-, harakan- ja kurjenkello, si-koangervo, keltamatara, päivänkakkara, poimulehti, suolaheinät ja pölkkyruoho. Pihapiiriä hoidetaan säästäten luonnonkasveja. Tilan ympäristön hoidon tavoitteena on vaalia perinteistä maisemaa. Ketojen, niittyjen ja hakamaiden hoidolla pyritään palauttamaan ja ylläpitämään niiden luonto- ja maisemiarvoja. Laidunnus lisää kasvillisuuden, linnuston ja hyönteisten monipuolisuutta. Samalla estetään maiseman umpeen kasvaminen. Vanhojen laidunhakojen hoidolla on myös maisemallista merkitystä, sillä ne näkyvät hyvin avoimessa viljelymaisemassa.

Toroskoiden tapauksessa on nähtävissä, että perinemaiseman vaaliminen on antoisa harrastus ja elämäntapa, josta on iloa paitsi tekijöille itselleen myös lähiympäristölle ja koko yhteiskunnalle.

Tilan vanha puumerkki esiintyy monissa Mäki-Ketalan esineissä ja tarvekaluissa.

Aune Kämäräinen

Tapahtumia

Avoimien ovien päivä

la 5.7.2008 klo 12-16

Mäki-Ketalan tilalla (Vuoden perinmies) Kokemäellä, osoite Kupparikalliontie 15, 32800 Kokemäki.

Tied. Ulla ja Juhani Toroska, p. 02-5461 584 tai 040-718 3655.

Kyyttökarjan laitumelle laskemistapahtuma

Viikin Vanhankaupungin luonnonsuojelualueella toukokuun puolivälissä, todennäköisesti 15.-25.5. Jouko Helanderin kyyttöjä pääsee katselemaan mm. lintutorneista. Samassa yhteydessä Pentti Alangon opastama retki Viikin arboretumiin.

Tarkemmat tiedot Maatiaisien kotisivuilta. Yhteyshenkilö kyyttö-tapahtumassa: Dina Samaletdin.

Siemenluettelo 2008

Maatiainen - Det lantliga kulturarvet ry

Maatiainen ry on perustettu vuonna 1989. Yhdistys pyrkii säilyttämään vanhat viljely- ja koristekasvit eli maatiaiskasvit sekä alkuperäiset kotieläinrodut eli maatiaiseläimet. Lisäksi yhdistys haluaa vaalia perinnemaisemia.

Yhdistyksen toimisto

Osoite Stenbäckinkatu 8, 00250 HELSINKI
Puhelin (09) 477 5331 (ke klo 12-17)
Sähköposti maatiainen.ry@saunalahti.fi
Kotisivut www.maatiainen.fi
Aukioloajat Pyrimme pitämään toimistomme auki keskiviikkoisin klo 12-17.
Ennen kuin tulet käymään, soitathan tarkistaaksesi, että joku on paikalla!

Toimisto sijaitsee Helsingin Taka-Töölössä lähellä Naistenklinikkaa. Tienoille pääsee Mannerheimintietä pitkin kulkevilla busseilla ja raitiovaunuilla sekä Topeliuksenkatua kulkevilla busseilla.

Jäsenyys Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä ottamalla yhteyttä toimistoon kirjeellä, sähköpostilla tai puhelimella. Sanele nimesi ja osoitteesi hitaasti puhelinvastaajaan! Voit myös lähettää sähköpostiviestin osoitteeseen irislund@welho.com. Muista ilmoittaa nimesi ja osoitteesi!

Jäsenmaksu Vuoden 2008 jäsenmaksu on 25 e, opiskelijat 18 e ja perhejäsenet (varsinaisen jäsenen ohella) 11 e

Tilinumero AKTIA 405500-114419

Maatiainen ry

- julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää jäsenlehteä,
- järjestää kursseja ja yleisöluentoja,
- välittää maatiaiskasvien siemeniä,
- neuvoo ja opastaa jäseniään (noin 1500),
- järjestää retkiä kotimaahan ja matkoja ulkomaille,
- järjestää taimipäivät keväisin ja syksyisin,
- toimii monin tavoin maatiaiskotieläinten säilyttämisen puolesta.

Maatiainen ry:n Siemenluettelo

Kansi: Lehtosinilatva (kuvannut Aune Kämäräinen)

Teksti: Anna Lassila

Taitto: Raija Ojanen

Siemenluettelo 2008

Sisältö

- ◆ Yleistä 1
- ◆ Tilausohjeet 2
- ◆ Kylvöohjeet 3
- ◆ Seokset 4
- ◆ Monivuotiset kasvit 6
- ◆ Sipulikasveja siemenistä! 22
- ◆ Huonekasvit 23
- ◆ Köynnökset – moni- ja yksivuotiset sekä puuvartiset 21
- ◆ Kesäkukat ja muut yksivuotiset kasvit 25
- ◆ Uusia ja vanhoja keittiökasveja 28
- ◆ Keittiömausteet – lääkekasvit löytyvät yleisestä luettelosta 30
- ◆ Muuta hyödyllistä 31
- ◆ Puut ja pensaat 31
- ◆ Löytökori 34
- ◆ Siementen kerääjät 36
- ◆ Kylmäsäilytysohjeet 37
- ◆ Lisätietoja kasveista – mistä löytyy kuvia? 38

MAATIAISEN SIEMENVÄLITYS

Maatiainen r.y. on välittänyt kotimaisia siemeniä vuodesta 1990 alkaen. Siemenvälityksen pyrkimyksenä on tukea ja edistää perinne- ja maatiaiskasvien sekä kotimaisten luonnonkasvien viljelyä ja lisäämistä. Tarjonta on kautta vuosien painottunut koriste- ja luonnonkasveihin, mutta aina mukana on ollut myös muutamia arvokkaita ja mielenkiintoisia hyötykasvien kantoja, kuten kaskinaurista, härkäpapua ja sipuleita - niin nytkin.

Tänä vuonna siemenluettelo on tiivistetty mm. jakeluteknisistä syistä luettelomuotoon. Lajeja on edelleen runsaasti ja monet ovat samoja, kuin viime vuonna, joten viimevuotisesta luettelosta löytyy tarvittaessa lisätietoja. Luettelon lopussa on myös vinkkejä lisätietojen etsimiseen. Tässä listassa ei ole hakemistoa, mutta kasveja on ryhmitelty niin, että toivottavasti löydätte etsimänne.

Läheittämanne siemenet on puhdistettu ja listattu ja nyt ne löytyvät tästä luettelosta. Lajien lisäksi eri ikäiset siemenkannat on pyritty pitämään erillään.

Myös luonnonlajit ja puutarhalajikkeet on pyritty erottelemaan. Nämä tiedot löytyvät Kantasarakkeesta. Erityisesti vanhimmat **** kannat on pyritty pitämään erillään niitä varten, joille sillä on merkitystä. Eri ikäisten kantojen ja luonnonkantojen erilläänpito on mahdollista luonnollisesti vain jos lähettäjä kertoo kasvin alkuperästä. Kiitos tästä vaivannäöstä! Tulevaa silmälläpitäen pitääkään siemenpussit tallessa. Niistä löytyy alkuperätiedot, jos myöhemmin haluatte lähettää siemeniä siemenvälitykseen.

Perinteisten ja vanhojen kantojen lisäksi luettelossa on suuri määrä uutuuksia ja nuoria kantoja. Mukana on ns. luonnonperennoja ympäri maailmaa, mutta myös uudempia puutarhalajikkeita. Siis siemeniä, joita olette tänne lähettäneet. Antakaahan palautetta toimistolle siitä, miten haluaisitte tätä siemenvälitystä kehitettävän. Mikä on teille tärkeää?

Paljon on maailmassa hyviä kasveja, silti on syytä muistaa suomalaisten vanhojen maatiaiskasvien suuri arvo. Pidättehän vanhimpia tarjolla olevia kasvikantoja niiden ansaitsemassa arvossa kasvattamalla ja vaalimalla niitä erityisellä huolella!

Lämmin kiitos kaikille ahkerille siementen kerääjille! Lähettämänne siemenet käytetään hyödyksi parhaaksi katsomallamme tavalla. Osa niistä löytyy omalla numerolla siemenluettelosta, osa keto- ja niityseoksista ja osa lähtee messuille vauhdittamaan jäsenhankintaa. Itävyytensä hyvin säilyttäviä siemeniä välitämme useanakin vuotena.

TILAUSOHJEET

Tilaukset lähetetään samaan paikkaan kuin siemenetkin eli Pirkko Kukkolalle, Turuntie 500, 31500 KOSKI TL. Luettelon keskellä on postitettava lomake tilausta varten. Kirjoitattehan lajinimen lisäksi myös tilausnumeron. Voitte tilata myös sähköpostilla (kuk-kivaniitty@luukku.com). Laittakaa silloin viestille nimeksi Maatiaisen siementilaus ja kirjoitakaa samat tiedot kuin tilauslomakkeeseenkin. Puhelimitse emme valitettavasti pysty ottamaan tilauksia vastaan.

Joitakin lajeja on saatu vain vähän. Nämä lajit on koottu löytökoriin luettelon loppuun. Kaikkein pienimpiä eriä myydään ainoastaan tapahtumissa kuten esim. puutarhamessuilla.

Siementen hinnat

Maatiainen ry:n jäsenille:

- ♦ 1,50 € / annospussi
- ♦ seokset (s. 4) 2,50 € / 5 g , 8 € / 20 g

muille kuin jäsenille:

- ♦ 2,20 € / annospussi.
- ♦ seokset (s. 4) 4,50 € / 5 g , 10 € / 20g

Toimituskulut

Siemenlaskuun lisätään toimituskuluja 3,50 euroa. Suosikaa kimpptilauksia, säästätte toimituskuluissa!

Siementilausten toimittaminen ja maksaminen

Siemeniä toimitetaan tilausten saapumisjärjestyksessä niin kauan kuin niitä riittää. Postitamme siemenet tilaajan osoitteeseen ja mukana seuraa lasku. Muistakaa käyttää viitenumeroa kun maksatte laskun, muuten emme tiedä mikä lasku on maksettu.

Siementen kerääjät voivat valita siemenluettelosta yhtä monta siemenpussia, kuin ovat lähettäneet eri siemeneriä. Mainitkaa asiasta tilauksen yhteydessä, niin huomioimme sen laskutuksessa.

Takuu ja siemenpussin tunnistenumero

Jos siemenet eivät idä kylvöohjeiden huolellisesta noudattamisesta huolimatta ottakaa yhteyttä Maatiaisen toimistoon.

Siemenpussissa olevasta numerosarjasta voimme selvittää mikä siemenerä on kyseessä. Säilyttäkää siis siemenpussit.

MERKKEJÄ & LYHENTEITÄ

Kasvikannan ikä Suomessa viljeltynä on merkitty seuraavasti:

*	= selvästi alle 10 vuotta, nuori kanta
**	= 10-20 vuotta, nuorehko kanta
***	= yli 20 vuotta, vanha kanta
****	= yli 50 vuotta, hyvin vanha kanta
lk	= luonnonkanta

Luonnonkasveilla ei ole "ikää", nehän ovat kasvaneet täällä aina ja sopeutuneet oloihimme.

Puuvartisista kasveista rastien määrä kertoo sen yksilön iän, josta siemenet on kerätty.

E-S	= Etelä-Suomi (likimain vöhykkeet I-II)
K-S	= Keski-Suomi (likimain vyöhykkeet III-V)
P-S	= Pohjois-Suomi (likimain vyöhykkeet (V)VI-VIII)
E-K-S	= samassa erässä siemeniä Etelä- ja Keski-Suomesta
K-P-S	= samassa erässä siemeniä Keski- ja Pohjois-Suomesta
ap.	= alunperin
	= hyviä tai erinomaisia perhoskasveja

Kuvauksessa käytettyjä lyhenteitä:

Suosittelava kasvupaikka:

Aur	= aurinkoinen kasvupaikka
Pvar	= puolivarjoinen kasvupaikka
Var	= varjoinen kasvupaikka

Kukinta-aika:

(V-VI) = kukintakuukaudet on ilmoitettu roomalaisilla numeroilla. Tässä tapauksessa touko-kesäkuussa.

Puuvartisilla kasveilla on ilmoitettu lisäksi suosittelavat kasvuvyöhykkeet I-VIII.

KYLVÖOHJEITA

Monivuotiset kasvit

Siemenpuseista löytyvät lajikohtaiset erityisohjeet. Viimeisessä sarakkeessa (K eli kylvö-sarake) oleva kirjain viittaa seuraaviin lähinnä lajin kylmäkäsitelyn tarvetta koskeviin ohjeisiin. Tämä tulee huomioida, koska kylmäkäsitely kestää 6-8 viikkoa.

Monivuotisten lajien kuivat siemenet ovat usein itämislevossa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, etteivät siemenet idä ennen kuin itämislepo poistetaan. Luonnossa se tapahtuu syksyn ja kevään viileiden kausien aikana, kun siemen on kosteassa maassa. Keinotekoisesti se voidaan tehdä ns. kylmäkäsitelyn avulla. Tästä löytyy tarkat ohjeet sivulla 32.

A Siemenet itävät yleensä ja nopeasti (1-3 viikossa). Kylvä touko-kesäkuussa ulos kylvöpenkkiin tai -laatikkoon.

B Siementen itämisessä on vaihtelua. Joskus siemenet itävät helposti (kuten A). Usein kylmäkäsitely on kuitenkin paikallaan itämisen nopeuttamiseksi ja tasaistamiseksi.

Kylvä huhtikuun alussa ruokkuun tai laatikkoon ja vie kylvös ulos suojaiseen paikkaan (harso päälle). Huolehdi tasaisesta kosteudesta. Siemenet itävät kevätkesällä sään lämmettyä.

C Siemenet eivät idä ilman kylmäkäsitelyä. Niille järjestetään keväällä 6-8 viikon pituinen kylmäkäsitely (ks. ohjeet sivulla 32) TAI ne kylvetään syksyllä ulos ja annetaan luonnon hoitaa kylmäkäsitely.

HUOM! Puuvartistet kasvit tarvitsevat pidemmän 2-3 kuukautta kestävän kylmäkäsitelyn. Usein paras tulos saadaan, kun siemenet kylvetään syksyllä ulos.

D Saattaa olla vaikeasti itävä laji. Keväällä tehty kylmäkäsitely ei useinkaan tehoa. Parasta kylvää heinäkuussa ulos maahan tai astiaan. Multa ei saa kuivua kertaakaan. Siemenet saavat osakseen ensin lämpökauden ja talvella kylmäkauden ja itävät seuraavana kesänä.

H Hernekasvien heimoon (Fabaceae) kuuluvien kasvien siemenet itävät periaatteessa A-kohdan

mukaan. Kovia siemeniä on hyvä liottaa vedessä yön yli tai kuorta viilataan varovasti. Taimien juuret kärsivät koulumisesta, joten siemenet on parasta kylvää suoraan kasvupaikalle tai yksittäin turveruokkuihin.

Hyvin pienet siemenet (esim. kellokukat) kannattaa vain ripotella ja painella sormin kylvöastiaan mullan pintaan. Kylvös sumutetaan melko märäksi ja peitetään rei'itettyllä muovilla.

Kaksivuotiset kasvit

Siemenet kylvetään alkukesällä ulos, jotta lehtiruusuksheet ehtivät kasvaa isoiksi kesän aikana. Suuret lehtiruusuksheet jaksavat talvehtia ja kukinta on komea seuraavana kesänä. Muistakaa suojata lehtiruusuksheet havuilla talven kylmyydeltä ja etenkin kevätauringolta. Auringon paahde + jäinen maa -yhdistelmä kuivattaa ruusuksheen aivan taatusti. Havut voi vähitellen poistaa, kun maa on täysin sulanut.

Kaksivuotiset kasvit kylväytyvät jatkossa itseksien ja kanta säilyy. Aluksi on kuitenkin hyvä auttaa niitä muutaman vuoden ajan. Se tapahtuu niin,

että alkukesällä kylvetään siemeniä (jotka on otettu talteen edellisenä syksynä). Näitä alkukesän apukylvöjä jatketaan vähintään 2-3 vuotta, jotta kanta ikään kuin vakiintuisi. Vähitellen maahan kertyy ja varastoituu niin paljon kasvien pudottamia siemeniä, että aina on sopiva määrä siemeniä itämässä keväisin, aina on uusia lehtiruusuksheet kasvamassa ja aina on kukkivia yksilöitä kypsytämässä uusia siemeniä. Näin kasvukanta alkaa pitää itseään yllä.

Yksivuotiset kasvit

a Kasvit voi kylvää suoraan maahan keväällä.

ab Lyhyt esikasvatus on eduksi etenkin pohjoisemmassa – mutta kasvi on myös mahdollista kylvää suoraan maahan ainakin eteläisimmässä Suomessa

b Kasvit vaativat esikasvatuksen. Esikasvatuksen pituus vaihtelee lajeittain, mutta useimmiten se aloitetaan huhtikuussa. Lajikohtaiset ohjeet löytyvät pusseista.

Seokset

58-2

SORMUSTINKUKKASEOS* -**

Digitalis sp.

Sormustinkukkaa kaikissa eri sävyissä. Vaaleasta, punaisen eri sävyihin (keltasormustinkukka, pikkusormustinkukka, tarhasormustinkukka, rohtosormustinkukka). Kylväytyy ja säilyy. 5 g riittää noin 30 m².

143-10

TULIKUKKASEOS* -**

Verbascum sp.

Näyttävästi kukkiva seos erivärisiä tulikukkaa aurinkoiseen paikkaan. Luvassa enimmäkseen keltaisia

kukatähkiä (tarhatulikukka, tummatulikukka), mutta myös valkoista (ranskantulikukka ja tummatulikukka 'Album') sekä ripaus purppuraa (purppuratulikukka). Aur. 5 g riittää noin 30 m².

83-7

KÖYNNÖSSEOS* -**

Herneenkukkaa koko kesäksi! Seoksessa on läpäisevällä maalla viihtyviä, kestäviä, monivuotisia köynnöksiä. Pääasiassa ruusunpunaisin kukkivia ruusu- ja metsänätkelmiä sekä lisänä siniviruista metsävirnaa (lk). Aur-pvar. V-X. 5 g riittää noin 30 m².

100-6

UNIKKOPELTO*_*

Kylvä unikkopelto! Seoksessa on yksivuotisia kesäkukkiä. Pääosassa unikat punaisen eri sävyissä, kerrottua ja yksinkertaista (oopiumunikko, silkkiunikko ja pioniumunikko). Lisänä kosmoskukkaa valkoisen ja punaisen sävyissä sekä aurankukkaa. Kylväytyy. Lämpäisevä maa. Aur. 5 g riittää noin 30 m².

201-1

HÄMYISÄ VANHA PUUTARHA****

Tässä on kokoelma vanhojen puutarhojen aarteita. Kaikki siemenet ovat todellisia maataisia (****). Lajit menestyvät parhaiten puolivarjossa esim. puutarhan reunalla missä ne saavat kasvaa sopivasti ”villiintyneenä”. Seoksessa on varjoliljaa, hennonherkkää isotähtiputkea, perinteistä lehtoakileijaa ja ukonkelloa (sin. ja valk.), lehtosinilatvaa (sin. ja valk.) sekä ruusunpunaista kuolanpionia ja keväällä keltaisena kukkivaa kevätseikkaa ja jalokiurunkanusta. Pvar. 5 g riittää noin 5-8 m².

202-1

KULTTUURIKETO- Ik

Kylvä kukkiva kulttuuriketo luonnonkasveilla esim. aurinkoiseen rinteeseen tai kallion koloihin. Seoksessa on aurinkoisella ja kuivalla paikalla ja mielellään hiekkapitoisessa maassa viihtyviä lajeja. Seoksesta löytyy punertavakukkaista kuminaa, keltaista värisauramo, loistavan sinistä koirankieltä, punaista mäkitervakkoa, herttaista jänönapijaa, sikoangervoa ja lisäksi muita ketolajeja (punamaksaruoho, ahusuolaheinä, kevättaskuruoho, kelta-apila, hietapitkälakko, kissankello, keltamaite, huopakeltano). Siemenet ovat luonnonkantaa.

203-1

KUKKIVA ”KALLIO”*_*

Seoksessa on kallio- ja kivikkopuutarhaan aurinkoiselle paikalle sopivia puutarhalajeja. Harjaneilikkaa punaisen eri sävyissä, sinistä kissankelloa ja aniliinia ketoneilikkaa, tarhakohokkia sekä keltaista iltahelokkia ja maksaruohoja (mm. tarha- ja syysmaksaruoho). Lisänä ripaus oranssikeltanoa. Aur. 2 g riittää noin 5 m².

203-2

KUKKIVA KOSTEIKKO*_*

Seoksessa on kosteaan/tuoreeseen paikkaan esimerkiksi puutarhakosteikon ympärille soveltuvia puutarhalajeja. Kaunislehtisiä konnamarjoja (puna-lännen), kellanoransseja kulleroita (tarha- ja kesäkullero), mooseksenpalavaa pensasta sekä siperiankurjenmiekkää. Aur-pvar. 5 g riittää noin 5 m².

202-2

RANTALEHTO- Ik

Seoksessa on kostean/tuoreen rantaniityn luonnonlajeja. Sinistä harakankelloa, punaista käenkukkaa ja puna-ailakkia, keltakurjenmiekkää sekä ripaus rantakukkaa, kurjenjalkaa, ja isolaukkua. Siemenet ovat luonnonkantaa. Aur-pvar. 5 g riittää noin 20 m².

PERENNANIITYT

Perennoista voidaan kylvää luonnonkasvien tapaan iloinen, värikäs niitty. Runsaan lajimäärän ansiosta perennaniityllä riittää kukintaa keväästä syksyyn. Seokset kylvetään joko aikaisin keväällä tai syksyllä. Kylvöohjeet siemenpussissa.

Annoskoot: 5 g riittää noin 7-10 m² ja 20 g noin 30 m².

Toimitamme tilauksesta myös isomman erän. Kysy!

204-1

AURINKOISEN PAIKAN SEOS

Seoksessa on mm. seuraavia lajeja: harjaneilikka, idänunikko, punakärsämö, etelänruusuoho, keltasauramo, hirvenkello, jänönputki, isokaunosilmä, ketoneilikka, keltasormustinkukka, myskimalva, palavarakkaus, jalopähkämö, keltahanhikki, paratiisililja. Vähintään 20 lajia.

204-2

SEOS PUOLIVARJOON, TUOREELLE MAALLE

Seoksessa on mm. seuraavia lajeja: akileija, ritarinkannus, isotähtiputki, ukonkello, rohtosormustinkukka, mooseksenpalavapensas, kurjenkello, illakko, tähkäkejunkukka, kuolanpioni, kullero, lehtosinilatva, kurjenmiekköjä, varjolilja, ruusumalva. Vähintään 20 lajia.

Monivuotiset kasvit

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
17-1-7	PUNAKÄRSÄMÖ Röllika / <i>Achillea</i> Galaxy-ryhmä	*	Punertavakukkainen kärsämölaji (VII-IX). Mukana voi olla myös tavallista siankärsämöä. 50-70 cm. Aur.	A
17-8-7	VALKOUKONHATTU <i>Aconitum</i> 'Ivorie'	**	Tavallista matalampi ukonhattu, jolla on norsunluunvalkoiset kukinnot heinäkuussa. 70-90 cm. Pvar.	C
17-8-9	KELTAUKONHATTU Alpstormhatt / <i>Aconitum lycoctonum</i> subsp. <i>lycoctonum</i>	**	Harvinainen puutarhakasvi. Tummat lehdet, vaaleankeltaiset kukat heinä-syyskuussa. 80-120 cm. Pvar.	C
17-8-9-2	LEHTOUKONHATTU Nordisk stormhatt / <i>Aconitum lycoctonum</i> subsp. <i>septentrionale</i>	lk	Harvinainen, luonnonvarainen lehtokasvi. Vaalean, sinipunaiset kukinnot, harvahkossa tertussa heinäkuussa. Tämä kanta on matkamuisto Venäjän-Karjalasta. ”90-luvun alkupuolella liukuin keväällä Venäjän-Karjalassa. Siellä Läskelän paikkeilla metsässä maasta työntyi erikoisen näköisiä, ikään kuin suppuisen kouran muotoisia lehtiä. kaivoin mukaani muutaman taimen nähdäkseni mitä niistä kasvoi...Ne ovat voineet hyvin puutarhassani omenapuiden alla.” 80-120 cm. Pvar.	C
17-8-10	AITOUKONHATTU Stormhatt / <i>Aconitum napellus</i> subsp. <i>lusitanicum</i>		Vanha lääkekasvi ja nykyisin melko harvinainen perinnekasvi. Tummansininen lähes haaraton kukinto heinä-syyskuussa. 80-120 cm. Pvar.	C
		A. ****	”Helsinki”	
		B. ***	”Pietarsaari”	
		C. ****	”Tornio” – tiivis kukinto, hyvä kuivakukkanakin	
17-8-13	TARHAUKONHATTU Trädgårdssstormhatt <i>Aconitum x stoeckianum</i>		Tuttu jokapihan koristekasvi. Vaivaton ja varma kukkija. Kukkii heinä-syyskuussa. 80-120 cm. Pvar.	C
		A. **	Vaaleahkon sininen.	
		B. **	Tummansininen.	
		C. **	’Album’ - valkokukkainen lajike.	
17-8-12	UKONHATTU Stormhatt / <i>Aconitum soongaricum</i>		Harvinainen laji Venäjältä. Tummansiniset kukat monihaarisissa kukinnoissa (VII-IX). 100-150 cm. Pvar.	C
18-3-3	LÄNNENKONNANMARJA <i>Actaea rubra</i>	**..***	Luonnonperenna metsäpuutarhaan. Koristeelliset punaiset, myrkylliset marjat. 30-50 cm. Var-pvar.	C
18-8-4	MUSTAKONNANMARJA Trolldruva / <i>Actaea spicata</i>		Kuivien lehtojen, luonnonvarainen laji. Koristeelliset lehdet. Mustat myrkylliset marjat. 30-60 cm. Var-pvar.	C
20-6-1	MAARIANVERIJUURI <i>Agrimonia eupatoria</i>	lk	Lounais-Suomessa luonnonvarainen niittykasvi. Keltainen kukinto (VII-VIII). Lääkekasvi. 50-100 cm. Aur-pvar.	C
20-18-1	LIUSKASALKORUUSU Stockros / <i>Alcea ficifolia</i>	*	Tarhasalkoruusua talven- ja taudinkestävämpi. Yk. kukat. Punaseos vaaleasta tummaan myös musta. Aur.	A

20-18-2	TARHASALKORUUSU <i>Stockros / Alcea rosea</i>		Kukkatarhan katseenvangitsija. Upea kukinta heinäkuusta syysmyöhälle. Kv. 1,5-2,5 m. Aur.	A
		A.	** ”Ahkera kukkija, säilynyt vuosikausia paikallaan, tosin rinteessä.” Punasävyt, 150 cm.	
		B.	* Väriseos.	
		C.	* Valkoinen, yk. kukat. Säilynyt paikallaan pitkään.	
20-18-3	NUKKASALKORUUSU <i>Stockros / Alcea rugosa</i>		* Venäjältä kotoisin oleva laji, jonka pitäisi olla monivuotinen ” <i>Tosiaan kaunis kalpeankeltainen väri.</i> ” Aur.	A
21-5	LITULAUKKA <i>Löktrav / Alliaria petiolata</i>	lk E-S	Kestävä ja säilyvä villivihannes. Valkoiset kukat toukokuuskuussa. Kv. Kylväytyy. 30-100 cm. Aur-var.	A
24-18-4	ROHTORASTI <i>Oxtunga / Anchusa officinalis</i>	lk?/**	Kalkkialueiden luonnonvarainen lemmikkikasvi. Sinipunainen kukinta (VII-VIII). 50-100 cm. Kv. Kylväytyy. Aur.	A
25-3-5	KRUUNUVUOKKO <i>Bukettanemon / Anemone coronaria</i>	*	Kukkii pitkään, suurin valkoisin kukin. Siementaimet kukkivat kolmevuotiaana. Talveksi kellariin.	A
25-3-9	HELOVUOKKO <i>Röd flikanemon / Anemone x lesseri</i>	**	Erikoinen, arovuokkoa muistuttava vuokko. Punainen kukinta kesäkuussa. 30-40 cm. Aur-pvar.	C
26-3-4	KELTASAURAMO <i>Färgkulla / Anthemis tinctoria</i>	lk	Eli värisauramo. Syvänkeltainen kukka. 20-70 cm. Aur. ” <i>Pitää hiekkamaasta. Erittäin kestävä ja vaatimaton.</i> ”	A
26-4-1	TÄHKÄHIETALILJA <i>Stor sandlilja / Anthericum liliago</i>	***(*)	Vuosi vuodelta komistuva, helppohoitoinen, vanha perenna. Valkoiset kukat kesäkuussa. 50-70 cm. Aur.	C
26-9	MASMALO <i>Getväppling / Anthyllis vulneraria</i>	lk	Rauhoitettu hernekasveihin kuuluva hiekkamaiden laji. Keltainen kukinto. Kv. Kylväytyy. Kanta ilmeisesti ulkomaista alkuperää. 10-40 cm. Aur.	A
27-3-1	”ALPPIAKILEIJA” <i>Alpakleja / Aquilegia ”alpina”</i>	*	Japaninakileijaa muistuttava risteymä. Sini-valkoiset kukat. 30-50 cm. Kukkii ennen lehtoakileijaa. Aur-pvar.	C
27-3-7	NUKKEAKILEIJA <i>Dockakleja / Aquilegia ecalcarata</i>	*	Kiinasta kotoisin oleva sirelehtinen akileija. 30-40 cm. Puna-violetit, kannuksettomat kukat. VI. Aur-pvar.	C
27-3-9-1	KÄÄPIÖJAPANINAKILEIJA <i>Japanisk akleja / Aquilegia flabellata</i> var. <i>pumila</i>	**	Matalakasvuinen suosittu koristekasvi. Herkän kauniit kukat alkukesällä. 15-30 cm. Aur-pvar.	C
		A.	’Nana Alba’ - vahamaisen valkoinen.	
		B.	Sini-valkoinen kukka.	
27-3-13	KOTKANAKILEIJA <i>Vårakleja / Aquilegia glandulosa</i>	**	Altai-vuoristosta peräisin oleva komeakukkainen laji. Loistavan siniset kukat (VI). 30-50 cm. Aur-pvar.	C
27-3-13-1	PERHOAKILEIJA - Snövitakleja <i>Aquilegia glandulosa</i> var. <i>jucunda</i>	**	Kuten kotkanakileija, mutta kukat sini-valkoiset. Aur-pvar.	C
27-3-16	LAPINAKILEIJA <i>Aquilegia ’Olympia’</i>	****	Kaksiväriset, siniset ja vaaleankeltaiset kukat kesäkuussa. 30-40 cm. Aur-pvar.	C
27-3-22	LEHTOAKILEIJA <i>Akleja / Aquilegia vulgaris</i>	****	Vuoden 1993 maatiaiskasvi! Ikivanha koriste- ja lääkekasvi. Kukinta alkaa Etelä-Suomessa ennen juhannusta. 50-80 cm. Aur-pvar.	C
		A.	**** Seos punaisen sävyjä vaaleasta tummaan.	
		B.	**** Seos vaalean- ja tummanpunaisia kerrottuja.	
		C.	**** Vininpunainen, kerrottu – upea!	
		D.	**** Seos sinisen ja violetin sävyjä	
		E.	**** K-S Valkoinen puhdas kasvusto. Ei muunvärisiä akileijoja lähimaillakaan.	
		F.	S**** Seos kaikkia värejä ja kukan muotoja.	
		G.	P- S**** ”Kainuu” – sinivoittoinen seos. Vanhoja paikalliskantoja Kajaanista ja Puolangalta.	

	LEHTOAKILEIJAMAISET LAJIKKEET - <i>Aquilegia vulgaris</i>		Jalostustyön seurauksena syntyneitä lehtoakileijamaisia lajikkeita.	C	
		A.	*	'Woodside Variegated' – vaaleanpunainen, lehdet vaaleankirjavat.	
		B.	**	'Nora Barlow' – vaaleanpunainen, puolikerrottu, kannukseton.	
		C.	*	'Nora Barlow' – kerrottu, liilanpunainen, kannukseton.	
		D.	*	Lähes musta, kerrotusta yksinkertaiseen, kannukseton.	
		E.	*	'Nora Barlow – väriseos.	
		F.	*	'William Guinnes' eli 'Magpie'. Liilansävyiset kukat.	
		G.	*	'Tower seos' - kannuksettomat, umpikerrannaiset, korkeat kukat. Valkoista, ruusunpunaista ja sinistä.	C
27-3-5	JALOAKILEIJA -Pastellakleja <i>Aquilegia Cultorum</i> -ryhmä			Pitkäkannuksisia suuri- ja värikäskukkaisia lajikkeita. Kukinta heinäkuussa. 80-120 cm. Aur-pvar.	B/C
		A.	*-**	Väriseos, pitkäkannuksisia jaloakileijoja.	
		B.	*	Matalahko, kukat vaaleaoranssi – punakeltaiset.	
		C.	*	Lohenväriset, kapeat, kannuksettomat kukat.	
		D.	*-**	"Kartano" – sekoitus eri väreisiä ja muotoisia jaloakileijoja Puolangalta.	
	"PIHA- AKILEIJA" <i>Aquilegia vulgaris x cultorum</i>			Erilaisia risteymiä. A-B ovat lehto- ja jaloakileijan risteymiä. D on lehto- ja japaninakileijan risteymä ja E on lehto- ja nukkeakileijan risteymä.	C
		A.	*-**	"Viola" - kukat roosan ja violetin sävyisiä.	
		B.	*	"Kesätaivas" – sinisissä kukissa valkoista häivettä.	
		C.	*-****	"Runsaudensarvi" - kukat eri väreisiä ja muotoisia.	
		D.		"Samurai" – valko-siniset kukat.	
		E.	*	"Mollamajja" – sinivioletit kukat, 40-50 cm.	
27-4-7	PÖLKKYRUOHO <i>Tornört / Arabis glabra</i>		lk	Luonnonvarainen ketokasvi kallioistutuksiin ja rinteisiin. Koristeelliset sinivihreät lehdet. 50-120 cm. Aur.	
28-3-2	SEITTITAKIAINEN <i>Ullig kardborre / Arctium tomentosum</i>			Komea luonnonkasvi. Karminpunaiset takiaisen kukat heinä-elokuussa. 1-1,5 m. Aur-pvar.	A
29-1-1	LÄNNENARNIKKI <i>Arnika / Arnica chamissonis</i>		*	Runsaasti keltaisia, päivänkakkaramaisia kukkia kesäheinäkuussa. 30-50 cm. Aur-pvar.	A
29-1-3	IDÄNARNIKKI <i>Trädgårdsarnika</i> <i>Arnica sachalinensis</i>		**	Edellistä yleisempi puutarhalaji. Kuten edellä, mutta kukat hiukan pienempiä. 30-50 cm. Aur-pvar.	A
29-6-1	PIKKUTÖYHTÖANGERVO <i>Astillbespirea / Aruncus aethusifolius</i>		**	Jaloangervoa muistuttava kivikko- ja peittokasvi. Kermanvaalea kukinto heinä-elokuussa. 20-30 cm. Aur-var.	B
30-6-2	ALPPIASTERI <i>Alpaster / Aster alpinus</i>		**	Matalahko asterilaji kivikkoistutuksiin. Siniliilat kukat.	A
31-1	KILPIANGERVO <i>Parassolblad / Astilboides tabularis</i>		**?	Suurilehtinen, perenna metsäpuutarhoihin. Valkoiset angervonkukat heinä-elokuussa. 80-100 cm. Pvar-var.	B
31-3-3	ISOTÄHTIPUTKI <i>Stjärnflocka / Astrantia major</i>		**	"Sievä vanha perinnekasvi, isoina kasvustoina kaunis, eikä leviä hallitsemattomasti." Seoksessa vaaleanpunaisia ja vihertävänvalkoisia. 50 cm. Aur-var.	C
33-3-3	KAUNOKAINEN <i>Bellis, tusensköna / Bellis perennis</i>			"Leviää hyvin siemenistä nurmikolle. Ei haittaa ruohonleikkuuta. Lumipeite talvisuojaksi." 5-20 cm.	A
		A.	***(*) P-S	Pieni, valkokukkainen "villimuoto." Kanta ap. Keski-Euroopasta.	
		B.	** P-S	Vaaleanpunainen.	

33-6-1	HERTTAVUORENKILPI <i>Hjärtbergenia / Bergenia cordifolia</i>	***	Tuttu ja kestävä perenna. Herttamaiset lehdet. Ruusunpunaiset kukat touko-kesäkuussa. 30-50 cm. Aur-var.	A
33-6-2	SOIKKOVUORENKILPI <i>Vinterblad / Bergenia crassifolia</i>	****	Edellistä harvinaisempi ja perinteisempi laji. Isot soikeat lehdet. Kukinta toukokuussa. 30-40 cm. Aur-pvar.	A
37-11	HÄRÄNKUKKA <i>Ljusöga / Buphtalmum salicifolium</i>	**	Helppohoitoinen, puutarhoissa harvinainen perenna. Keltaiset, pienehköt kukat heinäkuussa. 30-40 cm. Aur.	A
37-12-1	KULTAJÄNÖNPUTKI <i>Harört</i> <i>Bupleurum longifolium</i> subsp. <i>aureum</i>	**	Vihertävänkeltaiset tyräkkimäiset kukat kesä-elokuussa. Kestävä laji pohjoisessa. 90-120 cm. Aur-pvar.	D
		!	Kellot (<i>Campanula</i>) olivat vuoden 1995 maatiaiskasveja!	
39-11-3	AMERIKANKELLO <i>Amerikansk klocka</i> <i>Campanula americana</i>	*	Amerikasta kotoisin oleva laji. Siniset, tähtimäiset kukat heinä-elokuussa. Kv. 80-120 cm. Aur-var.	A
39-11-4	PARTAKELLO <i>Skäggeklocka / Campanula barbata</i>	*	Kaunis, pieni kellokasvi kivikkoistutuksiin. Liilansiniset kukat kesä-elokuussa. Kv. 20-40 cm. Aur.	A
39-11-7	KARPAATTIENKELLO <i>Karpaterklocka</i> <i>Campanula carpatica</i>	*-**	Tuttu, matalakasvuinen kello. Mätätävä kasvutapa. Vaaleansiniset kukat elo-syyskuussa. 10-30 cm. Aur-pvar.	A
39-11-9	HIRVENKELLO <i>Skogsklocka / Campanula cervicaria</i>	lk	Luonnonvaraisena harvinainen niitty-laji. Vaaleansininen kukinta heinäkuussa. Kv. 50-100 cm. Aur-pvar.	A
39-11-14	PEURANKELLO <i>Ängstoppklocka</i> <i>Campanula glomerata</i>	lk	Edellistä yleisempi niitty-laji. Tukeva varsi ja näyttävä sinivioletti kukinta kesä-elokuussa. 40-80 cm. Aur.	A
39-11-14-2	LOISTOPEURANKELLO <i>Prakttoppklocka</i> <i>Campanula glomerata</i>	*	'Superba' ("Dahurica") – edellisestä lajista jalostettu puutarhalajike. Violetit kukat, 40 cm.	A
39-11-19	MAITOKELLO <i>Mjölkklocka / Campanula lactiflora</i>	*	Kookas kello kukkatarhan taustalle. Vaalean sinertävät kellokukat heinä-elokuussa. 80-150 cm. Aur-pvar.	A
39-11-20	UKONKELLO <i>Hässleklocka / Campanula latifolia</i>	****	Komea maatiasperenna. Näyttävä kukinta heinäkuussa. 80-150 cm. Pvar. Kukki kauemmin kostealla paikalla.	A
		A.	**** Sininen. Hyvin vanhoja kantoja Etelä-Suomesta	
		E-S	****	
		B.	**** Valkoinen, hyvin vanhoja kantoja ympäri Suomea.	
		C.	**** Sinistä ja valkoista. Hyvin vanha kanta Etelä-Suomesta.	
39-11-20-1	ISOUKONKELLO <i>Campanula latifolia</i> var. <i>macrantha</i>	**	Edellistä vieläkin suurempi. Sinivioletit kukat heinäkuussa. Pvar. 1,5-1,8 m	A
39-11-22	MAARIANKELLO <i>Mariaklocka / Campanula medium</i>	*	Ihastuttava, kellokukka. Valkoiset, sinisen ja punaisen sävyiset kukat (VII-VIII). Kv. 50-90 cm. Aur-pvar.	A
39-11-24	HARAKANKELLO <i>Ängsklocka / Campanula patula</i>	lk	Yleinen luonnonlaji. Violetit kellokukat kesä-elokuussa. Kv. 30-80 cm. Aur-pvar.	A
39-11-25	KURJENKELLO <i>Stor blåklocka / Campanula persicifolia</i>	lk	Etelä-Suomessa yleinen luonnonkasvi ja myös perinteinen puutarhakasvi. ”Kurjenkellon saa kukkimaan pakkasiin asti poistamalla siemenkodat heti kukkien lakastuttua. Samaan kohtaan tulee uusia kukkia joutuisaan...eikä perennapenkissä tule kylvätymisongelmaa.” 50-100 cm. Aur-pvar.	A
		A.	lk Sinikukkainen.	
		B.	lk Sinivoittoinen seos, mukana voi olla valkoistakin	
39-11-30	PISAMAKELLO <i>Prickklocka / Campanula punctata</i>		Aasialainen kellokukka. Suuret pitkänomaiset kukat kesä-elokuussa 30-60 cm. Aur-pvar.	A
		A.	*-** Punertava kukka.	
		B.	*-** Seos punertava- ja valkokukkaisia.	

39-11-32	VUOHENKELLO Knöllklocka <i>Campanula rapunculoides</i>	**** E-K-S	Alun perin hyötykasvina viljelty – vanhojen pihojen koristekasvi. Violetit kukat toispuolisessa pitkässä tertussa (VII-IX). Leviää. 40-90 cm. Aur-pvar.	A
39-11-33	KAURIINKELLO Rapunkelklocka <i>Campanula rapunculus</i>	*	Edellisen tapaan kasvatettu alun perin syötävien juurimukuloiden vuoksi. Liilansiniset kukat heinä-elokuussa. Kv. 50-80 cm. Aur-pvar.	A
39-11-34	KEIJUNKELLO Styvklocka / <i>Campanula rhomboidalis</i>	*	Alpeilta ja Jura-vuoristosta kotoisin oleva kissankelloa muistuttava laji. Siniset kukat (VI-VII). 50 cm. Aur.	A
39-11-43	VARSANKELLO Nässelklocka / <i>Campanula trachelium</i>	****	Lehdet muistuttavat nokkosta. Vanhoja viljelykantoja, todennäköisesti ap. luonnonkantoja. ”Kasvi ilmestyy milloin minnekin. Ei hevillä häviä vaikka sitä rajoitan.” Sinipunaiset kukat (VII-VIII). 40-100 cm. Aur-pvar.	A
42-6-5	HUOPAKAUNOKKI Strävklint / <i>Centaurea dealbata</i>	*..**	Kaukasukselta kotoisin oleva sitkeä ja helppoihoitoinen perenna. Liilanpunaiset kukat (VI-VIII). 50-70 cm. Aur.	A
42-6-8	AHDEKAUNOKKI Rödsklint / <i>Centaurea jacea</i> 	lk	Etelässä luonnonvarainen niittyaji. Karminpunaiset kukat. VII-VIII. 50-80 cm. Aur.	A
42-6-9	KELTAKAUNOKKI Gulsklint / <i>Centaurea macrocephala</i>	*..**	Komea puutarhakasvi. Sutimaiset, keltaiset kukat heinä-elokuussa. 70-100 cm. Aur.	A
42-6-10	VUORIKKAUNOKKI Bergsklint / <i>Centaurea montana</i>	*** E-S	Perinteinen, kiitollinen ja kaunisluokkainen koristekasvi. siniset kukat kesä-heinäkuussa. ”Nätti laajana alueena, mutta pyrkii vaeletelemaan.” 30-60 cm. Aur.	A
42-6-11	MUSTAKAUNOKKI Svartsklint / <i>Centaurea nigra</i>	**	Tumman violetinpunaiset mykerökukat kesä-heinäkuussa. 50-80 cm. Aur.	A
42-6-12	NURMIKAUNOKKI Ängsklint / <i>Centaurea phrygia</i> 		Yleinen niitykasvi. Sinipunainen kukinto. ”Kaikkein kestävimpiä tai ehkä kestävin kaunokkilaji”. VII-IX. 50-100 cm. Aur.	A
		A. lk K-P-S	Luonnonkantaa Keski- ja Pohjois-suomesta.	
		B. lk E-S	Luonnonkantaa Etelä-Suomesta.	
42-6-15	KETOKAUNOKKI Väddsklint / <i>Centaurea scabiosa</i> 	lk	Etelässä harvinainen niitykasvi. Isot liilanpunaiset mykeröt heinä-syyskuussa. 80-100 cm. Aur.	A
42-11-2	KAUKASIANKIRAHVIN-KUKKA Jättevädd / <i>Cephalaria gigantea</i>	***	Kasvierikoisuus. Korkea ja hoikka kuin kirahvinkaula. Vaaleankeltainen kukinto (VII-VIII). 2-2,5 m. Aur.	C
44-2	KELTAMO Skelört / <i>Chelidonium majus</i>	lk	Keltakukkainen lääkekasvi ja myös kaunislehtinen koristekasvi. Myrkyllinen. 40-50 cm. Pvar.	D
		A. lk	Luonnonkanta.	
		B. lk E-S	Osa kukista puolikerrottuja.	
45-4-1	POHJANSINIVALVATTI Torta, älgkål / <i>Cicerbita alpina</i>	lk P-S	Komea ja harvinainen Lapin kasvi. Sinivioletti kukka (VI-VII). 100-150 cm. Aur-pvar.	C
45-10	OHDAKE Tistel / <i>Cirsium sp.</i>	**?	”Jättiläisohdake” kokeilijoille. Kellertävänvalkoiset mykerökukat (VII-VII). 150-180 cm. Aur.	C
46-6-10	KELLOKÄRHÖ Helbladig klematis <i>Clematis integrifolia</i>	*..**	Ruohovartinen, kaunis perennakärhö. Nuokkuvat sinivalkoiset kukat. VII-IX. 50-90 cm. Aur-pvar.	C
46-6-17	MANTSURIANKÄRHÖ Stor styvklematis <i>Clematis mandshurica</i>	**	Edellistä korkeampi ja suurikukkaisempi. Valkoinen kukka. 100-120 cm.	C

46-6-23	PENSASKÄRHÖ <i>Styvklematis / Clematis recta</i>		Ruohovartinen perennakärhkö. Pienet valkoiset tuoksuvat kukat (VII-VIII). 120-150 cm. Aur-pvar.	C
		A.	****	Hyvin vanha kanta.
		B.	*	'Purpurea'-lajike. jonka lehdet ovat nuorina punaruskeat.
48-4-1	LAMOPEIKONKELLO <i>Porslinsklocka</i> <i>Codonopsis clematidea</i>	**	Rentovartinen puoliköynnös, jolla on posliinisiniset kellokukat. ”Hyvin on menestynyt puutarhassani. Pieniä siementaimia ilmestyy runsaasti. Kasvista lähtee koskeltaessa jonkin sorttisen kahvin haju.” VII-VIII. 50-70 cm. Aur-pvar.	A
48-4-6	IDÄNPEIKONKELLO <i>Betklocka / Codonopsis ussuriensis</i>	*	Edellisen lähisukulainen. Vihertävänkeltaiset kukat.	A
49-8	KIELO <i>Liljekonvalj / Convallaria majalis</i>	lk	Tuttu luonnonkasvi. Valkoiset tuoksuvat kukat touko-kuussa. Myrkyllinen. 15-20 cm. Pvar-var.	D
49-14-3	ISOKAUNOSILMÄ <i>Flicköga / Coreopsis grandiflora</i>		Upea ryhmäperenna. Pitkä ja runsa kukinta kesä-elo-kuussa. Kullankeltaiset kukat. 40-80 cm. Aur.	A
		*	'Schnittgold'-lajike. Yksinkertainen.	
		*	'Sunray'-lajike. Puolikerrottu. 40 cm	
50-4	HEIDINKUKKA <i>Klockviva / Cortusa matthioli</i>	*_****	Sinipunainen kukinto. ”Sievä, talvenkestävä. Suloisen, untuvaistet lehdet keväällä!” V-VI. 20-30 cm. Pvar-var.	C
50-5-5	JALOKIURUNKANNUS <i>Sibirisk nunneört / Corydalis nobilis</i>	**** E-S	Vaaleankeltainen näyttävä kukinta alkukesällä. Kestävä maatiaisperenna (V-VI). 40-60 cm. Aur-pvar.	D
54-4-2	RAUNIOKILKKA <i>Murreva / Cymbalaria muralis</i>		Euroopan muureila ja kallioilla luonnonvarainen muratti-lehtinen maanpeitekasvi. 5-10 cm. Aur-pvar.	A
54-8-2	KOIRANKIELI <i>Hundtunga / Cynoglossum officinale</i>	lk	Harvinainen, kookas, luonnonvarainen lemmikkikasvi. Sinipunaiset kukat (VII-VIII). 50-80 cm. Aur. Siemenet on kerätty puutarhassa kasvavista kasveista.	A
56-4-7	KIINANRITARINKANNUS <i>Kinesisk riddarsporre</i> <i>Delphinium grandiflorum</i>	*	Loistavan sinikukkainen ja pienikokoinen ritarinkannus. Kukinta heinäkuussa. 30-50 cm. Aur.	B
56-4-4	ISORITARINKANNUS <i>Stor riddarsporre / Delphinium elatum</i>	**** E-S	Puutarhan katseenvangitsija. Perinteinen ja näyttävä koristekasvi. Seoksesa sinisen sävyjä. 150-250 cm. Aur.	C
56-4-5	”MAATIAISRITARINKANNUS” <i>Trädgårdsriddarsporre</i> <i>Delphinium-lajikkeet</i>		Maatiaisritarinkannus (vanhojen jalo- ja isoritarinkannusten siemenjälkeläiset) ovat tavallisesti nykyisiä jaloritarinkannuksia pieni- ja harvakukkaisempia. Siementaimien ominaisuudet voivat vaihdella.	C
		A.	**** K-S	”Vaaleansininen”. Hyvin vanha kanta.
		B.	**** P-S	”Tummansininen”, hyvin vanha kanta Pohjois-Suomesta.
		C.	*** E-S	”Taivaansininen”. ”Väri on niin sininen kuin taivas voi parhaimmillaan olla.” Vanha kanta Keski-Suomesta.
		D.	****- **** K-S	”Sinisävyt”.
56-4-6	JALORITARINKANNUS <i>Trädgårdsriddarborre</i> <i>Delphinium-lajikkeet</i>		Jaloritarinkannukset ovat näyttäviä, suuri- ja tiheäkukintoisia, tukea vaativia perennoja. 150-250 cm. Aur.	
		E.	**	Kirkkaansininen, 2 m korkea.
		F.	*_****	Sinisävyt.
		G.	*_***	Matalahko, sinisen sävyjä. ”Näin kukkivia ritarinkannuksia naapurin pihassa ja ihastuin niihin. Piti saada itselle samanlainen. Ihana se on!” ”Ei tarvitse tukemista.”

		H.	**	”Tosi kaunis.” Sinivioletti, tuplakerrottu, vaalealla silmällä.	C
		I.	*	Valkoinen kukka tummalla silmällä.	C
56-11-3	MYKERÖNEILIKKA Knippnejlika / <i>Dianthus armeria</i>		**	Keskieurooppalainen luonnonlaji. Pienet, aniliininpunaiset kukat (VI-VIII). Kv. Kylväätyy. 30-40 cm. Aur.	A
56-11-4	HARJANEILIKKA Borstnejlika / <i>Dianthus barbatus</i> 			Ikivanha, arvostettu ja kestävä koristekasvi. Pitkä kukinta kesä-elokuussa. Kylväätyy. 30-50 cm. Aur.	A
		A.	****	Väriseos. Hyvin vanhoja kantoja Keski-Suomesta.	
		B.	****	Tummanpunainen paikalliskanta Keski-Suomesta.	
		C.	**	”Valkoinen” - (lähes) valkoinen nuorehko kanta.	
		D.	**	’Nigrigans ’ –uudehko tumma lajike. ”Hieno väri, koko kasvi punertava.”	
56-11-6	MUNKKINEILIKKA Chartreusenejlika <i>Dianthus carthusianorum</i>		**	Keski-Eurooppalainen luonnonlaji. Purppuranpunaiset kukat. ”Maatiaskasvin ainesta! Kylväätyy helposti, varsinkin sepelikäytävälle.” VI-VII. 30-50 cm. Aur.	A
56-11-12	KETONEILIKKA Ängsnejlika / <i>Dianthus deltoides</i> 			Koristekasvi ja kallioketojen ja niittyjen kauniskukkainen, harvinaistunut kasvi (VI-VIII). 10-20 cm. Aur.	A
		A.	lk	Luonnonkanta.	
		B.	**	Aniliininpunainen puutarhalajike.	
		C.	*	’Albus’ - valkoinen puutarhalajike.	
56-11-26	PULSKANEILIKKA Praktnejlika / <i>Dianthus superbus</i>		lk	Pohjois-Suomessa yleinen luonnonlaji. Suuret, ripsireunaiset, vaaleanpunaiset kukat (VI-VII). 20-60 cm.	A
57-8	MOOSEKSENPALAVAPENSAS Diptam / <i>Dictamnus albus</i>			Komea, perinteinen pensasmainen perenna. Tuoksuvat kukat erittävät ihoa ärsyttävää eteeristä öljyä (VII-VIII). 60-100 cm. Aur.	D
		A.	**** E-S	Kukissa ruusunpunaisen sävyjä.	
		B.	**** E-S	Valkokukkainen.	
58-2-2	KELTASORMUSTINKUKKA Gul fingerborgsblomma <i>Digitalis grandiflora</i>		***	Hieno, keltakukkainen sormustinkukka. Sitruunankeltaiset kukat heinä-elokuussa. 60-100 cm. Aur-pvar.	A
58-2-4	PIKKUSORMUSTINKUKKA Liten fingerborgsblomma <i>Digitalis lutea</i>		**	Kuten edellinen, mutta pienempi. 50 cm. Aur-pvar.	A
58-2-6	(ROHTO)SORMUSTINKUKKA Fingerborgsblomma / <i>Digitalis purpurea</i>			Vanha lääkekasvi ja myös koristekasvi. Näyttävät kukkavanat kesä-elokuussa. ”Kova leviämään jos antaa siementen varista.” Myrkyllinen. 100-150 cm. Aur-pvar.	A
		A.	**** E-K-S	Puna- ja valkokukkaisia. Hyvin vanhoja kantoja.	
		B.	**** E-S	Valkokukkainen. Hyvin vanhoja kantoja.	
58-2-5	TARHASORMUSTINKUKKA Laxröd fingerborgsblomma <i>Digitalis x mertoniensis</i>		*	Lohenpunainen kukinto. Muuten kuin rohtosormustinkukka. Kelta- ja rohtosormustinkukan jälkeläinen.	A
58-2-7	"SIPERIANSORMUSTINKUKKA" - <i>Digitalis sibirica</i>		*	Muistuttaa pikkusormustinkukkaa, kukat ehkäpä vaaleammat (VII-VIII). 60-100 cm. Aur-pvar.	A
58-11	KARSTAOHDAKE Kardvädd / <i>Dipsacus sp.</i> 		*	Kaksivuotinen, piikikäs puutarha- ja kuivakukka (VIII-IX). 120-200 cm. Aur. Hyvä perhoskukka.	A
58-15	JUMALTENKUKKA Tolvudablomma / <i>Dodecatheon sp.</i>			Upeat syklaamimaiset vaaleanpunaiset kukat (V-VI). 60 cm. Pvar-var.	A

58-19-6	KEVÄTVUOHENJUURI <i>Gemsrot / Doronicum orientale</i>	****	Tuttu, perinteinen alkukesän kukkija. Näyttävä keltainen kukinta (V-VI). Aur-pvar. Hyvin vanhoja kantoja.	A	
96-11-4	PIKKUAMPIAISYRTTI <i>Axnepeta</i> <i>Dracocephalum nutans</i> var. <i>alpinum</i>	**	Matala, loistavasti kukiva maanpeitekasvi. Violetinsiniset huulikukat kesä-elokuussa. 20-30 cm. Aur-pvar.	A	
59-5-8	SIPERIANAMPIAISYRTTI <i>Stor drakblomma</i> <i>Dracocephalum sibiricum</i> 	**** P-S	Harvinainen perinnekasvi. Sinivioletit huulikukat kesä-elokuussa. 60-80 cm. Aur-pvar. Hyvin vanha kanta.	B	
59-12	VALKOHANHIKKI <i>Trollsmultron / Drymocallis rupestris</i>	**	Uudehko luonnonperenna, jolla valkoiset ”mansikkakukat” (VII-VIII). 30-60 cm. Aur. ” <i>Herttainen kasvi metsän reunalla.</i> ”	A	
61-1-1	SINIPALLO-OHDAKE <i>Blå bolltistel / Echinops bannaticus</i>	*** E-S	Koristeellinen ja voimakaskasvuinen, piikikäs perenna. Metallinhoitoiset siniset kukat (VII-IX). 100 cm. Aur.	A	
61-1-5	VALKOPALLO-OHDAKE <i>Bolltistel / Echinops sphaerocephalus</i>	**	Kuten edellä, mutta kukinnot harmahtavan valkoiset.	A	
61-3-2	KYLÄNEIDONKIELI <i>Blåeld / Echium vulgare</i>	lk E-S	Komea Etelä-Suomessa luonnonvarainen lemmikkikasvi. Siniset kukat (VII-VIII). Kv. Kylväytyy. 30-90 cm. Aur.	A	
63-1-1	KULTAKALLIOINEN <i>Orangebinka / Erigeron aurantiacus</i>	*	Oranssinkeltaiset mykerökukinnot (VII). 20-30 cm. Aur.	A	
63-1-6	JALOKALLIOINEN <i>Praktbinka</i> <i>Erigeron Speciosus</i> -ryhmä		” <i>Kaunis- ja runsaskukkainen, kestää myös maljakossa.</i> ” Suosittu perenna. VI-VII. 50-70 cm. Aur.	A	
		A.	**	Siniliila.	
		B.	**	Punavioletti.	
63-6	VILLAMO <i>Ullblad / Eriophyllum lanatum</i>	**	’Pointe’ - lajike. Matalahko, keltakukkainen, arnikin tyyppinen kasviuutus kuivalle paikalle. 30-50 cm. Aur.	A	
63-9-1	ALPPIPIIKKIPUTKI <i>Alpmartorn / Eryngium alpinum</i>	**	” <i>Upea sininen kukinta ja hopeinen.</i> ” Metallinhoitoa kukkatarhaan. ” <i>Syyskylvö tuoreeltaan mullan pintaan paras.</i> ” (VII-VIII). 70-90 cm. Aur.	C	
		A.	**	Sinihohtoinen.	
		B.	*	’Superbum’ -lajike, voimakas violetinsininen sävy.	
63-9-7	SINIPIIKKIPUTKI <i>Rysk martorn / Eryngium planum</i> 	**	Edellisen kaltainen, mutta pienikukintoisempi laji (VII-VIII). 50-90 cm. Aur.	C	
66-5-6	SININATA <i>Blåsvingel / Festuca Glauca</i> -ryhmä	*	Kapealehtinen heinä, joka muodostaa isoja sinertäviä mättäitä. 35 cm. Aur.	A	
67-1-6	SIKOANGERVO <i>Brudbröd / Filipendula vulgaris</i>	E-S, lk	Läpäisevien maiden pysyvä ja herkän vaaleakukkainen luonnonkasvi. Kulttuuriseuralainen. Aur.	A	
68-7-1	SYSSÄDEKUKKA <i>Kokardblomster</i> <i>Gaillardia aristata</i> ’Picta’	**	Pohjois-Amerikan preerialta kotoisin oleva luonnonperenna. Suuret, puna-keltaiset mykerökukat yksittäin kukkavanojen päissä (VII-IX). 50 cm. Aur.	A	
68-7-2	LOISTOSÄDEKUKKA <i>Kokardblomster / Gaillardia x grandiflora</i>	**	’Kobold’ -lajike. Kuten edellä, mutta matalampi myös kesäkukka-astioihin sopiva laji. 30 cm. Aur.	A	
69-9-3	METSÄKATKERO <i>Knippgentiana / Gentiana asclepiadea</i>	**	” <i>Upein syyskesän kukkijoistani, kirkkaan sininet kello-maiset kukat lehtihangoissa pitkin kukkavarren yläosaa. Viime kesänä kasvoi melkein metrin mittaiseksi ja kukki elokuun lopusta syyskuun loppuun. Tosi kaunis.</i> ”	C	
69-2-7	KELTAKATKERO <i>Gullgentiana / Gentiana lutea</i>	**	Näyttävä keltakukkainen perenna ja tunnettu lääkekasvi (VII). 80-150 cm. Aur.	C	
69-11-12	IDÄNKURJENPOLVI <i>Praktnäva / Geranium himalayense</i>	**	Kestävä kauniskukkainen laji. Sinivioletti kukka heinäkuussa. 70-90 cm. 40 cm. Aur.	C	

69-11-25	KYLÄKURJENPOLVI <i>Ängsnäva / Geranium pratense</i>	**** E-K-S	Vanhoiden kylien ja kulttuuriympäristöjen laji. Sinivioletit kukat kesä-heinäkuussa. 70-90 cm. Aur-pvar.	C	
70-3-2	TULIKELLUKKA <i>Röd nejlikrot / Geum coccineum</i>	**..***	Loistavanvärinen alkukesän kukkija. Oranssinpunainen 'Borisii'-lajike (VI). 25-40 cm. Aur-pvar.	C	
70-3-3	TARHAKELLUKKA <i>Praktnejlikrot / Geum Cultorum-ryhmä</i>	*	'Lady Stratheden' - keltainen, kerrottukukkainen uusi lajike.	C	
70-3-8	OJAKELLUKKA <i>Humleblomster / Geum rivale?</i>	*	"Pidän tästä kellukasta, koska se on kaunis heti keväällä vihreine lehtineen. Siemenpallerot ovat myös kauniit. Valkokukkainen, uusi puutarhakanta.	C	
70-3-10	KYLÄKELLUKKA <i>Nejlikrot / Geum urbanum</i>	lk	Luonnonvarainen niittykasvi ja vanha lääkekasvi. Pienet keltaiset kukat kesä-heinäkuussa. 60-70 cm. Aur-pvar.	C	
73-11-3	KOREAHOHDEKUKKA <i>Gullstake / Helenium hoopesii</i>	*** E-S	"Päivänkakkaramaisia kukkia ei ole koskaan liikaa. Niille löytyy aina paikka puutarhasta." Luonnonperenna preerialta. Kullankeltainen (VII-VIII). 70-90 cm. Aur.	A	
74-6	PÄIVÄNSILMÄ <i>Dagöga / Heliopsis helianthoides</i>	*** E-S	Kookas loppukesän kukkija. Kullankeltaiset kukat (VIII-X). 100-150 cm. Aur.	A	
74-10-6	KELTAPÄIVÄNLILJA <i>Gul daglilja</i> <i>Hemerocallis lilio-asphodelus</i>	**** E-S	Vanha, kiitollinen, tuoksuvakukkainen lilja. Sitruunan-keltaiset kukat (VI-VII). 80-100 cm. Aur-pvar.	C	
74-10-7	KULTAPÄIVÄNLILJA <i>Orangegul daglilja</i> <i>Hemocallis middendorffii</i>	**(*)	Edellistä aikaisempi. Tumman oranssinkeltaiset kukat. Kanta ap. Koreasta. 50 cm. Aur-pvar.	C	
75-3-1	TARHAILLAKKO <i>Trädgårdsnattviol</i> <i>Hesperis matronalis</i>	**** E-K-S	Vuoden 2005 maatiaiskasvi! Ihanasti tuoksuva vanhojen pihojen kasvi. Hennon liilat tai valkoiset kukat (VI-VII). 50-100 cm. Aur-pvar.	A	
75-7-3	TÄHKÄKEIJUNKUKKA <i>Axalunrot / Heuchera cylindrica</i>	*..**	"Vaalean vihreät lehdet. Kukka pitkän (70-80 cm) paksun, karvaisen varren päässä. Kukka muistuttaa vehnän-tähkää. Varret ovat mutkalla, siis hyvin erikoinen näky koko kasvi! Mutta kauniiden lehtien vuoksikin kannattaa kasvattaa." Hyvä maanpeittokasvi. Aur-pvar.	C	
75-7-6	KORALLIKEIJUNKUKKA <i>Blodalunrot / Heuchera sanguinea</i>		Kaunis-kukkainen peittoperenna. Pienet punaiset kukat (VI-VII). 40-60cm. Aur-pvar.	A	
75-10-1	TÄPLÄKELTANO <i>Fibbla / Hieracium maculatum</i>	*?	'Leopard' – lajike, jolla on punaruskeatpläiset lehdet. Kuivan paikan maanpeittokasvi. Aur.	A	
76-12-15	SINIKUUNLILJA <i>Hosta sieboldiana</i>	**	Tuttu, kaunis-lehtinen perenna. "Oikeastaan komeinta mitä varjoisessa paikassa voi kasvattaa." Pvar-var.		
78-5-6	MÄKIKUISMA- Äkta mannablod <i>Hypericum perforatum</i>	lk	Keltakukkainen lääkekasvi. Etelä-Suomessa harvinainen niittykasvi. 50 cm. Aur.	A	
78-9	IISOPPI <i>Isop / Hyssopus officinalis</i>	**	Pohjolan rosmariini. Lääkekasvi ja koristekasvi. Koko kasvissa aromaattinen, vahva tuoksu. 30-40 cm. Aur.	A	
		A.	**	Violettikukkainen.	
		B.	**(*) E-S	Valkoinen, Etelä-Suomessa hyvin kestäväksi osoittautunut kanta.	
78-16-2	ISOINKARVILLEA <i>Rosenincarvillea / Incarvillea delavayi</i>	**** K-S	Eksoottisen kaunis, vanha perenna. Ruusunpunaiset, isot suppilokukat kesä-heinäkuussa. 30-60 cm. Aur-pvar.	A	
79-2-3	ISOHIRVENJUURI <i>Ålandsrot / Inula helenium</i>	**** E-S	Vuoden 1999 maatiaiskasvi! Perinteinen kookas perenna, lääkekasvi ja rehu- ja kasvi. Keltaiset mykerökukat (VII-IX). 150-200 cm. Aur-pvar.	A	
79-2-6	IDÄNHIRVENJUURI <i>Praktkrissla / Inula orientalis</i>	**	Edellistä pienempi luonnonperenna. Oranssinkeltaiset kukkamyrkeröt (VII-VIII). 40-50 cm. Aur.	A	
		!	Saksankurjenmiekkä oli vuoden 2003 maatiaiskasvi!		

79-8	IIRISSEKOITUS <i>Iris sp.</i>		Iirissekoitus kokeilijoille Raakkilan puutarhasta.	D
79-8-7	TARHAKURJENMIEKKA Trädgårdsiris <i>Iris Germanica</i> -ryhmän lajikkeet		Siemenet on kerätty kasvinjalostaja Peter Joyn perustamasta kurjenmiekkekoelmasta. Kukanvärit sinisen, violetin ja keltaisen sävyjä myös ruskean- ja viininpunaisia. Kukinta kesäkuussa. Aur.	D
		A.	*-**** Seos korkeista lajikkeista, yli 80 cm.	
		B.	*-**** Seos puolikorkkeista lajikkeista, 40-70 cm.	
79-8-19	PIKKUKURJENMIEKKA <i>Iris Pumila</i> -ryhmän lajikkeet		*-**** Matala kurjenmiekka, joka kukkii jo toukokuussa. Seos erivärisistä lajikkeista. Siemenet on kerätty samasta koelmasta kuin edelliset. 20-30 cm. Aur.	D
79-8-17	KELTAKURJENMIEKKA Svärdslilja / <i>Iris pseudacorus</i>		” <i>Todella hyväkasvuinen kurjenmiekka. Kukkii ahkerasti ja pitkään.</i> ” Keltaiset kukat (VI-VII). Aur-pvar.	C
		A.	lk Luononkantoja Etelä-Suomesta.	
		B.	lk Luononkantoja Keski-Suomesta.	
		C.	lk Luononkantoja Pohjois-Suomesta.	
79-8-22	KAUNOKURJENMIEKKA Tuviris / <i>Iris setosa</i>		E-S, **** Vanha hieno ikurjenmiekka. ” <i>Helppo ja vaatimaton.</i> ” ” <i>Komea kasvi kosteahkolle paikalle.</i> ” Liilansiniset kukat kesä-heinäkuussa. 70-90 cm.	D
79-8-23	SIPERIANKURJENMIEKKA Strandiris / <i>Iris sibirica</i>		Kapealehtinen ja kestävä maatiaisperenna. Sirot siniset kukat kesä-heinäkuussa. 70-90 cm. Aur-pvar. ” <i>Kaunis kukkii melko kuivallakin paikalla.</i> ”	D
		A.	*** Sinikukkainen, 70 cm.	
		B.	*** ’Alba’ - valkokukkainen lajike.	D
80-10-2	ETELÄNMUNKKI Franska blåmunkar / <i>Jasione laevis</i>		** Keski-Euroopan vuoristoniityiltä kotoisin oleva luonnonperenna. Siniliila kukinto (VI-VIII). 20-30 cm. Aur.	A
81-11-1	KETORUUSURUOHO Åkervädd / <i>Knautia arvensis</i> 		lk Kuivien ja läpäisevien maiden niittykasvi. Vaalean liilan väriset kukat heinä-elokuussa. 60-80 cm. Aur.	C
81-11-2	ETELÄNRUUSURUOHO Grekvädd / <i>Knautia macedonica</i>		* Kotimaista sukulaistaan rotevampi uutuusperenna. Tumman viininpunaiset kukat (VII-VIII). Aur.	C
83-1	SÄRKYNYSYDÄN Löjtnantshjärta <i>Lamprocapnos spectabilis</i>		**** K-S Ihastuttava, perinteinen alkukesän kukkija. Sydämen muotoiset valkoiset tai ruusunpunaiset kukat. 60-90 cm. V-VI. Pvar.	C
83-7-16	KEVÄTLINNUNHERNE Värval / <i>Lathyrus vernus</i>		lk K-S Kaunis, luonnonvarainen kevätukukija (30-40 cm). Sinipunaiset herneenkukat toukokuussa. Pvar.	H
84-3-3	HARMAAMALVIKKI Gråmalva / <i>Lavatera thuringiaca</i>		Vuoden 2007 maatiaiskasvi! Näyttävä ja kiitollinen kukkija. Vaaleanpunainen (VII-IX). 150-200 cm. Aur.	A
		A.	**** E-S Hyvin vanhoja kantoja Etelä-Suomesta.	
		B.	**** K-S Hyvin vanhoja kantoja Keski-Suomesta.	
		C.	**** P-S ”Alavieskalainen” - paikalliskanta Pohjois-Suomesta.	
		D.	** Valkoinen muoto (mukana voi ollaa punaisiakin).	
84-15-1	NUKULA Hjärtstill / <i>Leonurus cardiaca</i> 		**** K-S Vanha, nokkosta muistuttava lääkekasvi. Kukat kiehkuroina. Hyvin vanhoja kantoja, osa 1800-luvulta. 100 cm.	A
85-1-1	ISOPÄIVÄNKAKKARA Jätteprästkrage / <i>Leucanthemum x superbum</i>		*** Luonnonlajia suurempi puutarhalajike. Suuret kukat (10-13) cm heinä-syyskuussa. 70-100 cm. Aur.	A
85-11-1	PRINSESSANKAKKARA <i>Leucanthemum x superbum</i>		* ’Silver princess’ - isopäivänkakkaran, matalavartinen lajike. VII-IX. 25-30 cm. Aur.	A
85-1-2	PÄIVÄNKAKKARA Prästkrage / <i>Leucanthemum vulgare</i> 		lk P-S Tuttu niittykasvi. Luonnonkanta Pohjois-Suomesta. VI-IX. 40-50 cm. Aur-pvar.	A

85-1-3	”PIHAPÄIVÄNKAKKARA” <i>Leucanthemum x superbum x vulgare</i>	**	Isopäivänkakkaran ja luonnonvaraisen päivänkakkaran risteymä. Aur-pvar.	A
85-12	RANTAVEHNÄ <i>Srandråg / Leymus arenarius</i>	lk	Merenrannoilla yleinen kookas heinä. Siniharmaanvihreät lehdet. Erinomainen hiekansitoja. 50-150 cm. Aur.	C
85-8-1	ROHTOMARALJUURI <i>Maralrot / Leuzea carthamoides</i>	**	Kookas ohdakemainen lääkekasvi. Ruusunpunaiset kukat heinä-elokuussa. 100-150 cm. Aur.	C
85-16-2	KALLIONAUHUS <i>Klippstånds / Ligularia dentata</i> 	E-S***	Vanha tuttu, loppukesän kukkija. Kullankeltaiset kukinnot (VII-IX). Aur-pvar.	B
85-16-3	NUKKANAUHUS <i>Spindelstånds / Ligularia fischeri</i> 	***	Keltakukkainen, elo-syyskuussa kukkiva komea nauhus. 100-200 cm. Aur-pvar.	A
85-16-15	”VALTIKKA-AURINKONAUHUS” <i>Spirstånds / Ligularia przewalskii x stenocephala tms</i>	**	Emokasvi on todennäköisesti raketti- ja valtikkanauhuksen risteymä. Aur-pvar.	A
85-16-17	”SAHALININNAUHUS” <i>Ligularia sachalinensis</i>	**	Suuret herttamaiset lehdet. Keltaiset kukkatähkät heinä-elokuussa. 1,5-2 m. Aur-pvar.	A
89-7-1	KESÄKUURUOHO <i>Judaspenningar / Lunaria annua</i>	**	Kaksivuotinen koristekasvi ja kuivakukka (60-80 cm). Kukinta kesä-heinäkuussa. Aur-pvar. Värisekoitus.	A
89-7-2	IKIKUURUOHO (vild) månviol / <i>Lunaria rediviva</i>	**	Kuten edellä, mutta monivuotinen. Leviää rönsyillä. Vaalea liila kukinto.	C
89-8-7	ALASKANLUPIINI <i>Alaskalupin / Lupinus nootkatensis</i>	*..**	”Haarova ja hennompi kuin komealupiini. Kukat sini-valko-violetit. Pitää hiekkamaasta.” Aur-pvar.	H
89-8-11	KOMEALUPIINI X KIRJO <i>Lupinus polyphyllus x regalis</i>	***-****	Komea- ja kirjolupiinin risteymä. Seoksessa valkoista sekä punaisen sävyjä. Aur.	H
89-8-10	KIRJOLUPIINI <i>Regnbågslupin / Lupinus x regalis</i>	*	Kookas ja värikäs perenna. Kukinta kesä-heinäkuussa. Simentaimien väri voi vaihdella. 70-100 cm. Aur.	H
		A.	*	Voimakkaita ja kirkkaita punaisen sävyjä sekä hyvin tumma violetti.
		B.	*	’Chandelier’- keltainen.
		C.	*	Väriseos.
89-113	PALAVARAKKAUS <i>Brinnande kärlek</i> <i>Lychnis chalcedonica</i>		Hehkuvanpunainen, vanha koristekasvi. ”Kukkii pitkään, näyttävä kukinta, helppohoitoinen.” VII-VIII. 60-100 cm. Aur.	A
		A.	****	Punakukkaisia hyvin vanhoja kantoja.
		B.	**	Oranssikukkainen uudempi kanta.
		C.	*	’Carnea’-lajike, sinertävän vaaleanpunainen.
		D.	*	’Rosea’-lajike, vaaleanpunainen.
89-11-4	HARMAAKÄENKUKKA <i>Purpurklätt / Lychnis coronaria</i>	*..***	Harmahtavalehtinen laji. Suuret kukat heinä-elokuussa. Seoksessa enimmäkseen purppuranpunaista ja lisänä valkoista sekä puna-valkoista. Kv. 50-80 cm. Aur.	A
89-11-5	KÄENKUKKA <i>Gökblomster / Lychnis flos-cuculi</i> 	lk E-K-S	”Hyvin siro kasvi. Kasvaa aika kuivallakin paikalla vaikka onkin kostean paikan suosija. Levinnyt myös aikajonon.” Vaaleanpunainen (VI-VII). 40-60 cm. Aur-pvar.	A
89-11-6	JUPITERINKUKKA <i>Jupitersblomster / Lychnis flos-jovis</i>	**	Harmaakäenkukkaa muistuttava laji. Ruusunpunaiset kukat (VI-VIII). Hyvä leikkokukka. Aur.	A
89-11-7	HEHKUVARAKKAUS <i>Eldklätt / Lychnis x haageana</i>	*..**	Yleensä yksivuotinen, matala risteymä. Oranssit tai karmininpunaiset kukat loppukesällä. 30-40 cm. Aur.	A
89-13	RANTAYRTTI <i>Strandklo / Lycopus europaeus</i>	lk E-S	Kaunislehtinen luonnonkasvi ojiin tai rannoille. Kasvi-värjäyksessä mustaa väriä. 20-80 cm. Aur-pvar.	A

89-15-8	TARHA-ALPI Praktlysing / <i>Lysimachia punctata</i>	**..***	Perinteinen puutarhakasvi. Kirkkaankeltaiset kukat (VII-IX). 50-100 cm. Aur-pvar.	B
89-15	ALPI Lysing / <i>Lysimachia sp.</i>	**	Muuten kuin edellinen, mutta ei leviä juurirönsyillä ja kukinto on harsumpi.	B
89-16-1	(POHJAN)RANTAKUKKA Fackelblomster / <i>Lythrum salicaria</i> 	lk P-S	Luonnonvarainen rantakasvi, jolla aniliininpunainen näyttävä kukinta (VII-IX). 40-120 cm. Aur-pvar.	C
90-10-1	METSÄORAVANMARJA Ekorrhbär / <i>Maianthemum bifolium</i>	lk	Tuttu, valkokukkainen luonnonkasvi metsäpuutarhaan (V-VI). Myrkyllinen. 5-20 cm. Pvar-var.	
91-1-1	RUUSUMALVA Rosenmalva / <i>Malva alcea</i>		Vuoden 2007 maatiaiskasvi! ” <i>Pidän kovasti väristä ja kasvutavasta, pysyy aloillaan.</i> ” ” <i>Varma, väsymätön loppukesän kukkija.</i> ” Ruusunpunaiset kukat (VII-IX). 80-150 cm. Aur.	A
		A. **** E-S	Hyvin vanhoja kantoja Etelä-Suomesta.	
		B. **** K-S	Hyvin vanhoja kantoja Keski-Suomesta.	
91-1-2	MYSKIMALVA Myskmalva / <i>Malva moschata</i>		Vuoden 2007 maatiaiskasvi! ” <i>Kaunis, vaatimaton, vanha perenna. Pitäisi löytyä jokaisesta puutarhasta.</i> ” Edellistä hentokasvuisempi. 40-80 cm. Aur.	A
		A. ****	Vaaleanpunainen. Hyvin vanhoja kantoa koko Suomesta.	
		B. ****	”Asikkala” – valkokukkainen paikalliskanta.	
92-5-2	KELTAVALEUNIKKO Engelsk bergvallmo <i>Meconopsis cambrica</i>	*** E-S	Pitkään kukkiva unikkomainen kasvi. ” <i>Kukkii runsaasti ja siemeniä tulee valtavasti.</i> ” Keltaiset tai oranssit kukat (VI-IX). 30-40 cm. Aur-var.	B
92-12-1/2	VALKOMESIKKÄ + ROHTOMESIKKÄ Vit sötväppling, sötväppling <i>Melilotus alba + Melilotus officinalis</i> 	lk	Kaksi rehu- ja myös lääkekasvia. Valkoiset tai keltaiset kukat (VII-VIII). Koko kasvi kumariinintuoksuinen. Kv. Kylväytyy. 100-150 cm. Aur.	A
93-9	KARHUNJUURI Björnrot / <i>Meum athamanticum</i>	*	Valkokukkainen vanha lääkekasvi. ” <i>Tuuheat, hienoliuskaiset lehdet. Kaunis, kuin havukasvi.</i> ” 30-50 cm.	D
96-11-1	SITRUUNAKISSANMINTTU Kattmynta / <i>Nepeta cataria</i>		’Citridora’ – eli sitruunatuoksuinen lajike. Teeyrtti. Sinivioletit kukat (VII-VIII). 50-100 cm. Aur-pvar.	A
96-11-3	KOLLINMINTTU Blänepeta / <i>Nepeta grandiflora</i> 	**	Vanha rohdoskasvi. Laventelinsiniset kukat (VII-VIII). Kissojen ja perhosten suosikki. 80-120 cm. Aur.	A
96-11-7	ISOKISSANMINTTU <i>Nepeta subsessilis</i>	**	Tuuhekasvuinen Pohjois-Japanista kotoisin oleva kasvi. Sinivioletit kukat kesä-elokuussa. 60-80 cm. Aur.	A
97-14-1	ILTAHELOKKI Nattljus / <i>Oenothera biennis</i> 	*/lk?	Lääke- ja koristekasvi. Keltaiset kukat (VII-IX). Kv. Kylväytyy. 50-100 cm. Aur-pvar.	A
98-8	KRUUNUOHDAKE Ulltistel / <i>Onopordum acanthium</i>	*	Komea, kookas piikiikäs ohdake. Purppuranpunaiset kukat heinä-syyskuussa. Yli 200 cm. Aur.	D
		!	Pionit olivat vuoden 1997 maatiaiskasveja!	
99-18	PIONISEOS <i>Paeonia sp.</i>		Pioniseos – jossa on ainakin kartano-, kiinan ja tarhapioneja.	D
99-18-1	KUOLANPIONI Sibirisk pion / <i>Paeonia anomala</i>		Ruusunpunaiset, suuret, yksinkertaiset kukat (V-VI). Kestävä maatiaispioni! Aur-pvar.	D
		A. **** E-K-S	Hyvin vanhoja kantoja Etelä- ja Keski-Suomesta.	
		B. **** P-S	Erittäin vanhoja kantoja Pohjois-Suomesta.	
99-18-2	"KRIMINPIONI" <i>Paeonia daurica (syn. P. Triternata)</i>	K-S***	Vaaleanpunaiset (12 cm) kukat touko-kesäkuussa. Pyöreäliuskainen ja kaunis lehdistö. 40-60 cm. Pvar.	D

99-18-7	KIINANPIONI Luktpion <i>Paeonia lactiflora</i> var. <i>tricarpa</i>	**	"Siemenet...Ruissalosta. Valkoinen, yksinkertainen kukka, korkeus 50-70 cm, kukkii heinäkuussa. Ilmeisesti hyvin pionihometta vastustava kanta, koska nämä olivat lähes ainoita yli 50 pionistani, joissa ei viime kesänä ollut pionihometta." Aur.	D
99-18-11	KAUKASIANPIONI Svavelpion <i>Paeonia mlokosevitschii</i>	E-S**	"Kaukasialaiskaunottaren vaalean sitruunankeltaisten kukkien keveä tuoksu tuo mieleeni jonkin tarkentumattoman hajusaippuan." 60-80cm. V-VI. Pvar.	D
100-6-6	SIPERIANUNIKKO Sbirisk vallmo / <i>Papaver croceum</i>	***- ****	Yleinen, maatiaiskasvi. "Viehättävä, turhista nurkumaton kasvi, joka ei häiritse ketään, mutta viehättä kaik- kia." Kelta-oranssi-valkoinen seos. 30-40 cm. Aur.	A
100-6-11	TARHAIDÄNUNIKKO Trädsgårdsjättevallmo <i>Papaver Orientale</i> -ryhmä		Alkukesän komeakukkainen unikko. Kukinnan jälkeen lehdet kuihtuvat pois. 80-100 cm. Aur.	A
		****	Ikivanha – oranssinpunainen kanta.	
	A.	*** E-S	"Raakkila" – hieno seos punaisen sävyjä ks. www.raakkila.fi	
	B.	**_****	Vaaleanpunaisia ja lohenpunaisia.	
	C.	*** P-S	Leiskuvan tummanpunainen.	
	D.	*_***	Väriseos	
100-6-16	ESPANJANUNIKKO <i>Papaver rupifragum</i>	**	Muistuttaa siperianunikkoa. Hennon oranssit kukat kesä- elokuussa. Talvehtii satunnaisesti, mutta kylvyytyy. Aur.	A
101-1	PARATIISILILJA Paradisililja / <i>Paradisea liliastrum</i>	****	Hieno vanha lilja. "Vaattimaton, viehättävä vanhan ajan kukka." Puhtaanvalkeat kukat kesäkuussa. Hyvä leikkokukka. Aur-pvar.	C
101-2	KAKALIA Spjutkakalia / <i>Parasenecio hastatus</i>	E- S****	Perennaharvinaisuus Siperiasta. Isot keihäsmäiset lehdet. Leviää. Metsäpuutarhaan. Jopa 200 cm. Pvar.	C
101-16	KAARLENVALTIKKA Kung karls spira <i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>	P-S, lk	Kosteiden paikkojen luonnonkasvi. Keltainen, punapilk- kuinen kukintotähkä heinä-elokuussa. Aur.	C
102-5-6	VARPUPIPO Buskhatt / <i>Penstemon fruticosus</i>	E-S**	Varpumainen puutarhakasvi. Vaaleansiniset torvimaiset kukat heinä-elokuussa. 20-30 cm. Aur-pvar.	B
105-4	MUKULAPALOYRTTI Röd lejonsvans / <i>Phlomis tuberosa</i>	**	Helppohoitoinen ja kestävä luonnonperenna. Lilan- punaiset kukat heinä-elokuussa. 80-120 cm. Aur-pvar.	A
106-8-1	LYHTYKOISO - Japansk lykta <i>Physalis alkekengi</i> var. <i>franchetii</i>	*	Lyhtykukka eli juutalaiskirsikka. Kasvatetaan oranssien lyhtymäisten siemenkotien vuoksi. 50-80 cm. Aur-pvar.	b
106-13-4	SARVITÄHKÄMUNKKI Hornrapunkel / <i>Phyteuma scheuchzeri</i>	***	Harvinainen perenna. Sinivioletti kukat kesä-elokuussa. Ollut kestävä myös pohjoisessa. 20-30 cm. Aur-pvar.	A
106-13-5	VAALEATÄHKÄMUNKKI Vitrapunkel / <i>Phyteuma spicatum</i>	***	Erikoinen kasvi metsäpuutarhaan. Vaaleat kukinnot kesä-elokuussa. 40-50 cm. Aur-pvar.	C
107-8-3	ISOPUKINJUURI Stor bockrot / <i>Pimpinella major</i>	**	Luonnonvaraisen ahopukinjuuren rotevampi versio. 50- 100cm. Aur.	B
108-3-3	HEINÄRATAMO Svartkämpar / <i>Plantago lanceolata</i>	lk?	Harvinaistunut keto- ja piennarkasvi. Lääkekasvi. "Pidän tästä kasvista. Se on jotenkin siro ja tyylikäs vaatimatto- muudessaan." 20-40 cm. Aur-pvar.	B
109-8-1	HIMALAJANJALKALEHTI Indiskt fotblad <i>Podophyllum hexandrum</i>		Harvinainen lääkekasvija kasvierikoisuus. Myrkyllinen. 50-80 cm. Pvar.	D
109-8-2	AMERIKANJALKALEHTI Amerikansk fotblad <i>Podophyllum peltatum</i>		Edellisen sukulainen. Pronssinväriset lehdet. Vaalean- punaiset ja valkoiset kukat (VI). 30-40 cm. Pvar. Sie- meniä on hyvä liottaa ennen kylvöä pari 1-2 vrk.	

Posti-
merkki
1. lk

Pirkko Kukkola
Turuntie 500
31500 KOSKI TL

Siemenen tunnus		Annospusseja kpl	Hinta yht. euroa
	(Tarvittaessa jatka tilausta eri paperille)		
Siemenet yhteensä			
Toimituskulut			
Simenten kerääjän vähennys			
Yhteensä			

Olen Maatiainen ry:n jäsen

En ole Maatiainen ry:n jäsen

Haluan liittyä Maatiainen ry:n jäseneksi ja saan siemenet heti jäsenhintaan.

Olen toimittanut _____ erää siemeniä siemenvälitykseen. Ottakaa tämä huomioon laskussani!

Tilaajan nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postitoimipaikka: _____

Puhelin; _____ **Sähköposti:** _____

Taita arki keskeltä ja teippaa kiinni!

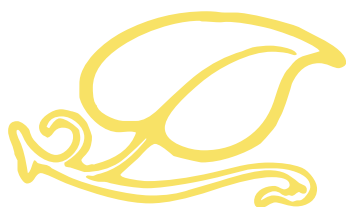
109-11-3	LEHTOSINILATVA <i>Blågull / Polemonium caeruleum</i>		Hyvin vanha, kiitollinen ja kauniskukainen koristekasvi. Kukinta, kesä-heinäkuussa. 60-80 cm. Aur-pvar.	A
		A.	****	Sinikukkaisia kantoja ympäri Suomea.
		B.	****	Valkokukkainen.
111-5-3	VERIHANHIKKI -Blodfingerört <i>Potentilla atrosanguinea</i>	**	Rento- ja haarautuvavartinen laji. Verenpunaiset kukat kesä-elokuussa. 30-40 cm. Aur.	A
111-5-4	KULTAHANHIKKI <i>Gullfingerört / Potentilla aurea</i>	**	Keskieurooppalainen vuoristokasvi. Kirkaankeltaiset kukat kesä-heinäkuussa. 10-15 cm. Aur.	A
111-5-5	KIRJOHANHIKKI <i>Brokfingerört / Potentilla Bicolor-ryhmä</i>		Uudempia hanhikkiristeymiä. 40-60 cm. Aur.	A
		A.	*	'Fireboll'-lajike, karmininpunainen, kerrottu.
		B.	*	Punainen, yksinkertainen.
111-5-9	JAPANINHANHIKKI <i>Storblommig fingerört</i> <i>Potentilla megalantha</i>	***	Suurikukkainen ja kaunislehtinen kivikkokasvi. Keltaiset kukat heinä-elokuussa. 15-20 cm. Aur.	A
111-5	”KELTAHANHIKKI” <i>Fingerört / Potentilla sp.</i>	**	Runsas kukinta heinä-elokuussa. Kaunis lehdistö. 50 cm. Aur.	A
111-9-13	ETELÄNKEVÄTESIKKO <i>Lundviva / Primula elatior</i>	E-S****	Hempeän vaaleankeltainen, kevään kukkija (V-VI). Hyvin vanha kanta. Kylväytyy. 10-20 cm. Pvar.	C
111-9-25	LOISTOKEVÄTESIKKO <i>Trädgårsviva</i> <i>Primula Polyantha-ryhmä</i>	** **** E-K-S	Esikkoristeymä. ” <i>Olen heitellyt siemeniä metsäpuutarhaan, siellä kasvavat yksikseen. Kukkapenkissä mahtavia puskia.</i> ” Kelta- oranssi- ja punasävyiset kukat. Touko-kesäkuussa. 15-30 cm. Aur.	C
111-9-34	KEVÄTESIKKO <i>Gullviva / Primula veris</i>	lk E-S	Vanhojen puutarhojen kevään tuoja. Etelä-Suomessa luonnonvarainen. Keltaiset kukat. 15-30 cm. V-VI. Pvar.	C
112-6-1	ISONIITTYHUMALA <i>Praktbrunört / Prunella grandiflora</i>	**	Kukkiva maanpeittokasvi. Ruusunpunaiset kukkatahkat heinä-elokuussa. 20-30 cm. Aur-pvar.	B
114-7-8	TARHAKYLMÄNKUKKA <i>Backsippa / Pulsatilla vulgaris</i>	**	Ihastuttava kevätkukkija. Violetti kukka. 15-25 cm. Aur.	C
115-13-2	VÄRISEDA <i>Färgreseda / Reseda luteola</i>		Tunnettu kaksivuotinen värikasvi.	
123-1-3	SYYSPÄIVÄNHATTU <i>Höstrudbeckia / Rudbeckia laciniata</i>	***	Kirkaankeltainen loppukesän kukkija. 100-150cm. Aur.	C
125-2-14	NIITTYNSALVIA <i>Ängssalvia / Salvia pratensis</i>	**	Loistavansiniset salvian kukat kesä-elokuussa. Kaunis ja kestävä luonnonperenna. Aur.	A
125-9-6	PUNALUPPIO <i>Blodtopp / Sanguisorba officinalis</i>	**	Vanha rohdoskasvi. Verenpunaiset, pitkänpyöreät kukkapallerot heinä-elokuussa. 50-100 cm. Aur-pvar.	C
126-4-2	ROHTOSUOPAYRTTI <i>Såpnejlika / Saponaria officinalis</i>		” <i>Thana tuoksu suoraan lapsuudesta mummon puutarhasta. Hän kutsui kasvia ylioppilaaksi...</i> ” Vanha, hempeän roosanvärinen rohto- ja koristekasvi. Juurista on keitetty suopaa pesuaineeksi. 50-80 cm. Aur-pvar.	B
		A.	****	Kerrottukukkaisia kantoja ympäri Suomea.
		B.	****	Yksinkertainen kukka.
		E-S		
126-12-3	PATJARIKKO – Rosenbräcka <i>Saxifraga Arendsii-ryhmä</i>	**	Ainavihreä, sammalmaista kasvustoa tekevä maanpeitekasvi. Karmininpunaiset kukat (V-VII). Aur-pvar.	B
126-12-24	LEHTORIKKO <i>Prickbräcka / Saxifraga rotundifolia</i>	*** E-S	Kaunis ja kiitollinen maanpeitekasvi puolivarjoon. Pienet, valkoiset kukat kesä-heinäkuussa. Pvar.	A
128-5-1	SYYLÄJUURI <i>Scrophularia nodosa</i>	lk K-S	Luonnonvarainen lehtokasvi ja vanha rohdoskasvi. Myös puutarhan varjoisalle puolelle. 80-100 cm.	C

128-6-1	ALPPIVUOHENNOKKA <i>Alpfrossört / Scutellaria alpina</i>	**	Matala, maanpeitekasvi kuivalle paikalle. Vaalenliilat kukat kesä-heinäkuussa. 20-30 cm. Aur.	A
128-6-2	”ISOVUOHENNOKKA” <i>Frossört / Scutellaria altissima</i>	**	Pystykasvuinen. Vaalean sinivioletit huulikukat toispuolisesti kukkatahkässä. 40-60 cm. Aur-pvar.	A
128-9-3	SIPERIANMAKSARUOHO <i>Gyllenfetblad / Sedum aizoon</i> 	***	Vanhojen kivikkopuutarhojen peruskasvi. Näyttävä keltainen kukinta heinä-elokuussa. 40-60 cm. Aur.	A
128-9-28-1	PÄÄSKYNYMAKSARUOHO <i>Blek kamtjatkafetblad / Sedum kamtschaticum var. ellacombianum</i>	**	Varma ja suosittu maanpeitekasvi. Sitruunankeltaiset kukkasarjat heinäkuussa. Aur. 10-20 cm. Aur.	A
128-9-49	KAUKASIANMAKSARUOHO <i>Kaukasisk fetblad / Sedum spurium</i> 	**	’Album Superbum’- lajike. Valkokukkainen, hyvä maanpeitekasvi. 10-15 cm. Aur-pvar.	A
128-9-54-3	PUNAISOMAKSARUOHO <i>Sedum telephium subsp. telephium</i>	P-S, lk	Kestävä luonnonkasvi kalliopuutarhaan ja kiviaidoile. Punertava kukinto loppukesällä. 30-50 cm. Aur.	A
128-9-54-1	LÄNNENISOMAKSARUOHO <i>Kärleksört / Sedum telephium subsp. maximum</i>	E-K-S, lk	Suuri, vihertävänvalkoinen kukinto loppukesällä. Näyttävä, luonnonvarainen kalliokasvi. 30-50 cm. Aur.	A
131-1-6	PUNA-AILAKKI <i>Skogslyst / Silene dioica</i> 	lk E-K-S	”Kukkii hienosti, ei vaadi mitään hoitoa ja leviää siemenistä hurjasti.” Niittyjen ja luonnonmukaisten pihojen peruslajeja. Punainen. 30-60 cm. Aur-pvar.	A
131-1-8	VALKOAILAKKI <i>Åkerlyst / Silene latifolia subsp. alba</i> 	lk E-K-S	Suurehkot valkoiset kukat avutuvat iltaisin. 30-60 cm. Aur-pvar. Risteytyy edellisen kanssa.	A
131-1-9	NUOKKUKOHOKKI <i>Backglim / Silene nutans</i>	lk E-S	Kuivan paikan, valkokukkainen ja tuoksuva, iltahämärisissä kukkiva kohokki. 20-40 cm. Aur-pvar.	A
131-1-13	NURMIKOHOKKI <i>Silene vulgaris</i>	lk E-K-S	Valkokukkainen niittykasvi. Kukissa pulleat verhiöt. Sinivihreät lehdet. 30-80 cm. Aur-pvar.	A
131-7-1	SINISILMIÖ - Grenig gräslilja <i>Sisyrinchium graminoides</i>	*	Heinämittään keskeltä nouse heinäkuussa sinisiä, keltanieluisia kukkia. Kuivalle paikalle. 15-20 cm. Aur.	B
132-4-11	KULTAPIISKU <i>Gullris / Solidago virgaurea</i> 	lk	Yleinen luonnonkasvi ja tunnettu lääkekasvi. 30-100 cm. Aur-pvar.	A
134-4-2	NUKKAPÄHKÄMÖ <i>Lammöron / Stachys byzantina</i>	*** K-S	Mainio kuivien paikkojen peittokasvi. Valkonukkaiset, pehmeät lehdet. 20 cm. Aur.	B
134-4-3	JALOPÄHKÄMÖ <i>Praktbetonika / Stachys macrantha</i>	**** E-P-S	Maaseudun puutarhoissa yleinen maatiaisperenna. Näyttävä sinipunainen kukinta(VI-VIII). 40-50 cm. Aur-pvar.	C
134-4-4	ROHTOPÄHKÄMÖ <i>Läkebetonika / Stachys officinalis</i>	**	Vanha lääkekasvi. Violetinpunainen kukkatahka heinä-elokuussa. Hyvä perhoskasvi. 50 cm. Aur.	C
134-4-6	LEHTOPÄHKÄMÖ <i>Stinksyska / Stachys sylvatica</i>	lk	”Haiseva” eteläsuomalainen lehtokasvi. Purppuranpunainen kukkatahka kesä-elokuussa. 50-100 cm. Pvar.	C
136-2-4	KAUKASIANKELLOKKI <i>Symphyandra pendula</i>	*	Tuuheakasvuinen kuivan paikan kasvi. Runsaasti valkoisia kellokukkia. Kylväytyy. 30-40 cm. Aur-pvar.	A
136-2-3	BALKANINKELLOKKI <i>Elfensklocka / Symphyandra hofmannii</i>	*	Perennauutuus. Valkoinen kukinto heinä-elokuussa. 40 cm. Aur.	A
137-6-3	PUNAPIETARYRTTI <i>Rosenkrage / Tanacetum coccineum</i>	**_***	”Punapäivänkakkara”. Punasävyiset kukat (VI-VIII). Aur-pvar.	A
137-6-4	HUISKILOPIETARYRTTI <i>Renfanekrage / Tanacetum corymbosum</i>	**	Harvinainen luonnonperenna. Valkoiset kukat huiskilossa heinä-syyskuussa. 50-60 cm. Aur.	A
137-12	AURINGONTÄHTI <i>Strålöga / Telekia speciosa</i>	**** E-K-S	Isolehtinen vanhojen kartanopuistojen perenna. Keltaiset kukat heinä-syyskuussa. 150-200 cm. Pvar-var.	A

137-13	TELLIMA <i>Anagranthra / Tellima grandiflora</i>		Hyvä varjoisten paikkojen peittokasvi. Vihertävänvaaleat kukkatähkät (50 cm) alkukesällä. Pvar-var.	A
138-2-1	LEHTOÄNGELMÄ <i>Aklejrua / Thalictrum aquilegifolium</i>		Koristeellinen ja kaunislehtinen vanhojen ja varjoisten puutarhojen luonnonperenna. Kukinta kesä-heinäkuussa. Pvar-var.	C
		A.	** Liilanpunertava.	
		B.	** Valkoinen.	
138-2-8	PIKKUÄNGELMÄ <i>Stor kustruta / Thalictrum minus</i>	*k?	Kaunislehtinen, perinteinen koristekasvi. Kukkii kesä-elokuussa. Aur-pvar.	C
138-7-2	VUORIREVONPAPU <i>Lupinävpling / Thermopsis montana</i>	E-S****	Lupiinia muistuttava vanha koristekasvi. Vaaleankeltaiset kukinnot kesä-heinäkuussa. 50-90 cm. Aur.	H
140-1-2	PUKINPARTA <i>Ängshavrerot / Tragopogon pratensis</i>	lk	Luonnonkasvi. Keltaiset, vain aamupäisin auki olevat mykerökukat kesä-heinäkuussa. 70-80 cm. Aur.	
141-1-3	AASIANKULLERO <i>Orange smörboll / Trollius asiaticus</i>	**?	Harvinainen kullerolaji Koillis-Venäjältä. Keltaoranssit kukat toukokuussa. 50-60 cm. Aur-pvar.	D
141-1-4	KESÄKULLERO <i>Kinesisk smörboll / Trollius chinensis</i>	**	Muita kulleroita myöhäisempi. Oranssinkeltaiset kukat maljamaisen laakeita (VI-VII). 70-90 cm. Aur-pvar.	D
141-1-5	TARHAKULLERO <i>Trädgårdssmörbolla / Trollius Cultorum-ryhmä</i>		Varma ja kestävä aikainen perenna. Kelta-oranssit kukkapallot touko-kesäkuussa. Aur-pvar.	D
141-1-6	NIITTYKULLERO <i>Smörbolla / Trollius europaeus</i>	lk P-S	"Meidän ilonaiheemme: jokitörmät kultakulleroita huojuuttelevat suvituudessa." Hyvässä maassa miltei 1,5 m ! V-VI. Aur-pvar.	D
141-1-8	PIKKUKULLERO <i>Dvärgsmörbolla / Trollius pumilus</i>	**	Kasvierikoisuus Himalajalta. Leinikkimäiset kukat touko-kesäkuussa. 20-25 cm. Aur-pvar.	D
143-3-3	ROHTOVIIRMAJUURI <i>Läkevänderot / Valeriana officinalis</i>	lk E-S	Luonnonkasvi ja tunnettu rauhoittava lääkeyrtti. 80-100 cm. Aur-pvar.	C
143-10-3	TUMMAPÄRSKÄJUURI <i>Svart nysrot / Veratrum nigrum</i>	**	Suurilehtinen, liljamainen perenna. Tummat kukat heinä-elokuussa. Myrkyllinen. 100-130 cm. Aur-pvar.	D
143-11-2	RANSKANTULIKUKKA <i>Franskt kungsljus / Verbascum chaixii 'Album'</i>	**	Kaunis, valkokukkainen tulikukka. Kukkii heinä-elokuussa. 60-100cm. Aur.	A
143-11-7	TUMMATULIKUKKA <i>Mörkt kungsljus / Verbascum nigrum</i>	lk	Komea luonnonkasvi kuivalle paikalle. Keltainen kukintotähkä. Vanhan asutuksen merkkilaji. 70-100 cm. Aur.	A
143-10-12	UKONTULIKUKKA <i>Kungsljus / Verbascum thapsus</i>	lk	Näyttävä luonnonkasvi läpäisevälle maalle. Keltainen kukkatähkä heinä-elokuussa. 70-150 cm. Aur.	A
144-2-9	RANTATÄDYKE <i>Strandveronika / Veronica longifolia</i>	P-S, lk	Kauniskukkainen rantakasvi. Liilansiniset kukkatähkät heinä-elokuussa. Aur-pvar.	A
144-2-15	TÄHKÄTÄDYKE <i>Axveronika / Veronica spicata</i>	*/lk?	Kalliokedoilla luonnonvaraisena kasvava syvänsininen tädyke. Tämä lienee viljelylaji. 30-50 cm. Aur-pvar.	A
144-2-17	VIRGINIANTÄDYKE <i>Kransveronika / Veronica virginica</i>	**** E-S	Komea sinikukkainen tädyke. Vähintään 75 vuotta vanha, Helsingin Tammisalosta lähtöisin oleva kanta, jonka kukat ovat nykyisiä paksampia ja nuokkuvia. 150 cm. Pvar.	A
144-4-3	MÄKITERVAKKO <i>Tjärnblomster / Viscaria vulgaris</i>	lk E-K-S	Tervakukka. Kallioketojen kauniskukkainen luonnonlaji. Aniliinit kukat (VI-VII). 20-40 cm. Aur.	A
144-4-3-1	PALLEROMÄKITERVAKKO <i>Viscaria vulgaris 'Splendens Plena'</i>	*	'Splendens Plena' - jalostettu lajike, jolla on puolikerrotut aniliinit kukat.	A
147-5	TÄHTILILJA <i>Grönlilja / Zigadenus elegans</i>	E-S*** ***	Vanhanajan liljaerikoisuus. Kellanvaaleat kukat heinäkuussa. 50 cm.	A

Sipulikasveja siemenistä!

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
21-6-14	UKKOLAUKKA Kirgislök / <i>Allium hollandicum</i>	*** E-S	Komea, korkea laukka. ”Siementää ja tekee sivusipuleita, oikea alkukesän silmänilo”. Liilanpunainen sipulinkukka V-VI. 60-80 cm. Aur-pvar.	C
21-6-16-	PALLOLAUKKA Boll-lök / <i>Allium karataviense</i>	*	Leveät sipulinlehdet, joiden keskeltä nousee matalahko kukkavarsi. Vaaleanpunertava suuri kukinto. Aur.	C
21-6-26	LEHTOLAUKKA Berglök / <i>Allium oreophilum</i>	**	Kestävä, pikkulaukka. Ruusunpunaiset kukinnot kesäkuussa. 15-25 cm. Aur-pvar.	C
21-6-42	KARHUNLAUKKA Ramslök / <i>Allium ursinum</i>	**	Leveälehtinen, Ahvenanmaalla luonnonvarainen lehtokasvi. Valkoiset kukinnot kesäkuussa. 20-40 cm. Pvar-var. Siemenet puutarhakannasta.	C
68-4-5	KEISARINPIKARILILJA Kejsarkrona / <i>Fritillaria imperialis</i>	**	Komea, toukokuussa kukkiva perinteinen puutarhakasvi. Oranssinpunainen kukinto. 100 cm. Myrkyllinen. Aur.	C
68-4-6	KIRJOPIKARILILJA Kungsängsililja / <i>Fritillaria meleagris</i>	**_***	Lehtoniittyjen luonnonvarainen kaunotar. Valkoiset tai vaaleanliilat roikkuvat kukinnot toukokuussa. 20-40 cm. Aur-pvar. Siemenet puutarhakannasta.	C
68-13	KELLOHYASINTTI Kaphyacint / <i>Galtonia candicans</i>	*	Näyttävä sipulikasvi. Etelä-Afrikasta. Valkoiset tuoksuvat kukat (VII-VIII). Sipuli talveksi kellariin. 70-90 cm.	A
86-4-2	RUSKOLILJA Brandililja / <i>Lilium bulbiferum</i>	**** K-S	Perinteisin puutarhojemme lilja. Loistavan oranssinpunainen kukinto kesäkuussa. 60-90 cm. Maatiaskanta.	D
86-4-11	TARHASARJALILJA <i>Lilium</i> Hollandicum-ryhmä	*	’Citronella’ – keltaiset, ruskeapilkkuiset tiikerililjamaiset kukinnot. Aur.	A
86-4-15	VARJOLILJA Krollililja / <i>Lilium martagon</i>		Vanhon ja hämyisten puutarhojen kestävä ja perinteinen lilja. VI-VII. Siementaimet kukkivat 4-5-vuotiaina. Pvar.	D
		A. **** E-K-S	Liilanpunainen. Hyvin vanhoja kantoja.	
		B. **** E-S	Valkoinen. ”Nämä varjoliijat ovat tulleet meille naapurista, Vallmogårdista, Mikael Lybeckin talosta, joka valmistui v. 1907.”	
86-4-16	MARHANLILJA Mandarinlilja <i>Lilium</i> Martagon-ryhmä	*** E-S	Varjoliiljaa muistuttava perenna, jolla on nuokkuvat täplikkäät kukat. Seoksessa punaisia ja oransseja. Pvar.	D
141-5-26	PARVITULPPAANI Flocktulpan / <i>Tulipa tarda</i>	lk/*	Nk. kasvitieteellinen tulppaani eli jalostamaton luonnonlaji. Kukkavarressa 3-5 kermanvalkoista kukkaa. 10-20 cm. V. Aur-pvar.	C

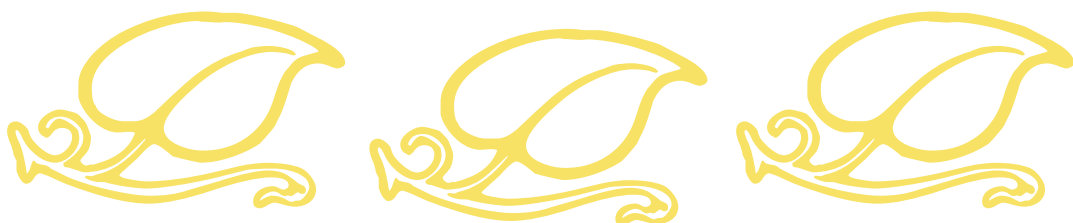
Huonekasvit

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
40-9-1-3	KORISTEPAPRIKA Prydnadspaprika <i>Capsicum Conoides-ryhmä</i>		Sisällä talvehtiva 30-40 cm korkea koristepaprika. Aur.	A

Monivuotiset köynnökset

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
37-6-1	MUSTAKOIRANKÖYNNÖS <i>Hundrova / Bryonia alba</i>	**** E-S	Nopeakasvuinen, perinteinen köynnös. Pienet, valkoiset kukat (VII-IX). 2-3 m. Pvar.	C
57-2-4	KÖYNNÖSPIKKUSYDÄN <i>Klättrande hjärta / Dicentra scandens</i>		Aasiasta kotoisin oleva harvinainen pikkuköynnös ampeliin tai seinustalle. Paljon keltaisia, pisaramaisia kukkia. Hienoliuskainen lehdistö. V-VII. 100 cm. Aur-pvar.	A
83-7-5	RUUSUNÄTKELMÄ <i>Rosenvial / Lathyrus latifolius</i>	*	1,5-2,5 metriseksi kasvava, kauniisti kukkiva köynnös. Vaaleanpunaiset kukat heinä-elokuussa. Aur.	H
83-7-13	METSÄNÄTKELMÄ <i>Skogsvial / Lathyrus sylvestris</i>	lk E-K-S	”Elinvoimainen, reippaan rotevasti rönsyävä köynnös, joka tuottaa runsaasti vaaleanpunaisia kukkia ja tummanpuhuviksi kuivuvia palkoja. Sijoitusta kannattaa harkita, sillä nätkelmä levittäytyy ajan oloon laajaksi vyyhdeksi.” VII-VIII. 0,8-2 m. Aur- pvar.	H

Yksivuotiset köynnökset

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
54-1-2	HERKKUHYPPYKURKKU <i>Korila / Cyclanthera pedata</i>	*	Sirolehtinen köynnös (2-3 m). Kasvi on kotoisin Meksikosta, jossa raa'at kurkut käytetään ravinnoksi. Aur.	b
60-6	KORUKÖYNNÖS <i>Fackelranka / Eccremocarpus scaber</i>	*	Kaunis köynnös (2-3 m). Keltaoranssit, kapean torvimaiset kukat tertuissa (VII-VIII). Aur.	b
60-12	PIIKKIKURKKU <i>Taggreva / Echinocystis lobata</i>	*	Rehevä, nopeakasvuinen köynnös. Emikukista kehittyy koristeellisia kurkkuja (ei syötäviä). 3-4 m. Aur-pvar.	b
79-5-5	KEISARINELÄMÄNLANKA <i>Kejsarvinda / Ipomoea nil</i>	*	Tukeen kiertyvä, 2-3 m korkea köynnös. Punaviolettiset torvimaiset kukat heinä-syyskuussa.	b
79-5-6	AITOELÄMÄNLANKA <i>Purpurvinda / Ipomoea purpurea</i>	*	Kuten edellä, mutta violetit kukat.	b
79-5-7	PÄIVÄNSINI - Blomman för dagen <i>Ipomoea tricolor</i>	*	Kuten edellä, mutta taivaansiniset kukat.	b
141-2-2	ISOKÖYNNÖSKRASSI <i>Indiankrasse / Tropaeolum majus</i>	**(*)	Kelta-puna-oranssi väriseos. Kiitollinen kesäköynnös. Syötävät kukat koristeeksi. 2 m. Aur-pvar.	ab
141-2-5	KANARIANKÖYNNÖSKRASSI – Fjärilskrasse <i>Tropaeolum peregrinum</i>	*	Liuskalehtinen edellistä sirompi köynnös. Keltaiset kukat (VI-IX). Aur-pvar.	ab

Puuvartiset köynnökset

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
46-6-2	TARHA-ALPPIKÄRHÖ <i>Klematis / Clematis Alpina-ryhmä</i>	** E-S	Suurikukkaisia risteymäajikkeita. Siemenet ovat violetti- ja valkokukkaisista kärhöistä. 2-4 m. I-V. Pvar.	C
46-6-4	TIUKUKÄRHÖ <i>Fransk klematis / Clematis x diversifolia</i>	* E-K-S	Suuret siniviolettiset kukat. Pitkään jatkuva kukinta. Tuetaan. 2 m. I-V(VI). Aur.	C
131-14-3	PUNAKOISO <i>Besksöta / Solanum dulcamara</i>	lk E-S	Luonnonvarainen, tukeen kiertyvä, violettikukkainen (VI-VIII) köynnös. Myrkyllinen. 1-3 m. I-VI. Aur-var.	C
145-8-5	TÖRMÄVIINI <i>Doftvin / Vitis riparia</i>	** E-S	Kärhien avulla kiipeilevä viiniköynnös. Pienet rypäleet. 2-5 m. I-III. Aur.	C

Kesäkukat ja muut yksivuotiset kasvit

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
20-8-2	AURANKUKKA <i>Åkerklätt / Agrostemma githago</i>	**	Vanhanajan viljapeltojen kauniskukkainen rikkaruoho. Suuret liilat kukat. Kylvätty. Myrkyllinen. 30-80 cm. Aur.	a
23-11-2	PUNAREVONHÄNTÄ <i>Rävsvans / Amaranthus caudatus</i>	*	Komea kasvi, jolla on pitkät riippuvat kukinnot. 60-70 cm. Aur-pvar. Annoksessa sekä puna- että vihreä ”häntäisiä”.	b
23-11-3	PURPPURAREVONHÄNTÄ – Blodamarant / Amaranthus hybridus subsp. <i>cruentus</i>	*	Edellistä matalampi muoto. Pystyt töyhtömäiset punaiset kukinnot heinäkuusta syksyyn. 30-40 cm.	b
		A.	* Punainen.	
		B.	* Vihreä ”töyhtö”.	
		C.	* ”Velvet curtains” - kasvi on tummanpunainen. 150 cm.	
		D.	* ”Pygmy Torch” – punainen pystykasvuinen lajike.	
26-11	LEIJONANKITA <i>Lejongap / Antirrhinum majus</i>	*	Perinteinen ryhmäkukka. Runsas kukinta heinäkuusta syksyyn. Seos punaisen sävyjä. 40 cm.	b
28-6-2	JALOHOPEASILMÄ <i>Silveröga / Arctotis x hybrida</i>	*	Asterikasveihin kuuluva kasviuutuus.	b
34-2	AMPELIRUSOKKI <i>Ampelskära / Bidens ferulifolia</i>	*	Runsasta ja pitkään kukkiva ampelikasvi. Keltaiset, 2-3 cm leveät kukat kesäkuusta eteenpäin. Taimikasvatus.	b
34-13-1	ROHTOPURASRUOHO <i>Gurkört / Borago officinalis</i>	***	Eli kurkkuyrtti on pitkään kukkiva, sinikukkainen lääkekasvi. Kukat koristeeksi. Myrkyllinen. Kylvätty. 40-80 cm. Aur.	a
36-5-3	PIKKURÄPELÖ <i>Dvärgdarrgräs / Briza minor</i>	**	Pieni, koristeellinen heinä. 20-30cm.	a
38-7-2	PELTOKEHÄKUKKA <i>Calendula arvensis</i>	**	Pensastuva, pieni- ja keltakukkainen kehäkukka. Kukki koko kesän. Keski-Euroopasa peltorikkaruoho. 50-70 cm. Kylvätty.	a
38-7-3	MAROKONKEHÄKUKKA <i>Calendula maroccana</i>	**	Yksinkertaiset oranssit tai keltaiset kukat. Kehäkukan ”villi”muoto.	a
38-7-4	TARHAKEHÄKUKKA <i>Ringblomma / Calendula officinalis</i>		Ikivanha lääke- ja koristekasvi ”ringeblomma”. Kelta-oranssi seos. Kylvätty. 40-70 cm. Aur.	a
		A.	*** K-S ”Keltavoittoinen seos, yksinkertaisen oloinen.” Maatiaiskanta Pielisjärveltä.	a
		B.	*** E-S Väreiseos. Eteläsuomalainen vanha kanta.	a
49-7-149-13	TARHAKUKONKANNUS <i>Romersk riddarsporre</i> <i>Consolida ajacis</i>	lk	Kauniin puutarhakasvin luonnonvarainen muoto Välimeren rannalta. Metallinsiniset yksinkertaiset kukat heinä-elokuussa. 40-50 cm.	ab
49-14-6	”KULTAKAUNOSILMÄ” <i>Coreopsis stillmanii</i>	*	Keltamykeröinen helppo- ja nopeakasvuinen kesäkukka. Kylvätty satunnaisesti. 30-40 cm. Aur.	a
49-14-7	TIKERIKAUNOSILMÄ <i>Tigeröga / Coreopsis tinctoria</i> 	**	Hieno kesäkukka ja myös värikasvi. Keltaruskeat kukat heinä-syyskuussa. Kylvätty satunnaisesti. Aur.	ab

50-10-1	PUNAKOSMOS <i>Rosenskära / Cosmos bipinnatus</i>	****	Tillilehtinen vanhanajan kesäkukka. Kukki runsaasti punaisin ja valkoisin kukin. Siemenet ovat ”Viena” – paikalliskantaa, joka on valkovoittoinen ja tavallista aikaisempi. 80-120 cm. Aur.	a
53-1-3	KORISTEKURPITSA <i>Brydnadspumpa / Cucurpita pepo</i>	**	Koristelliset pikkukurpitsat säilyvät kuivattuna pitkään.	
53-9	HUMALANVIERAS <i>Nässelsnärlja / Cuscuta europaea</i>	lk K-S	Toisen kasvien ympärille kietoutuva ja niillä loisena elävä kasviharvinaisuus. Aur-var.	a
54-8-1	TIIBETINKOIRANKIELI <i>Kinesisk förgätmigej</i> <i>Cynoglossum amabile</i>	*	Ihanat taivaansiniset lemmikinkukat heinäkuusta eteenpäin. Lemmikin sukuinen ja näköinen. Kylvätynee. 40-50 cm. Aur-pvar.	a
55-11-1	NUKKAHULLURUOHO <i>Mexikansk spikkclubba</i> <i>Datura innoxia</i>	*	Kookas ja erikoinen kasvi. Valkoiset suuret, iltaisin tuoksuavat suppilokukat (10-15cm). Myrkyllinen. Voidaan talvehdittaa sisällä. 100 cm.	b
55-11-3	OKAHULLURUOHO <i>Spikkclubba / Datura stramonium</i>	*	Kuten edellä, mutta valkoiset kukat pienemmät (5-10 cm).	b
58-5-2	KELTASÄÄKUKKA <i>Solvigare / Dimorphothecca sinuata</i>	*	Keltaiset ”päivänkakkaran” kukat tummalla keskustalla, heinä-syyskuussa. 20-30 cm. Aur.	b
59-6	SYSSHATTU <i>Draköga / Dracopis amplexicaulis</i>	**	Kaviharvinaisuus Amerikan preerioilta. Tumman mykerön ympärillä keltaiset terälehdet (VII-IX). Kylvättyy.	b
63-14-2	KALIFORNIANTULI-UNIKKO <i>Sömmtuta / Eschscholzia californica</i>	**_***	Tuttu, liuskalehtinen kesäkukka. Leveän torvimaiset kellanoranssit kukat (VI-VIII). Kylvättyykin joskus. Aur.	a
69-11-3	HUHTAKURJENPOLVI <i>Svedjenäva / Geranium bohemicum</i>		Harvinaistunut paloalueiden luonnonkasvi. Sinipunaiset kukat kesäkuusta syksyyn. Yv-kv. 10-50 cm. Aur.	a
70-4-2	KIRJOKIURUNKUKKA <i>Bukettgilia / Gilia tricolor</i>	*	Harvinainen, vaivaton kesäkukka. Pienet valko-liilat kukat löyhinä sarjoina (VII-VIII). 30-50 cm. Kylvättyy. Aur.	a
71-10-2	KRUUNUSUVIKAKKARA <i>Kranskrage / Glebionis coronaria</i>		Varma ja tuttu kesäkukkija. Päivänkakkaramaiset kukinnot loppukesällä. 80-100 cm. Kylvättyy.	a
		A.	** ”Eesti” - Kermanvaaleat laitakukat vaaleankeltaisen keskustan ympärillä Osa kukista puolikerrottuja.	
		B.	* ”Mallorca” – Luonnonkanta Mallorcalt. ”Mykeröt muuten keltaisia, mutta laitakukien kärjet valkoiset.”	
71-10-4	KELTASUVIKAKKARA <i>Gullkrage / Glebionis segetum</i>	lk	Voimakkaasti pensastuva. Keltakukkainen loppukesän kukkija. 30-50 cm. Kylvättyy.	a
73-14-1	ISOAURINGONKUKKA <i>Solros / Helianthus annuus</i>		Tuttu, keltakukkainen kesäkukka. Aur.	a
		A.	* ”Aikainen” - matalahko (alle 100 cm) ja aikainen kukkija.	
		B.	* ”Keskikoko” - korkeampia (150-200 cm) kukkia.	
		C.	* ”Kong” – Emokasvit jopa 3-5 m ! Koska kyseessä on F1-hybridi, jälkeläisten ominaisuudet ovat yllätyks.	
78-4	HULLUKAALI <i>Bolmört / Hyoscyamus niger</i>	E-S,lk	Tummasuoniset suppilokukat kesä-elokuussa. Yv-kv. Kylvättyy. Myrkyllinen.	a
78-14-3	JÄTTIPALSAMI -Jättebalsamin <i>Impatiens glandulifera</i>	***(*)	Näyttävä kukinta, vaaleasta tummanpunaiseen (VII-IX). Nopeakasvuinen ja nopeasti leviävä kulttuuriseuralainen. 150 cm. Aur-pvar. Vanha kanta Kajaanista.	a
84-5	TIPSU - Guldgrävarblomma <i>Layia platyglossa</i>	*	Isot, keltaiset valkokärkiset, tuoksuavat mykerökukat kesä-syyskuussa. Korkeus 30-60 cm. Aur.	ab
87-16-2-1	RIIPPALOBELIA <i>Hänglobelia / Lobelia pendula</i>	*	Runsas, pitkä kukinta. Amppeliin. Seoksessa sini- ja valkokukkaisia.	b

93-21-7	KELTA-APINANKUKKA Chilenskt gyckelblomma <i>Mimulus luteus</i>	***	Pohjois-Suomessa kylmänkestävyytensä ansiosta suosittu keltakukkainen (VI-IX) kesäkukka. Aur-pvar. ”Leviämisen mestari! Joudun joka vuosi kitkemään taimia pois vääristä paikoista. Mutta on kyllä kaunis keltainen kukkija ja kukinta kestää kauan.”	
93-23-1	MÖKINIHMEEKUKKA Underblomma / <i>Mirabilis jalapa</i>	*	Pensasmainen, Perusta kotoisin oleva kasvi. Kukat tuoksuvat etenkin öisin. Juurakot talveksi kellariin. 30-60 cm. Aur. Seoksessa ainakin keltakukkaisia.	ab
96-17	PERUNKOISO Ballongblomma / <i>Nicandra physaloides</i>	*	Kasvierikoisuus lämpimään paikkaan tai kasvihuoneeseen. Liilat kukinnot. Kasvin sanotaan torjuvan tuholaisia kasvihuoneissa. Myrkyllinen. 60-80 cm. Aur.	ab
96-19-5	KORISTETUPAKKA – Blomstertobak / <i>Nicotiana Sanderae</i> -ryhmä	*	Punakukkainen koristetupakka.	b
96-19-6	NARSISSITUPAKKA Narcisstobak / <i>Nicotiana sylvestris</i> 	*	Komeimpia koristetupakkoita. Pitkät, torvimaiset, nuokkuvat, valkeat, etenkin yöllä tuoksuvat kukat (VII-IX). 100-150 cm. Aur.	b
100-6-17	OOPIMUMIUNIKKO Opievallmo / <i>Papaver somniferum</i>		Ikivanha lääke- ja koristekasvi. Yksinkertaiset kukat tummalla silmällä. Kylvättyy. 50-100 cm. Aur.	a
100-6-17		A. **** P-S	Liilan vaaleanpunainen, tummalaikkuinen ”perusmalli”. Hyvin vanha kanta Pohjois-Suomesta.	
		B. **** E-S	Vaalea liila - punainen , vaihtelevasti rimpureunainen ”perusmalli”. Paikalliskanta Kemiönsaarelta.	
		C. **	Siemeniä lajikkeesta 'Danebrog' – kirkkaan punavalkoinen, terälehdet ripsureunaiset. (<i>Papaver Laciniatum</i> - ryhmä)	
100-6-17-2	PIONIUNIKKO Pionvallmo / <i>Papaver somniferum</i> Paeoniflorum-ryhmä	*** P-S	Kuten edellinen, mutta suuret (8-15 cm) kerrotut tummanpunaiset kukat. Kylvättyy. Aur.	a
103-14-1	PENSASPETUNIA Vitpetunia / <i>Petunia axillaris</i>	**	”Maatiaispetunia”, jolla valkoiset yöllä tuoksuvat suppilokukat (VI-IX). Varret jopa 80-100 cm. Aur.	b
103-14-4	VILLIPETUNIA Violpetunia / <i>Petunia integrifolia</i>	**	Kuten edellä, mutta kukat pienemmät ja liilansiniset.	b
104-4-1	KELLOHUNAJAKUKKA Klockfacelia / <i>Phacelia campanularia</i>	*	Mätäsmäisesti kasvava, hyvä reunuskasvi. Syvänsiniset kellomaiset kukat. 15-25 cm . Aur.	a
115-13-3	TUOKSURESEDA Luktreseda / <i>Reseda odorata</i>	*	Ihanantuoksuinen kesäkukka (VII-X). Sopii myös ruukuistutuksiin. Aur-pvar.	ab
131-1-2	TARHAKOHOKKI Rosenglim / <i>Silene armeria</i>	***	Kiitollinen kesäkukka. Runsaasti ruusunpunaisia kukkaviuhkoja kesä-syyskuussa. Kylvättyy. 30-60 cm. Aur.	a
137-2-1	ISOSAMETTİKUKKA Stor tagetes / <i>Tagetes erecta</i>		Kesäistutusten suosikki. Pensasmainen kasvutapa. Kukinta heinäkuusta syksyyn. Aur-pvar.	b
		A.	Kullankeltainen, haarova ja pensasmainen kanta, jota on kasvatettu vuosikausia. 40 cm.	
		B. **	Jättiläsmettiruusu jopa yli 100 cm !	
137-2-4	RYHMÄSAMETTİKUKKA Sammettagetes / <i>Tagetes patula</i> 	*	Tuttu ryhmäkasvi. 2-4 cm levyisiä kukkia riittää koko kesän. Aur-pvar.	b
		A. *	Seos matalista (20-30 cm) erivärisistä ja -muotoisista lajikkeista.	
		B. *	”Kissansilmä” – punakeltaiset kukinnot, 80 cm korkea!	
137-2-5	KÄÄPIÖSAMETTİKUKKA Liten tagetes / <i>Tagetes tenuifolia</i> 	*	Sirokasvuinen, voimakkaasti haarova ja runsaskukkainen. Pienehköt, oranssinkeltaiset, yksinkertaiset kukat. Kaunis reunakasvi myös kasvimaalle! 20-30 cm. Aur-pvar.	b

137-6-6	REUNUSPIETARYRTTI <i>Tanacetum parthenium</i>	*	Tunnetaan myös nimellä ”reunuspäivänkakkara”. Hyvä leikkokukka. Kylvätty. Lääkekasvi. 20 cm.	a
139-6	TITONIA Inkakrage / <i>Tithonia rotundifolia</i> 	**	Kookas kasvi, jolla daalian tyyppiset, oranssinkeltaiset kukinnot heinä-syyskuussa. 90 cm.	b
140-7-3	JÄNÖNAPILA Harklöver / <i>Trifolium arvense</i>	lk E-S	Viehättävä kuivien paikkojen luonnonkasvi. 10-30 cm. Kylvätty. Aur.	a
145-3	ORVOKKI Viol / <i>Viola</i> sp.			ab
		A. *** K-S	Sarviorvokkityyppinen sinisävyinen seos. Pysynyt samalla paikalla 60-luvulta lähtien.	
		B. *	Keto-orkkityyppinen seos. Keltaista, sinistä ja violettiä.	
146-1	SULOKELLO - Revklocka <i>Wahlenbergia hederacea</i>	*	Viehättävä, ”murattilehtinen”, matalahko kellokukka.	ab
147-7-2	ISOTSINNIA <i>Zinnia / Zinnia elegans</i> 	**	Oppineittenkukka. Tukeva ja suurikukkainen. hyvä leikkokukka. Keltaisen ja punaisen eri sävyjä. 60-70 cm. Aur.	ab

Uusia ja vanhoja keittiökasveja

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
21-6-5-7	ILMASIPULI Luftlök / <i>Allium Proliferum</i> -ryhmä	****	Vuoden 2002 maatiaiskasvi! Pikkusipulit kasvavat varsien (50 cm) päihin. Myös aikaisin kasvavat sipulinversot syötäviä. Voimakkaan makuinen. Mv. Aur. Annoksessa 12 pikkusipulia.	a
21-6-11	PILLISIPULI Piplök / <i>Allium fistulosum</i>	**	Vuoden 2002 maatiaiskasvi! Ns. talvisipuli, josta saadaan sipulinvarsia jo aikaisin keväällä. Varsien päähän (50-60 cm) kasvaa pyöreät, vaaleat kukinnot. ”Kiva kukkapenkissäkin.” Mieto. Mv. Aur.	a
21-6-31	TALVIVALCOSIPULI Vitlök / <i>Allium sativum</i>	** E-S	Isokyntinen valkosipulin kanta. Annoksessa itusilmuja, joiden kasvatus sipuleiksi kestää 2-3 vuotta. Versot leivänpäälle. Aur.	a
21-6-31-1	HELMIVALCOSIPULI Ormlök / <i>Allium sativum</i> var. <i>ophioscordon</i>	E-S	Talvivalkosipulin muunnos.	a
21-6-32	RUOHOSIPULI Gräslök / <i>Allium schoenoprasum</i> 	**** K-S	Tuttu, monivuotinen, mieto vihersipuli. Tiheät mättäät, 20-40 cm korkeita. Aur.	a
21-6-34	KÄÄRMEENLAUKKA Skogslök / <i>Allium scorodoprasum</i>	lk	Viikinkien mukanaan levinnyt, hentoa valkosipulia muistuttava sipuli. Nuoret varret ja sipulit ravinnoksi. Annoksessa itusilmuja. Luonnonkanta Hiidenmaalta.	a
21-6-40	KIINANSIPULI Höstlök / <i>Allium tuberosum</i>	**** E-S	Monivuotinen, litteälehtinen (30-50 cm) vihersipuli. Maussa valkosipulin häivähdys.	a
29-12-4	PARSA Sparris / <i>Asparagus officinalis</i>	****	Viljelty Suomessa jo 1700-luvulla. Kukkapenkissäkin kaunis. 80-100cm. ”Teuva” - maatiaiskanta. Aur.	a
31-7	TARHAMAL TSA <i>Trädgårdsmälla / atriplex hortensis</i>	*** E-S	Vanhan ajan ”pinaatti”vihannes esim. muhennoksiin. Lehtien maku on parhaimmillaan ennen kukintaa. Myös näyttävä ja nopeakasvuinen koristekasvi. Kylvätty tehokkaasti. Koko kasvi on tummanpunainen. Yv. 100-150 cm.	a

31-14-2	KAURA Havre / <i>Avena sativa</i> "Savitaipale"	****	"Savitaipale" – mustakuorinen, vanha , 70-100 cm korkea maatiaiskaura. Annos 30 g.	a
33-10-3	LEHTIMANGOLDI <i>Beta vulgaris</i> var. <i>cicla</i>	*	Punalehtinen muoto. Lehdet muhennoksiin ja pinaatin tapaan käytettäväksi.	a
35-12-5-7	PARSAKAALI <i>Brassica oleracea</i> Italica-ryhmä	*	Tuttu, maukas kaali.	ab
35-6-	KASKINAURIS Rova / <i>Brassica rapa</i> "Eno"	****	Vuoden 1990 maatiaiskasvi! Vanha suomalainen kaskinauriskanta. Annos 3g.	a
39-9	RUISTANKIO Oljedådra / <i>Camelina sativa</i>	*	Yksivuotinen, ristikkainen öljykasvi. 50-70 cm.	a
40-9-1-2	CHILIPAPRIKA Chilipaprika / <i>Capsicum</i> Chili-ryhmä	*	Tulinen chilipaprika sisälle tai kasvihuoneeseen. Tulisuus lisääntyy kun paprikat kuivataan.	b
44-4-3	HYVÄNHEIKINSAVIKKA Lungmälla <i>Chenopodium bonus-henricus</i>	**	Monivuotinen, 40-60 cm korkea, vanhanajan "pinaatti" vihannes. Aur-pvar.	a
55-12-2	PORKKANA Morot / <i>Daucus carota</i>	! Luomu	'Fanal'-lajike on Nantes- tyyppinen perusporkkana. Siemen on siementuotantotarkastettua ja luomusertifioitua	
63-8	SINAPPIKAALI Senapskål / <i>Eruca sativa</i>	*	Eli rukolasalaatti on kirpeänmakuinen salaattivihannes. Nopeakasvuinen ja kylmänkestävä.	a
72-15	KÖYNNÖSPINAATTI Rankspenat / <i>Hablitzia tamnoides</i>	*** E-S	Vanha köynnös- ja hyötykasvi (jopa 4 m). Lehtiä käytetty pinaatin tapaan. Mv. Aur-pvar.	C
101-10	PALSTERNAKKA Palsternacka / <i>Pastinaca sativa</i>	*	Ikivanha lääke- ja ravintokasvi. Syötävät juuret säilyvät talven yli maassa. Aur.	a
104-7-5-2	PENSASPAPU - Buskböna <i>Phaseolus vulgaris</i> var. <i>nanus</i>	! Luomu	Vaia –on Virossa v.1991 jalostettu hyvänmakuinen lajike sekä tuorekäyttöön että säilöntään. Siemen on siementuotantotarkastettua ja luomusertifioitua. 35-45 cm.	a
116-2-3	TARHARAPARPERI Matrabarber / <i>Rheum rhabarbarum</i>		Alkukesän, kiitollinen, varhaisvihannes. Aur-pvar.	a
		A. **** E-S	Hyvin vanha kanta Etelä-Suomesta.	
		B. **** K-S	Vanha pehmeävartinen, hyvänmakuinen paikalliskanta Ylöjärveltä.	
		C. **** P-S	"Kempelelainen"- paikalliskanta.	
		D. **** P-S	"Alaveskalainen"- paikalliskanta.	
128-4-1	MUSTAJUURI Svartrot / <i>Scorzonera hispanica</i>	*	Monivuotinen, mustakuorinen, mieto ja terveellinen juures.	a
140-1	KAURAJUURI Havrerot / <i>Tragopogon porrifolius</i>	*	Kaksivuotinen vanha viljelykasvi. Miedot juuret esim. keittoihin. Siemeniä 'Vegetable oyster'- lajikkeesta.	a
144-5-2	HÄRKÄPAPU Bondböna / <i>Vicia faba</i>		Vuoden 2000 maatiaiskasvi! Vanha viljelykasvi koko maailmassa. Hyvä valkuaiskasvi. 70-100 cm. Annos 50 g.	a
		A. ****	'Savitaipale'. Maatiaiskanta, jolla on keskikokoiset, vaaleanruskeat ja violetit pavut. Perinteinen rokkapapu.	
		B. ****	'Aunus' -maatiaiskanta. Keskikokoiset, tummat pavut.	
		C. ****	"Swedish purple". Ruotsalaisperäinen maatiaislajike. Keskikokoiset pavut vaihtelevat vaaleanruskeasta vaaleanviolettiin.	
143-4-1-1	SALAATTIVUONANKAALI Vintersallat / <i>Valerianella</i> var. <i>oleracea</i>	*	Kylmänkestävä salaattivihannes. Mieto pähkinäinen maku.	a

Mausteyrtit - lääkekasvit löytyvät yleisestä luettelosta

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
25-5-1	TILLI Dill / <i>Anethum graveolens</i>	! Luomu	'Tetra' - lajike. Satoisa tummanvihreä lehtitilli. Siemen on siementuotantotarkastettua ja luomusertifioitua.	
19-13-3	YRTTI-IISO Anisop / <i>Agastache foeniculum</i> 		Monivuotinen aniksenmakuinen tee- ja mausteyrtti. 50-80 cm. Aur.	ab
		A. *_**	Violettikukkainen.	
		B. *_**	Valkokukkainen.	
		C. *	'Golden jubilee' – violettikukkainen, kellanvihreät lehdet.	
19-13-5	KOREANIISO - Koreansk anisop / <i>Agastache rugosa</i> 	*	Sinikukkainen, edellistä muistuttava yrtti.	ab
41-9	KUMINA Kummin / <i>Carum carvi</i>	lk	Monivuotinen, ikivanha, luonnonvarainen maustekasvi. Kuivat siemenet leivän, juuston ja viinan mausteeksi. Kylväätyy. Aur.	a
49-15	KORIANTERI Koriander / <i>Coriandrum sativum</i>	*	Kuivatuissa siemenissä hedelmäinen tuoksu. Yksivuotinen. Kylväätyy. Hyvä mesikasvi. 30-60 cm. Aur.	a
85-9	LIPERI Libbsticka / <i>Levisticum officinale</i>	**** K-S	Voimakaskasvuinen ja –arominen perinteinen liemiyrtti. Hyvin vanha kanta Keski-Suomesta. 150-200 cm. Aur-pv	ab
92-16-1	VESIMINTTU Vattenmynta / <i>Mentha aquatica</i>	*	Piparmintun toinen ”vanhempi”. Myös harvinainen luonnonkasvi rannoilla. Liilanpunaiset kukat (VII-VIII). 40-60 cm.	ab
95-7	SAKSANKIRVELI Spansk körvel / <i>Myrrhis odorata</i>		Perinteinen keittiöyrtti. Koko kasvissa aniksen maku. Parhaimmillaan tuoreena. Mv. 50-150 cm. Aur-pvar.	D
		A. **** E-S	Hyvin vanhoja kantoja Etelä- ja Keski-Suomesta.	D
		B. **** K-S	Hyvin vanhoja kantoja Keski-Suomesta.	
		C. **** P-S	Hyvin vanha kanta Pohjois-Suomesta.	
103-13-2	SILOPERSILA Slätpersilja / <i>Petroselinum crispum</i> var. <i>neapolitanum</i>	! Luomu Demeter	Voimaskasvuinen, kylmänkestävä ja talvehtiva lehtipersilja. Siemen on siementuotantotarkastettua ja luomuja Demeter - sertifioitua.	

Kotimaista VALKOAPILAN siementä 'ISOKALLIO'

Ainoa markkinoilla oleva kotimainen valkoapilalajike

Ainoa markkinoilla oleva nk. nurmikkotyypin valkoapila: kasvaa hillitysti, ei rehota, pieni-lehtinen

Sopeutunut Suomen hankaliin kasvu-oloihin, talvehtii erinomaisesti

100 g siementä riittää 1-2 aarin suuruisen valkoapilakedon perustamiseen

Mainio lisä nurmikkoon ja pihakedolle, hyvä mesikasvi mehiläisille ja kimalaisille.

Tunnus: 140-3-11

Hinta: 100 g:n pussi 4,50 e

Muuta hyödyllistä

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
45-5-2	SIKURI <i>Cicoria / Cichorium intybus</i>	**	Ihanat siniset sikurinkukat. Katkeranmakuinen juuri kahvinkorvikkeeksi. 50-100 cm. VII-IX. Aur.	A
80-1	MORSINKO <i>Vejde / Isatis tinctoria</i>	lk?	Luonnonvaraisenakin meillä kasvava ikivanha värikasvi. Indigonsinistä värjäreille ja muutenkin komea, keltakukkainen kasvi. 40-100 cm. Kv. Kylväätyy. Aur.	A
96-19-4	KESSU - Bondtobak <i>Nicotiana rustica 'Amersfort'</i>	*	Kessu eli ”nurkantakunen”. Myös koristekasviksi. Vaatii paljon lämpöä ja ravinteita. Latvatertussa kellanvihreät torvimaiset kukat. Esikasvatus. 60-120 cm. Aur.	b
96-19-7	VIRGINIANTUPAKKA <i>Virginiatobak / Nicotiana tabacum</i>	*	Punertavakukkainen tupakka (80-120 cm). Myös koristekasviksi. Aur.	b
140-7-11	VALKOAPILA <i>Vitklöver / Trifolium repens</i>		'Isokallio'-lajike. Ainoa markkinoilla oleva kotimainen valkoapila-lajike. Hyvä talvenkestävyys. Annos 100 g riittää noin 1-2 aarille. Pussi 4,50 €.	

Puut

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
19-10-3	BALKANINHEVOSKASTANJA <i>Hästkastanj / Aesculus hippocastanum</i>	**** E-S	Pyöreälatvainen pikkupuu. Vaaleat, pystyt kukinnot kesäkuussa. Myrkyllinen. 7-8 m. I-II(III). Aur.	C
43-2-1	KATSURA <i>Katsura / Cercidiphyllum japonicum</i>	*** E-S	Japanilainen puuerikoisuus. Kukkii lehdettömänä (V). Oranssinpunainen syysväri. Lakastuneet lehdet vaniljantuoksuisia. 5-8 m. I-III. Aur-pvar.	A
51-5-4	MUSTAMARJAORAPIHLAJA <i>Douglashagtorn / Crataegus douglasii</i>	*** E-K-S	Mustat, syötävät, marjat maukkaita. Kestävä, lyhyt-piikkinen pikkupuu. 6-12 m. I-V. Aur.	D
51-5-19	SUIPPOLIUSKAORAPIHLAJA <i>Spetshagtorn / Crataegus rhipidophylla</i>	**** E-S	Kauniin liuskalehtinen ja runsaskukkainen pikkupuu. Siemenet lienevät suippo- ja pyöreöliuskaorapihlajan (<i>C. laevicata</i>) risteymiä. 3-6 m. I-? Aur-pvar.	D
90-15-3	TARHAOMENAPUU <i>Trädgårdsäppel / Malus domestica</i>	**** K-S	Vuoden 1992 maatiaiskasvi! Siemenet on kerätty 'Punakaneli'- puusta, pihalta jossa kasvaa muitakin omenalajikkeita. 3-8 m. I-VI. Aur.	C
90-15-10	PARATIISIOMENAPUU <i>Paradisäppel / Malus Prunifolia-ryhmä</i>	*** K-S	Yleensä valkokukkainen pikkupuu. Paljon pieniä hedelmiä. 4-5 m. I-IV(V). Aur.	C
90-15-11	PURPPURAOMENAPUU <i>Purpuräppel / Malus Purpurea-ryhmä</i>	* K-S	Koristeomenapuu. Runskukkainen, punertavalehtinen alkukesän komistus. 3-6 m. I-IV. Aur.	C

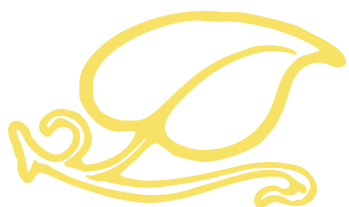
107-10-3-3	SIPERIANSEMBRA Sibirisk cembratall <i>Pinus cembra</i> subsp. <i>sibirica</i>	**** K-S	Komea yksittäispuu, jonka suuret siemenet ovat arvostettua ravintoa. 10-15 m. (I)II-VII. Aur.	C
112-7-7	HAPANKIRSIKKA Surkörösbär / <i>Prunus cerasus</i>	**_*** E-S	Kevät ja kukkivat kirsikkapuut ! Siemenet on kerätty useasta lajikkeesta. 2-4 m. I-III. Aur.	D
114-13-1	PÄÄRYNÄ Pärön / <i>Pyrus communis</i>	E-S	Siemenet on kerätty useista lajikkeista. 3-6 m. I-II(III).	C
132-10-9	KASHMIRINPIHLAJA Kashmirrön / <i>Sorbus cashmiriana</i>	** K-S	Valkomarjainen pihlaja. Kasvanut hyvin IV-vyöhykkeellä I-? Aur.	C
132-10-15	SUOMENPIHLAJA Finnoxel / <i>Sorbus hybrida</i>	*** E-S	Lounais-Suomessa luonnonvaraisena kasvava pikku-puu. 3-10 m. I-III(IV). Aur.	C

Pensaat

Tilaus nro	NIMI – Namn / Tieteellinen nimi	Kanta	Kuvaus	K
16-10-21	TÄHKÄVAAHTERA <i>Acer spicatum</i>	* E-S	Vaahteraharvinaisuus Pohjois-Amerikasta. Pystyt kukkatertut kesäkuussa. Kanta ap. Mustilasta. 2-3 m. I-III. Aur-pvar.	C
16-10-22-1	MONGOLIANVAAHTERA Ginnalälönn / <i>Acer tataricum</i> subsp. <i>ginnala</i>		Puutarhan peruspensaita. Komea punaoranssi syysväri. 3-6 m. I-VI. Aur-pvar.	C
		A. *** E-S	Siemenet ovat Kemiönsaarelta.	
		B. *	Emopensas on kasvanut hyvin vyöhykkeellä VI.	
40-10-1	SIPERIANHERNEPENSAS Sibirisk ärtbuske / <i>Caragana arborescens</i>		Perinteinen, keltakukkainen (VI-VII) aidanne- ja koristepensas. 3-6 m. I-VIII. Aur.	H
		A. **** E-S	Siemeniä Etelä-Suomesta.	
		B. ** K-S	Siemeniä Keski-Suomesta.	
43-8-1	JAPANINRUUSUKVITTENI Liten rosenkvitten / <i>Chaenomeles japonica</i>	*** E-S	Oranssikukkainen (VI) pikkupensas. Hedelmistä sosetta. 3-4 m. I-II(III). Aur.	C
51-5-6	AITAORAPIHLAJA Häckhagtorn / <i>Crataegus grayana</i>	*** E-S	Leikattaviin pensasaitoihin ja myös yksittäispuuksi. 3-6 m. I-VII. Aur.	D
64-6-2	EUROOPANSORVARINPENSAS Benved / <i>Euonymus europaeus</i>	* K-S	Tuomimaiset lehdet. Komea, punainen syysväri. 2-3 m. I-IV. Aur-pvar.	C
67-4	ONNENPENSAS <i>Forsythia</i> / <i>Forsythia</i> sp.	** E-S	Kaunis kevätukkija. Keltaiset kukat ennen lehtiä (V). 1-2 m. I(II). Aur.	C
82-7-1	KALJUKULTASADE Alpgullregn / <i>Laburnum alpinum</i>		Komeat roikkuvat keltaiset kukkätähkät (VI). Myrkyllinen. 3-4 m. I-II. Aur.	H
		A. *** E-S	Siemeniä Etelä-Suomesta.	
		B. *** K-S	Siemeniä Keski-Suomesta	

106-9-3	LÄNNENHEISIANGEROVO <i>Smällspirea / Physocarpus opulifolius</i>	* P-S	Nopeakasvuinen pensas. Valkoinen kukinta kesä-heinäkuussa. 2-3 m. I-V. Aur-var.	A
112-7-6	KIRSIKKALUUMU <i>Körsbärspiommon / Prunus cerasifera</i>	** E-S	Orainen koristepensas. Valkoiset kukat (V) lehtien puhjetessa. Pienet hedelmät makeahkoja. 1-3 m. Ia. Aur.	D
112-7-8	LUUMU <i>Piommon / Prunus domestica</i>	**** E-S	Kukkii lehtien puhjetessa toukokuussa. 2-4 m. I-II(III). Aur. Siemenet ovat punaluumusta.	D
112-7-36	ORATUOMI <i>Slån / Prunus spinosa</i>	** E-S	Juurivesoilla leviävä, aikaisin kukkiva pensas. Luumumaiset hedelmät syötäviä. 1-3 m. I. Aur.	D
119-2-12	KARTANORUUSU – Centifoliaros <i>Rosa 'Pikkala' (Centifolia-ryhmä)</i>	**** E-S	Vanha löytö Etelä-Suomesta. Emokasvilla suuret kerrotut aniliinipunaiset kukat (VII). Siementaimien ominaisuudet vaihtelevat. 0,5-1 m. I-III. Aur.	D
119-2-27	PUNALEHTIRUUSU <i>Daggros / Rosa glauca</i>	**** E-K-S	Yksink. vaaleanpunaiset kukat (VII). Punertavat lehdet. Ei leviä. 1-3 m. I-VII. Aur-pvar.	D
119-2-51	IHARUUSU <i>Hartsros / Rosa mollis</i>	lk E-S	Yksink. suuret ruusunpunaiset kukat (VI-VII). Kotimainen luonnonruusu. 0,5-1,5 m. I-III. Aur.	D
119-2-59	MARIANRUUSU <i>Carolina-glansros / Rosa x obvata</i>	* P-S	Kiiltävälehtinen risteymä. Tekee runsaasti juurivesoja. 1-2 m. I-V. Aur.	D
119-2-68	TARHAPIMPINELLARUUSU <i>Pimpinellifoliaros</i> <i>Rosa Pimpinellifolia-ryhmä</i>	*- **** E-K-S	Valkoisia-vaaleanpunakukkaisia ”juhannusruusuja”. Siemeniä lajikkeista ’Papula’ ja ’Linnanmäki’ sekä muutamasta muusta lajikkeesta. 1-3 m. I-III-VII. Aur.	D
119-2-81	TARHAKURTTURUUSU <i>Rugosaros</i> <i>Rosa "Havukka" (Rugosa-ryhmä)</i>	****	Pitkään kukkiva ruusulöytö Pohjois-Suomesta. Emokasvilla yksinkertaiset tummanpunaiset kukat. 1-1,5 m. I-VIII. Aur.	D
125-4-4	MUSTASELJA <i>Fläder / Sambucus nigra</i>	*** E-S	Valkokukkainen (VII) rehevä pensas. Kukista saa hyvää mehua. 2-3 m. I-II. Aur-pvar.	D
136-1-1	VALKOLUMIMARJA – Snöbär <i>Symphoricarpos albus var. Laevigatus</i>	**** E-P-S	Vanhon puutarhojen pensas. Valkoiset koristeelliset marjat. Myrkyllinen. 1-1,5 m. I-V(VI). Aur-pvar.	D
136-6-3	PUISTOSYREENI <i>Norrlandssyren / Syringa x henryi</i>		Siemeniä kestävästä, kotimaisista lajikkeista. 2-4 m. I-VI(VII). Aur-pvar.	C
		A. P-S	'Tammelan kaunotar' – valkoinen	
		B. K-P-S	Siemeniä ruusunpunaisesta 'Oulu'-lajikkeesta sekä kalajokisesta paikalliskannasta (liilanruusunpun.).	C
136-6-5	UNKARINSYREENI <i>Ungersk syren / Syringa josikaea</i>	E-S	Pysty jäykkähaarainen pensas. Liilat kukinnot kesäkuussa. 2-4 m. I-VI(VIII). Aur-pvar.	C
136-6-10	ISABELLANSYREENI <i>Prestonsyren / Syringa Preston-ryhmä</i>	P-S	Puistosyreeniä muistuttava risteymä. Siemenet kestävästä liilasta ('Royalty') ja valkoisesta ('Holger') lajikkeesta. 3-4 m. I-VI. Aur-pvar.	C
136-6-12	JAPANINLIKUSTERISYREENI <i>Japansk ligustersyren / Syringa reticulata</i>	** E-S	Leveät kermanvalkoiset kukinnot heinäkuussa. ”Parhaimmillaan yksittäispuuna.” 3-4 m. I-IV. Aur.	C
136-6-16	NUKKASYREENI <i>Luddssyren / Syringa tomentella</i>	** E-S	Pysty, hentoaarainen pensas. Vaalea liila kukinto kesäkuussa. 2-3 m. I. Aur-pvar.	C

Löytökori

Monivuotiset perennat ja luonnonkasvit

- 18-3-1 VALKOKONNANMARJA - Vit trolldruva / *Actaea alba****
18-3-2 PUNAKONNANMARJA – Röd trolldruva / *Actaea erythrocarpa*, lk,
18-8-3 TUOKSUKAULUSKELLO - Doftkragklocka / *Adenophora liliifolia**
20-18-2 TARHASALKORUUSU – Stockros / *Alcea rosea**, musta
25-3-16 HIMALAJANVUOKKO- Bäckanemon / *Anemone rivularis**, valkoinen
26-3-3 JOHANNEKSENSAURAMO- Midsommarkulla / *Anthemis sancti-johannis*, oranssi
27-4-5 KAUKASIANPITKÄPALKO - Fagertrav / *Arabis caucasica* 'Scheenehaube'**, valkoinen
39-11-32 VUOHENKELLO- Knöllklocka / *Campanula rapunculoides*****, valkoinen !
39-11-35 KISSANKELLO - Liten blåklocka / *Campanula rotundifolia*, lk, sininen
42-6-12 NURMIKAUNOKKI - Ängsklint / *Centaurea phrygia*, lk, f. discolor
56-4-6 JALORITARINKANNUS- Trädgårdsriddarborre / *Delphinium*-lajikkeet*, sini-valkoi
59-5-7 ISOAMPIAISYRTTI - Drakblomma / *Dracocephalum ruyschiana* ***, sinivioletti
60-8-3 KAUNOPUNAHATTU - Röd rudbeckia / *Echinacea purpurea**, liilanpunainen
70-3-6 VUORIKELLUKKA - Bergnejlikrot / *Geum montanum****, keltainen
73-14 AURINGONKUKKA? - Solros / *Helianthus sp?* monivuotinen
76-12 KUUNLILJA - Funkia, blåljilja / *Hosta sp.**, kirjavat lehdet
79-8-19 PIKKUKURJENMIEKKA - *Irisi* Pumila-ryhmän lajikkeet ****, sinivioletti
81-9 BALKANINMALVA - Balkanmalva / *Kitaibela vitifolia**, valkoinen
89-3-2 KELTAMAITE - Kärningtand / *Lotus corniculatus*, lk
89-11-2 LEIMURAKKAUS - Praktklätt / *Lychnis x arkwrightii* *, oranssinpunainen
92-5-2 KeltaVALEUNIKKO- *Meconopsis cambrica* 'Aurantiaca', oranssi
99-9 IDÄNKEULANKÄRKI - Ryssvedel / *Oxytropis campestris*, lk
99-18-7 KIINANPIONI - Lukt pion / *Paeonia lactiflora* 'Bowl of Beauty'*, vaaleanpunainen
99-18-12 PALLAKSENPIONI- Ludd pion / *Paeonia mollis* ***, ruusunpunainen
106-13-2 TUMMATÄHKÄMUNKKI - Blårapunkel / *Phyteuma nigrum***
108-3-4-2 PURPPURARATAMO - *Plantago major* 'Rubrifolia'*
108-3-6 SOIKKORATAMO - Rödkämpar / *Plantago media*, lk
111-9-18 JAPANINESIKKO - Japansk viva / *Primula japonica*** , tumman ruusunpunainen
115-3-13 AHOLEINIKKI – Backranunkel / *Ranunculus polyanthemos*, lk
123-3-3 ALPPIHIERAKKA - Alpskräppa / *Rumex alpinus****
126-4-1 KIVIKKOSUOPAYRTTI - Liten såpnejlika / *Saponaria ocyroides*** , ruusunpunainen
131-2-2 LEVEÄ-KOMPASSIKUKKA - Skållört / *Silphium perfoliatum**, keltainen
138-2-9 KEIJUÄNGELMÄ – Skuggviolruta / *Thalictrum rochebrunianum*, violetti
143-12-5 TÄHKÄVERBENA - *Verbena hastata**

Löytökörin siemeniä on varastossa vain muutama annospussi per laji.

Yksivuotiset

- 55-11-1 NUKKAHULLURUOHO - Mexikansk spikkclubba / *Datura innoxia**, liila
 97-1-1 TARHANEITO - Jungfrun i det gröna / *Nigella damascena**, sininen
 137-2-1 ISOSAMETTIKUKKA - Stor tagetes / *Tagetes erecta* 'Spun Lemon'*, keltainen
- 143-12-4 SAMETTIVERBENA - Skär hängverbena / *Verbena elegans* var. *asperata*
 145-3 ORVOKKI Viol / *Viola* sp. - Sarviorkkityypinen*, keltainen
 145-3 ORVOKKI Viol / *Viola* sp - Keto-orkkityypinen*, sinivioletti

Puuvartistet

- 50-13-12 KIILTOTUHKAPENSAS - Häckoxbär / *Cotoneaster lucidus* K-S***
 119-2-94 LUUMURUUSU - Plommonros / *Rosa villosa*
 466-1-1 SIPERIANKÄRHÖ - Sibirisk klematis / *Clematis alpina* subsp. *sibirica* E-K-S**

Kylmäkäsitely

Kylmäkäsitelyllä ”herätetään” siemenet poistamalla niissä oleva itämislepo.

SIEMENTEN KEINOTEKOINEN KYLMÄKÄSITELY

- ◆ Yksinkertaisinta on kylvää siemenet laatikoihin tai ruukkuihin kosteaan turve-hiekkaseokseen maaliskuussa tai huhtikuun alussa.
- ◆ Laatikkoa pidetään huoneenlämmössä viikko min-kä aikana siemenet hieman pehmenevät. Sitten ne viedään ulos suojaiseen paikkaan: lumen alle, kuusen alle, lämmittämättömään liiteriin, autokatokseen... Jos ulkolämpötila pysyy kuukauden verran rajoissa -3 - +5 astetta, kaikki sujuu hyvin. Yö- ja päivälämpötilan reipas vaihtelu on yleensä eduksi siemenille.
- ◆ Jos on pitkään kovia pakkasia tai sää lämpenee

liian aikaisin, kylvöastiat on parasta viedä juureskellariin tai muuhun tasaisen viileään paikkaan. Valoa ei kylmäkäsitelyssä tarvita, mutta jos jotkin siemenet alkavat itää jo kellarissa, astia täytyy heti siirtää valoisaan, puolilämpimään (10-15 astetta) paikkaan.

- ◆ Viimeistään toukokuussa kylvöastiat siirretään ulos sellaiseen puolivarjoisaan paikkaan, jossa niitä on helppo käydä hoitamassa ja tarkkailemassa. Kastellaan sopivasti, mullan täytyy pysyä tasaisen kosteana koko kylmäkäsitely- ja itämisaikana!
- ◆ Jos kaikki on sujunut hyvin, siemenet itävät alkukesällä säiden lämmitessä.

KYLMÄKÄSITELY ONNISTUU MYÖS PUSSEISSA

- ◆ Jokainen siemenannos sekoitetaan puoleen desilitraan kosteaan turvehiekkaseosta ja suljetaan pieneen muovipussiin.
- ◆ Pussit kootaan muovilaatikkoon väljästi pystyyn.
- ◆ Laatikkoa pidetään huoneenlämmössä viikko ja viedään sitten kellarisiin, kuistille tms. Optimilämpötila kylmäkäsitelyn aikana on 1-5 astetta. Jääkaappi

on yleensä liian lämmin paikka.

- ◆ Kymmenen päivän välein pussit avataan, kosteus tarkistetaan ja sisältöä pöyhittään.
- ◆ Kylmäkausi kannattaa ajoittaa siten, että sen loputtua pussien sisältö voidaan kaataa ulos kylvöpenkkiin tai -laatikkoon.
- ◆ Siementen pitää olla kylmässä 6-8 viikkoa.

TAI LUONNONMUKAISESTI ...

- ◆ Pihatarhuri voi matkia luonnon järjestystä kylvämällä siemenet kylvöpenkkiin tai laatikoihin.
- ◆ Siemenet itävät yleensä seuraavan kesän alussa.
- ◆ Jos kylvätte siemenet vasta syksyllä, varastoikaa siemenpussit väljästi ilmaviin muovirasioihin jää-

Lisätietoja kasveista – mistä löytyy kuvia ?

Lisätietoja kasveista ja niiden kuvia on paitsi kirjoissa, tietenkin myös internetissä. Monilla kotimaisilla taimistoilla ja taimimyymälöillä on kotisivut. Nettiosoitteita voi katsoa vaikka puutarhalehtien ilmoituspalkoilta. Alla on muutama esimerkki.

google.fi

Perushaku kannattaa tehdä täällä. Hakusanaksi kasvin tieteellinen nimi, valitaan yläpalkista Kuvat ja haku päälle. Ruutuun pomppaa yleensä (liiankin) runsas kuvakokoelma. Kuvia napsauttamalla pääsee halutessaan ko. nettisivuille, jotka tosin eivät useimmiten ole suomenkielisiä.

sarkanperennataimisto.fi

Paljon kuvia ja lajikohtaisia hoito-ohjeita.

viherpiha.fi

Kuvagalleriassa on sadoittain Viherpiha-lehden lukijoiden lähettämiä kuvia mm. Kyllikki Heikkisen

piha- ja kasvikuvia. Kyllikin keräämiä siemeniä on tarjolla tässä siemenluettelossa vaikka mitkä määrät. Katsokaa etenkin akileijat!

raakkila.fi

Olavi Niemen tekemät kotisivut. Valtava määrä hyviä kuvia. Suomenkieliset kasvinnimet.

puutarha.net klorofylli.com

Suomalaiset puutarha-aiheiset keskustelusivustot. Kuvia, tietoa, kokemuksia.

stauder.net

on norjalaisten perennantaimituottajien yhteissivusto. Hyviä kuvia, mielenkiintoisia lajeja. Kuvat (bildarkiv) löytyvät tieteellisen nimiluettelon takaa, ei tarvitse osata norjaa.

magnar.aspaker.no

Magnar Aspaker on pohjoisnorjalainen raskaansarjan perennanharrastaja. Kuvia ja tietoa norjaksi ja englanniksi.

puutarhasivuja.blogspot.com

Suomalaisilla kasvinharrastajilla on mitä mainioimpia kotisivuja. Täältä löytyy niistä linkkilista.

Siementen kerääjät

Aro-Heinilä Esa, Askainen
Akkanen Leila, Honkilahti
Alanko Anja, Helsinki
Arkko Senja, Ilmajoki, Laukaa
Aulasmaa Ritva, Lappeenranta
Autio Tuula, Hausjärvi
Chase Sisko, Porvoo, Helsinki
Ehrnsten Birgitta, Kemiö
Eriksson Lea, Helsinki, Hartola, Sipoo
Eskelinen Kaarina, Heinävesi
Grönman Marketta, Helsinki
Hakulinen-Koelle Pirjo, Sulkava
Heikkinen Kyllikki, Puolanka
Helenius Elli, Ylöjärvi, Parkano
Hämäläinen Wilhelmiina, Tuusniemi

Kahila Pirkko, Karkkila
Kangas Vuokko, Urjala
Kolppanen Vuokko, Kälviä
Korhonen Kaija, Viitasaari
Korhonen Marja, Somero
Korte Anna-Liisa, Ruovesi
Kovalainen Sinikka, Kerava
Kukkola Pirkko, Koski TL
Laakso Liisa, Sahalahti
Laatikainen Hannu, Kolari
Lassila Anna, Dragsfjärd
Laukka Tomi, Turku
Lehtimaa Erkki, Leppävirta
Leskinen Ulla, Vantaa
Luoto Keijo, Konnevesi
Lyytikäinen Annikki
Mannila Helka, Puumala
Miettinen Matti, Pielisjärvi, Lieksa
Mutanen Tuovi, Polvijärvi
Niemelä Kaisa, Ranua
Niemi Eija, Längelmäki
Niemi Leena ja Olavi, Vihti
Nieminen-Luotola Eeva-Marja, Saarijärvi
Niska Inkeri, Rovaniemi
Nurminen Pekka, Luhanka
Nöjd Tuovi, Helsinki
Palva Vuokko, Kauniainen
Pirinen Seija, Maaninka
Rauta Helena, Pori
Rantakaulio Timo, Savitaipale
Relas Ulla, Nurmijärvi
Rinne Sointu, Eurajoki
Sainio Leena, Pälkäne
Simberg Kaj, Kirkkonummi
Sivonen Raimo, Sipoo
Suni Kerttuli, Noormarkku
Särkkä Sanni, Raahe
Sääski Liisa, Jyväskylä
Tanskanen Marja-Liisa, Lieksa
Tegel Satu, Helsinki
Tolonen Liisa, Karjaa
Turunen Katja, **Kuopio**, Heinävesi, Pielavesi
Turunen Michael, Tuusula
Vaari Ritva, Alavieska
Valtonen Marja, Punkaharju
Vesalainen Oili, Helsinki
Vuorio Juha, Oulu

Kiitos kaikille kerääjille !

Sisältö

- 1 Yleistä
- 2 Tilausohjeet
- 3 Kylvöohjeet
- 4 Seokset
- 6 Monivuotiset kasvit
- 21 Köynnökset – moni- ja yksivuotiset sekä puuvartiset
- 22 Sipulikasveja siemenistä!
- 23 Huonekasvit
- 25 Kesäkukat ja muut yksivuotiset kasvit
- 28 Uusia ja vanhoja keittiökasveja
- 30 Keittiömausteet – lääkekasvit löytyvät yleisestä luettelosta
- 31 Muuta hyödyllistä
- 31 Puut ja pensaat
- 34 Löytökori
- 36 Kylmäsäilytelyohjeet
- 36 Lisätietoja kasveista – mistä löytyy kuvia?
- 37 Siementen kerääjät

Alkuperäiset kotieläinrodut kunniaan

Tuolla nimellä lähdin syksyllä tekemään omaa yhden ihmisen ristiretkä Suomi-äidin syleilyyn, viemään eteenpäin maatiaiskotieläintemme tarinaa - rakkaudella maatiaisillemme!

Maatiainen 3/07 lehdessä olikin jo vähän historiaa mistä kaikki sai alkunsa (Kun kaupunkilaistytö sydämensä maatiaiseläimille menetti), ja nyt ajattelin kertoa teille vähän kuulumisia, miten tämä minun musiikillinen dvd-kuvanäyttelyni on otettu vastaan. Minulla oli suuri kunnia päästä esittelemään sitä ensi kertaa julkisuuteen MTT:n maatiaiskotieläinseminaarissa, ja olin todella mykistynyt ja liikuttunut siitä vastaanotosta, jonka tämä ohjelma sai osaksensa.

Minä jännitin kovasti juuri tätä esiintymistä, koska paikallahan oli nimenomaan kaikki maatiaisista kiinnostuneet ja niitä työkseen tai harrastukseksi hoitavat ihmiset. En siis halunnut tuottaa heille pettymystä, vaan hiljaa rukoilin heidän pitävän tavasta, jolla esitin meille kaikille rakkaat kauniit kotieläimemme.

Tuon seminaarin jälkeen (ja ennen kuin tämä juttu julkaistaan) olen ehtinyt käymään myös jo useissa päiväkodeissa, parilla koululla ja poliitikkojen risteyllä kertomassa rakkaudestani suomalaisiin sitkeisiin ja ainutlaatuisiin kotieläimiin.

Sen lisäksi olen pitänyt jo myös muutaman aivan avoimen tilaisuuden eri kaupungeissa, jossa kaikki halukkaat ovat saaneet ihailta suomenhevosemme voimaa ja uljautta ja kyyttöjen herkkyyttä.

Pari lehtijuttuakin on jo minun projektistani tehty, sen lisäksi myös yksi radiojuttu.

Ja vaikka en itse pahemmin välitä julkisuudesta, niin päätin sitten tehdä kompromissin, jotta voin viedä paremmin eteenpäin tätä niin tärkeää asiaa.

Tuleva vuosi 2008 tulee olemaankin varsin kiireistä aikaa, sillä minulla on vielä paljon upeita ja kauniita maatiaiseläimiä kuvattavana. Kuvausten lisäksi minua vie ympäri kotimaata tämänhetkinen kuvanäytös, joka vielä laajenee yhdellä osalla.

Miksi ihmeessä olen tällaiseen ryhtynyt?

Kaavinkyttö edustaa itäsuomalaista kyyttörotua - kyyttö on vuoden maatiaiseläin.

Olen menettänyt sydämeni näille uskomattoman kauniille eläimille, jotka ovat osa tätä maata, ne ovat osa maaseutuamme ja kulttuuriperimäämme. Niitä tulee arvostaa ja suojella ja vaalia, se on meidän kaikkien tehtävä.

Maatiaiseläimemme ovat: itsenäisiä, älykkäitä, persoonallisia, ystävällisiä, sitkeitä, rohkeita, ainutlaatuisia kaikin tavoin!!!

Kun olen nähnyt lasten ilmeet esityksen päätyttyä, isojen miesten pyyhkivän kuin huomaamattomasti silmänurkkaansa, kuullut ihastuksen huokaisut, ja nähnyt lempeät hymyt ihmisten kasvoilla, niin tiedän että olen onnistunut tehtävässäni.

Uskon vilpittömästi, että kuvani ovat tuoneet maatiaiseläintemme sielunelämän hieman lähemmäksi meitä kaikkia. Uskon, että nämä fantastiset eläimet jäävät elämään kaikkien sydämiin, vaikka sitä ei sillä hetkellä tiedostaisikaan.

On ilo ja kunnia toimia näiden rakkaiden eläinten tunteiden tulkkina, sen tehtävän edessä nöyryyn ja teen aina parhaani.

Mari Laulumaa-Hirvonen

Mustanmeren ruusu

Mustanmerenruusu kukkii rehevänä.

Sain 20 – 30 vuotta sitten äidiltäni jonkin huonekasvin, jonka juurelta nousi esiin yksi mustanmerenruusun taimi – miten lie sinne eksynyt. Siirsin sen toiseen ruukkuun, ja siitä alkoi yhteiseloni tämän vaatimattoman ja vähään tyytyvän kukan kanssa. Hyvällä lapsella on monta nimeä: olen kuullut kutsuttavan kukkaa myös torpantytöksi ja käpykukaksi. Olen auliisti jaellut kukkaa tuttaville, mutta viime keväänä tuntui siltä, että osa joutaisi jo kompostiin, kun niitä ruukkuja oli kertynyt ihan liikaa. Onneksi huomasin Maatiaisesta, että joku oli kaipaillut juuri tätä kukkaa, joten kaikki saivat vielä yhden kesän kasvaa ja kukoistaa.

Hoito-ohje: Täytä ruukku puolilleen mullalla, pane kävyt ruukkuun (5-6 käpyä riittää hyvin) ja multa päälle pari senttiä (multaa voi lisätä kasvun edistyessä), kastele. Taimettuminen vie useamman viikon. Mustanmerenruusu viihtyy parhaiten pohjoisenpuoleisella ikkunalla, palaa helposti keskipäivän paahteessa.

Kukkii koko kesän. Kun varret pitenevät, ne alkavat taipua alaspäin. Kun lehdet syksyllä alkavat lakastua, lopeta kastelu ja anna kasvin kuivua. Leikkaa kuivuneet varret pois. Kuivan

ruukun voi talveuttaa viileässä, mutta huoneenlämpökin käy (kävyt lähtevät silloin aikaisemmin kasvuun).

Kevättalvella voi kuivasta multapaakusta murentaa kävyt esiin ja aloittaa kasvatuksen alusta. Olen huomannut helpoimmaksi vain ryhtyä kastelemaan kuivaa multapaakua. Olen poistanut siitä sitten hennoimmat alut tai jos olen halunnut lisätä kasvia, olen jakanut jo kasvuun lähteneen taimipaakun useampaan osaan.

Onnea mustanmerenruusun kasvatukseen!

Sirkka Muinonen

Kuulutus

Meille tulee välillä erittäin harvinaisia siemeniä hyvin pieniäkin määriä. Näitä siemeniä pitäisi lisätä ja myöhemmin levittää viljelyyn. Onko sinulla mielenkiintoa ja harrastusta ottaa joku laji viljeltäväksi muutamaksi vuodeksi. Jos on, niin ota yhteyks toimistoon.

**Maatiainen ry
Toimisto
Stenbäckinkatu 8
00250 Helsinki
p.09-4775331**

maatiainen.ry@saunalahti.fi

Mustan mullan ihme

Kaupasta saa mustaa multaa vaikka muhkeassa muovisäkissä eikä sitä tarvitse mennä haeskelemaan ulkomailta vai kuinkas? Siellä sitä kyllä oikeasti on nähtävissä. Liekö kirjaintroikka tullutkin sieltä: typpi, kalium, fosfori eli NKP, siis NL:n K. Puolue. Tuoteselosteet vakuuttelevat, mitä kaupan Musta multa sisältää runsaan kompostoituneen hiilen tummuuden seassa. Suomalaisuudenko tähden kirjainjärjestys on kuitenkin: NPK. Onpa noin tai näin, niin lannoiteioneja lisäämällä on ruukkumullan ravinteisuutta kohennettu. NPK:t kulkevat kerkeästi veteen liunneena “substraalina” tai lähtevät sateen huuhtomina lipettiin tullakseen rantaveteen rehevöitymisenä haitaksi asti. Jos ravinneioneja on liikaa, niin ne ikään kuin polttavat, haalivat vettä itseensä juurilta. Jos taas lannoittuneisuudesta on puutetta, niin maaperä on laihaa, karua ja hapanta kuin turve.

Maata hipelöivä maatiainen melkein haistaa maaperän eroja reissatessaan mailla ja mantereilla. Saappaat, norjalainen villapaita ja sateensuoja lisäävät kulkijan uskoa siitä, että Atlantin rantavaltioissa sateen tiuutus huuhtelee ioneja, minkä ehtii. Syntyy merellisestä ilmanalasta kielivä podsolimaannos. Siinä on sammalen alla märkää turvemaisen huopamaista humusta, paljon

vetyioneja, koska sade on uuttanut niiden tieltä liunneet ravinneionit maan läpi. Alas vajotesaan ne ovat kulkeneet vetyjen ja happojen kanssa pesten samalla hiekan valkeaksi huuhtoutumiskerrokseksi. Happamuus hieman lientyy siitä alapuoliseen rikkatumiskerrokseen. Siinä on alumiinia ja ruosteenruskeaa rautaa, notkoissa myös liunnutta mustaa humusta harmaaksi jääneen raudan seassa. Tyypillisiä podsoli- ja pohjavesi (gley-) maanoksia. Varjorinteillä ja kuusimetsissä ikään kuin tuoksuukin valtameren kosteus. Kaskan tuhka ja maan sekoittaminen tai kivennäislannoite vilkastuttavat pintamaan elämää ja aineenvaihduntaa, joten sadot paranevat. Mustanharmaa kyntökerros ja harmahtava jankko näyttävät oikeiden pohjoiseurooppalaisten lehtometsien multa-harmaamaalta tai eteläisemmältä ruskoamaalta. Niissä ravinneioneja on lihavoittamassa maaperää ikään kuin istumalla saven tai humuksen vetyionien tilalla.

Kun maan ystävä pysähtyy nauttimaan päivänpaisteisesta iltapäiväauringon puoleisesta lounaisrinteestä, hän kaivelee elämän antajaa, Äiti Maata. Hän tuskin erottaa huuhtoutumiskerrosta, koska nimenomaan lämpimässä sateiden välillä päivä porottaa ja kuivattaa. Siinä palaavat NKP:t ja kalkki ylemmäs,

jos edes ovatkaan liunneet rinneessä kauaskaan. Muistelee kesäinen kulkija siinä Amerikan Keskilännen tai Äiti-Venäjän maisemia. Mantereiden sisäosissa on ihan oikeata mustaamultaa, ei vain kaupan kompostitavaraa. Poutaisempi kesä hillitsee kasvin tähteiden lahoamista ja ionien karkaamista vajoveteen maan sisään. Kuivuminen nostaa maapohjastasuolojapintaan. Suomesakin on meren rannoilla ja liikaa lannoitetuilla pelloilla poutaviikkoina tai kukkaruukuissa suolakarstaa. Sisäosissa mantereita suolan nousu maan pintaan on yleisempää ja laajempaa. Syntyy mustaamultaakin väkevämpiä ja jopa kasveille vaikeitakin maanoksia: ruokasuolaa tai kipsiä on kiusaksi asti. On tultu kauas etelään, niukkakasvuksille aavikko-maille. Luepa uudestaan Aune Kämäräisen, Anja ja Pentti Alanگون kirjoitukset maatiainmatkoista Äiti Venäjän lämpimään sydämeen, oikean mustanmullan Marinmaalle, Volgalle. Tunnelman voimistamiseksi saat selvää venäjänkielisen artikkelin taulukoista, vaikka niteen paperi on jo hauras ja painovuosi isoisän isän ajoilta.

B. Keller: Rastitelnyj mir, rysskich stepej, polupustynj i pustynj. -Voronesh. 1923.

Heikki Niinimäki

Pelastaako Marley maailman?

Siitä on jo vuosia, kun ystävämme teki torppamme katolle tuuliviirin: komea musta peltikukkohan se siellä osoittaa, mistä päin tuulee.

Pari viime vuotta on tuullut ilmastonmuutoksen suunnasta. Tänään oli vaihteeksi suurenmoinen talvipäivä: muutama aste pakkasta, kunnan lumivaippa, aurinko paistaa. Työntelin kolalla pakkaslunta aivan ilokseni. Tällaisista talvikeleistä saadaan kuulemma tulevaisuudessa nauttia yhä harvemmin.

On sanottu, että kuluttaja ei saisi ylen määrin syyllistää itseään maapallon tilasta ja että päätöksen teko vaikkapa päivittäistavaramyymälässä on liian vaikeaa: mistä sen tietää, onko parempi ostaa amerikkalaisesta luomusoijasta valmistettua "lihankorviketta" vai suomalaista broileria? Meillä yritetään kulkea kolmatta tietä.

Se musta kukkutuuliviiri oli nähkääs enne: viime syksynä saimme iloksemme pienen kiuruvetisen maatiaiskanparven ja kolme kukkoa. Vanha kukko, Stravinski, sekä keskimmäinen, Pomo, ovat jo päässeet ilahduttamaan meitä kukkopadan muodossa. Mitä herkullista lähiruokaa - maittavista kananmunista puhumattakaan!

Nuorin kukko, Marley, on nyt kanaparven uusi päällysmies. Se on kiiltävän musta ja muistuttaa elävästi komeaa tuuliviiriämme. Nuoriherra kiekuu kimeästi, kutsuu kanat syömään ja harjoittelee jo sinnikkäästi suvunjatkamispuuhiakin. Keväältä ja kesältä odotamme siis luottavaisina kananpoikia Kiuruveden kantaa vahvistamaan. (Jos pikkukukko-

Komea musta Marley, taustalla pesäkololla yksi sen haaremiin kuuluva kana.

ja sattuu siunaantumaan liiaksi asti, ei hätää: niistä saamme lisää kukkopataa.)

Maailmako pelastuisi Marleyn ja hänen kirjavien kanojensa avulla? Ehkä ei, mutta ainakin perheemme ruokakauppareissut ovat jonkin verran helpottuneet.

Marjaana Kovanen

Etsintäkuulutus!

Yks maatiainen etsii kotia ystävälliseltä seudulta, miell. Etelä-Karjalasta. Maaseutumaisemiin, yleisten kulkuneuvojen reiteille. Pieni talviasuttava mökki kasvimaamahdollisuudella.

Hilkka 040 549 7376.

Peter Tigerstedt valittiin Maatiaisen kunniajäseneksi syyskokouksen yhteydessä

Maatiaisen syyskokouksessa 20.11.07 Peter Tigerstedt valittiin Maatiaisen kunniajäseneksi. Kokousasioiden käsittelyn jälkeen Peter kertoi tilaisuudessa omaan persoonalliseen tyyliinsä elämästään ”maatiaisena maatiaisten” parissa. Peter on Maatiainen ry:n perustajajäsen ja meille tuttu esitelmöitsijä kokouksissa sekä retkiltämme. Viimeksi viime kesänä hän oli oppaana matkallamme Lounais-Suomessa, jolloin poikettiin mm. upeassa Brinkhallin kartanossa. Peter on ollut pitkään Maatiaisen hallituksen jäsenenä ja myös puheenjohtaja vuonna 2005. Hänen toimintansa maatiaisena sisältää työskentelyä niin Pohjoismaisessa geenipankissa kuin myös kuuluisassa Vavilov-instituutissa Pietarissa, joka on yksi maailman suurimpia

geenipankkeja. Kokousta seuraavana päivänä hän matkusti jälleen Pietariin Vavilov-instituuttiin vierailulle. Seuran puolesta hänelle ojennettiin tilaisuudessa upea teos Suomen perinnemaisemista, mistä hän oli kovin mielissään, koska toimiessaan aktiivisesti Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry:ssä hänelle ovat tärkeitä myös vanhat kulttuurimaisemat ja niiden vaaliminen.

Peter, tai useimmin tuttavallisesti Petteriksi kutsuttu monitoimimies harrastaa maatiaisten lisäksi monia muitakin asioita, kuten viininviljelyä Unkarissa, kesäisin soutua Saimaalla, musiikkia, dendrologiaa ja radioamatööritoimintaa. Kasvinjalostajana hän ymmärtää erittäin hyvin, mikä suuri merkitys

Peter Tigerstedt Pentti Alangon kuvaamana Peldoavuin huipulla Inarin Lapissa kesällä 1980.

maatiaiskasveilla on kasvinjalostuksessa. Uusia lajikkeita jalostettaessa tarvitaan niiden vanhemmilta monia sellaisia hyviä sisäisiä ominaisuuksia kuten hyvä talvenkestävyys, hyvä tautien ja tuholaisien kestävyys myyvien ulkoisten ominaisuuksien kuten loistavien kukkien värin lisäksi. Toimissaan Helsingin yliopistossa kasvinjalostuksen professorina vuosina 1970-1999 Peter käynnisti alppiruusujen jalostuksen ja sen jälkeen atsaleoiden (jotka ovat lehtensä varistavia alppiruusuja) ja lopuksi myös ruusujen jalostusta. Nämä ovat oloisamme uraa uurtavia ja ainutlaatuisia projekteja,

sillä meillä ei tätä ennen juurikaan ole harrastettu koristekasvien jalostusta. Useimmat meillä myynnissä olevat koristekasvilajikkeet kun on jalostettu Keski-Euroopassa, jossa ei tarvitse välittää sellaisista seikoista kuin kasvien talvenkestävyys. Kaikki nämä jalostusprojektit jatkuvat edelleenkin intensiivisesti hänen entisten oppilaittensa toimesta, ja lähivuosina tulee markkinoille niin suomalaisia atsalea- kuin myös pensasruusulajikkeita. Alppiruusulajikkeita on saatu markkinoille peräti 16 erilaista, ja niitä on nykyään saatavilla myös muualla Euroopassa ja jopa Pohjois-Amerikassa asti.

Pentti Alanko

Nyt saa Kainuun mustaa perunaa

Kolmenkymmenen vuoden aikana Liperin Mattisenlahdessa Juhani Hirvosen tilalla on kehitetty perunanviljelystä tuottava elinkeino. Alussa harjoitettu torikauppa on vaihtunut toimituksiin, jotka suuntautuvat Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan isoille marketeille. Hirvoset tunnetaan hyvien perunoiden tuottajina ja Kainuun mustan perunan pelastajina.

Isäntä kertoo, että heillä syntyi ajatus tehdä miinaäkkijyrkkämäinen teko ja pelastaa vanha Musta. Toisaalta ajateltiin tuoda maatiaislajike kuluttajille kuten Lapin Puikula. Vanhaa mustaa oli viljelty aikaisemmin Mattisenlahdellakin, mutta 1980 luvulla peruna jäi kuitenkin pois viljelystä, kun kanta taantui, eikä siemenperunoita saanut mistään.

Tyrnävän Siemenperunakeskuksen geenipanikista löytyi kuitenkin kaksi Mustaa perunaa. Ne puhdistettiin keskuksen laboratoriossa emotaimiksi koeputkiin. Monien vaiheiden jälkeen Hirvoset ostivat 6000 tainta ja ne istutettiin pelloille. Hämmästyksesi oli kuitenkin suuri, kun mukulat maksoivat euron kappale, eli perunat tulivat maksamaan 6000 euroa. Perheessä mietittiin, että oliko hankinnassa mitään järkeä.

Kuitenkin Mustat ovat herättäneet kiinnostusta, ruoka-alan lehdet ovat kirjoittaneet Mustan perunan pelastajista ja helsinkiläinen huippuravintola on ottanut niitä ruokalistalleen. Mikä tärkeintä perunasta on tullut suosittu Pohjois-Karjalassa. Juhani Hirvosen mielestä tämän perunan viljely on tärkeä imagotekijä, vaikka sen viljely on osoittautunut riskialttiiksi.

Tilan isännän mukaan Mustan menestyksen salsaisuus on se, että se tuo ihmisille muistikuvia lapsuudesta. Monen mielestä peruna oli silloin parempaa kuin nyt. Hänen mielestään perunan laatu on kuitenkin yleisesti parantunut, mutta silloin oli nälkä mausteena.

Tällä lailla muitakin lajeja voisi nostaa esiin, jolloin lyötäisiin kaksi karpästä yhdellä iskulla, nimittäin saataisiin vaihteluja makuihin ja laji säilyisi käytössä.

Referaatti artikkelista Perunan palveluksessa. Maaseudun tulevaisuus, Kantri, tammikuu, s. 24-28.

Kirjoittaja Riitta Mustonen

VANHOJEN HYÖTYKASVIKANTOJEN KARTOITUS

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT) kartoittaa suomalaisia (ja suomalaistuneita) maa- ja puutarhatalouden vanhoja hyötykasveja ja niiden maatiaiskantoja. Vanhat hyötykasvit ja niiden vanhat viljelykannat ovat arvokasta suomalaista kulttuuriperintöä, joka on vaarassa kadota. MTT vastaa näiden kansallisten kasvigeenivarojen ylläpidon edistämisestä.

Keräämme tietoa erilaisilla kyselyillä ja haastatteluilla.

Mukana hankkeessa on MTT:n lisäksi Helsingin yliopisto sekä asiantuntijoina Suomen museoliitto, Suomen kotiseutuliitto ja Turun yliopiston museologian oppiaine. Hanketta rahoittaa Maa- ja metsätalousministeriö ja MTT.

Lisätietoja hankkeesta: www.mtt.fi/monimuotoisuus/tilallasuojelu1.html

Etsintäkuulutus: <https://portal.mtt.fi/pls/mttdocspub/docs/F790053592/SUOMALAISET%20MAATIAISKASVIT.PDF>

Maatiaiskasvisite:

https://portal.mtt.fi/pls/mttdocspub/docs/F1389373670/MAATIAISET_VANHAT_LAJIKKEET_PAKAT.PDF

Lisätietoja antaa tutkija Maarit Heinonen.

Mitä etsimme?

Kartoitamme pitkään, useita vuosikymmeniä (väh. 40–50 vuotta) viljelyssä olleita suomalaisia tai suomalaistuneita vanhoja hyötykasvien viljelykantoja. Viljelykannat voivat olla maataisia tai vähintään 40–50 vuotta sitten jalostettuja kauppalajikkeita.

Maatiaiskasvilla eli maatiaisella tarkoitetaan sellaista hyötykasvin kantaa tai lajiketta, jota ei ole tieteellisesti jalostettu ja se on ollut viljelyssä useiden vuosikymmenten ajan. Ne ovat kehittyneet niitä viljelleiden isäntien ja emäntien tietoisena ja tiedostamattomana va-

linnan sekä valinneiden viljelyolojen vaikutuksesta. Maatiaiskasvit ovat osa elävää kulttuuriperintöämme. Niiden ominaisuuksissa heijastuu maatiaiskasvien aikaisempi viljelyhistoria ja menneiden aikojen kulinaariset arvot. Niiden ulkonäkö kertoo esteettisistä arvoista, joita maatiaiskasveja kasvattaneet ihmiset ovat arvostaneet.

Etsimme seuraavien hyötykasvien vanhoja kantoja:

- ♦ viljojen (syysruis, kevätruis, juhannusruis, kaksitahoinen ohra, monitahoinen ohra, kaura, syysvehnä ja kevätvehnä) maataiset ja yli 40 vuotta sitten jalostetut kauppalajikkeet
- ♦ vanhat perunakannat
- ♦ vanhat nurmikasvikannat (kuten puna-apila, timotei)
- ♦ vanhat palkoviljakannat (härkäpapu, pelto- ja tarhaherne)
- ♦ vanhat tattari-, pellava-, humalakannat
- ♦ vanhat juurikasvikannat (kuten nauris, lanttu)
- ♦ vanhat sipulikannat (kuten ryvässipuli, keltasipuli)
- ♦ vanhat mauste- ja yrttikasvikannat

Kuka voi vastata?

Tieto tai arvio pitkästä kasvukannan viljelyhistoriasta (museossa tai muualla) on riittävä kyselyyn vastaamiseen. Ei tarvita tutkittua tietoa kannan alkuperästä. Jos epäilet että hallussasi on vanha kasvukanta, ota yhteyttä ja selvitetään yhdessä.

*Tutkija Maarit Heinonen
MTT, Biotekniikka ja elintarviketutkimus/
Geneettinen diversitetti, H-talo, 31 600 Jokioinen*

*GSM +358-50 356 9688
Fax +358-3-4188 3618
E-mail maarit.heinonen@mtt.fi
<http://www.mtt.fi>*

Varttamistyöpaja Kirkkonummella

Tule osallistumaan omenapuiden varttamiseen Kirkkonummella sijaitsevaan luomunapuhutarhaan! Vaikka varsinaisen teeman onkin varttaminen, tarhalla suoritettuna kiertokäynnin yhteydessä perehdytään kaikkeen, mitä omenapuun yhteydessä voi vastaan tulla:

- **siemen-taivukas, pistokas- sekä ilmapistokas**
- **ptomenapuiden leikkaus**
- **taudit, tuholaiset**
- **perusrunkokasvatus, varttuneen puun latvusvarrentaminen**
- **perinteinen jalostustyö, pölytyskokeet, lajit ja lajikkeet**

Näihin kaikkiin perehdytään konkreettisesti esimerkkien avulla

Ajankohta ja kesto

Kurssin ajankohta on la 26.4.08. klo 12.00-17.00.

Talo tarjoaa kahvit/teet ja voileivät. Omia eväitäkin voi ottaa nyyttikestiperiaatteella mukaan.

Sijainti

Tarha sijaitsee Myllykylässä, noin 5 km päässä Kirkkonummen keskustasta koilliseen. Yleisillä kulkuneuvoilla ei paikalle pääse, joten kuljetus tapahtuu yhteisenä bussikuljetuksena. Kokoonnumme Kirkkonummen asemalle klo 12.00. Kuljetus sisältyy kurssin hintaan.

Mitä kurssi maksaa?

Kurssin hinta on 25 €. Hintaan sisältyy tapahtumaa varten varattavat tarveaineet:

- **Buddy teippiä+Lacbalsamia**
- **siemenperusrunkoa**
- **6 varttamisveistä**
- **valmiiksi kerättyjä jalo-oksia 10 maatiislajikkeesta**
- **mahdollisuus kerätä tarhalta 30 muuta lajiketta**

Ottakaa oma terävä puukko mukaan, tai ostakaa varttamisveitsi puutarhamessuilta. Ilmottautuminen toimistoon 15.4.08 mennessä p.09-4775331, maatiainen.ry@saunalahti.fi

Anja Alanko

Myytävänä nykyaikaisia
PIENHAUTOMAKONEITA

Useita malleja, manuaalista
täysautomaattiseen
Hinnat 87€ - 750€

Krister Svanbäck
Söderfjärdsv. 51, 65410 Vaasa
puh. 0500-561529
krister.svanback@gmail.com

Maatiaismatka Savoan ja Hämeeseen

Maatiaisten kotimaanmatka tapahtuu viikonloppuna 7.-8.6.2008. Matka alkaa lauantaina aamulla Kiasman tilausajopysäkillä Mannerheimin aukiolta, jossa on Pääposti ja Marskin ratsastajapatsas.

Siitä jatkamme Mikkeliiin. Matkan varrelta voi tulla kyytiin pikalinjapysäkeiltä. Aikataulun takia emme tee reitistä poikkeamia. Mikkelissä kohteemme on Marttojen kaunis pappila Kenkävero, jossa lounastamme ja tutustumme aistien puutarhaan. Kenkäverossa on myös puoteja, joissa voimme shoppailla.

Kenkäveron jälkeen matka jatkuu Hirvensalmelle omena- ja hedelmäpuutaimistolle, jossa oppaamme on puutarhaneuvos, pomologi Anssi Krannila. Hän kertoo ja häneltä saa kysyä kestävästä omenapuista. Meillä on mahdollisuus ostaa kotimaisten hedelmäpuiden taimia. Paikassa voi uida vaaleanpunaisten lumpeenlehtien joukossa (mikäli ehtivät kukkia). Tapaamme paikallisia maataisia.

Hirvensalmelta suuntaamme Hattulaan Lepaalle, jossa yövyimme kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa kartanomiljöössä. Lepaalla on ollut puutarhoja jo 1760-luvulla, ja kartanon puisto on 1840-luvulta. Sunnuntaina aamupalan jälkeen tutustumme puutarhoihin ja tiluksiin, vanhaan hautausmaahan, jossa sijaitsee keskiaikainen sakasti ja kivikkotarhaan rannalla.

Mahdollisesti ohjelmassa on myös viinitiluksiin tutustuminen. Lepaalla on valmistettu kirkkoviinejä 1900-luvun alusta. Nykyään tilalla tuotetaan useita viinejä. Taimistolta voi ostaa taimia. Nykyään Lepaalla toimii myös Hämeen ammattikorkeakoulu.

Lepaalta lähdemme lounaan jälkeen Vanajaveden Retulansaareen, jossa oppaamme on yrittäjä-puutarhuri Jouko Helander. Saarta pidetään eräänä arvokkaimpana perinnemaisemakohteena, todellisena helmenä. Siellä on rautakautista asutusta, hämäläinen ryhmäkylä ja Alikartanon historialliset rakennukset. Perinne- ja ketomaisemia pitävät kunnossa Jouko

Helanderin maataisilehmät. Retulansaari on osittain Suomen kulttuuriperinnön säätiön omistuksessa. Jos aikataulu sallii, käymme tulomatkalla katsomassa Hattulan keskiaikaista Pyhän ristin kirkkoa.

Matka toteutuu, jos lähtijöitä on 30 henkeä. Matkan hinta on 140 euroa (kustannukset ovat nousseet viime vuodesta). Hintaan kuuluvat matkat omalla bussilla, yöpyminen ja aamupala, matkanjohtajan palvelut, opastukset, maksut eri kohteisiin ja kaksi lounasta. Muut matkalaisten nauttimat ateriat ja virvokkeet maksetaan itse.

Lopullinen sitoumus matkasta syntyy, kun on maksanut toimistomaksun 30 euroa tai koko matkan. Toimistomaksua ei palauteta, vaikka matka peruuntuisi. Muutenkin noudatamme valmismatkalainsäädäntöä. Sairauden takia peruuntuneet matkat korvaamme lääkärintodistusta vastaan. Matkalle lähtijät saavat matkakirjeen matkasta ja maksamisen yksityiskohdista. Jos päätät osallistumisesi heti ja haluat maksaa varauksen tai matkan, Maatiaisen tilinumero on UUSI, Aktia 405500-114419. Muista laittaa mukaan nimesi ja teksti ”Matka 7-8.6”. Ilmoita osallistumisestasi myös Anne Paalolle.

Matkanjohtajana ja yhteyshenkilönä on Anne Paalo. Matkan voi varata kirjeitse, puhelimitse, tekstiviestillä tai sähköpostilla. Muista mainita, että kyseessä on Maatiaisen kotimaanmatka Savo-Häme. Maatiaisen toimistolla ei olla aina paikalla, ja matka varataan mielellään suoraan Anne Paalolta. Puhelin on 050 570 6105 ja sähköposti anne.paalo@kolumbus.fi. Maatiaisen osoite on Stenbäckinkatu 8, 00250 Helsinki ja puhelin 09 477 5331, sähköposti maatiaiainen.ry@saunalahti.

Maatiaisen matkat ovat suosittuja, joten toimi nopeasti! Jos lähetät kirjeen tai kortin, huomioimme aikaeron ilmoittautumisessa, koska sähköposti on niin nopea. Yhdistykseen kuulumattomat matkakumppanit ovat luonnollisesti tervetulleita matkalle.

Puutarhamatkalle Ruotsiin

Maatiaisien ulkomaanmatka suuntautuu kesällä Ruotsiin. Ajankohta on 7.-11. elokuuta. Matkalta lähdetään Helsingistä Kiasman tilausajopysäkillä kohti Turkuu torstaina 7. elokuuta illansuussa. Meillä on koko matkan oma bussi. Matkan varrelta voi tulla bussiin reitin varrella olevilta pikalinjapysäkeiltä. Turussa astumme laivaan, joka lähtee illalla kohti Tukholmaa. Heti perjantai-aamuna meriaamiaisen jälkeen lähdemme kohti Uppsalan kasvitieteellistä puutarhaa, jossa Carl von Linné (1707 – 1778) oli kasvitieteen professorina. Sieltä jatkamme lähellä sijaitsevaan Linnén puutarhaan, jossa on Linnén kaupunkiasunto ja laaja puutarha.

Uppsalasta lähdemme Sigtunan 1000-luvulla perustettuun kaupunkiin, jossa voi yhä aistia keskiaikaista tunnelmaa. Siellä on paljon viikinkiaikaisia riimukiviä ja vanhoja linnoja, ja se on Ruotsin vanhimpia kaupunkeja. Yövyimme seudulla. Seuraava merkittävä kohteemme on Järnassa sijaitseva Rudolf Steiner-yhteisö, jossa on erilaisia puutarhoja, biodynaamisia tiloja, ainutlaatuinen kiviportaista tehty vedenpuhdistusjärjestelmä, erikoista arkkitehtuuria ja pohjoismaiden vaihtoehtoohitoja antava sairaala Vidarkliniken, jolla on virallisen sairaalan status. Yövyimme Järnassa. Seuraavan päivän vietämme Tukholman seudulla, jossa on useita mielenkiintoisia puutarhakohteita kuten Rosendalin puutarha, Bergianska puutarha,

jonka perustivat Linnén apostolit Bergiusen veljekset 1700-luvulla, tai Långholmenin siirtolapuutarha-alue. Matkaohjelmaan tulee vielä tarkennuksia. Il-laksi menemme laivaan ja olemme Turussa aikaisin maanantai-aamuna.

Matka toteutuu, jos lähtijöitä on 30. Matkalle voi jo ilmoittautua. Matkan arvioitu hinta on noin 275 euroa (voi muuttua). Siihen kuuluvat kuljetukset omalla bussilla, laivamatkat hytteineen ja muut majoitukset, aamiaiset (ei 11.8), lounas ja opastuksia sekä matkanjohtajan palvelut.

Tiedot ja ohjelma tarkentuvat myöhemmin, seuratkaa Maatiaisien kotisivuja www.maatiainen.fi tai ottakaa yhteyttä Anne Paalo 050 570 6105, anne.paalo@kolumbus.fi. Myös ilmoittautumiset jo nyt Anne Paalolle tai kirjeitse Maatiaisien toimistoon Stenbäckinkatu 8, 00250 Helsinki. Ilmoittautajat saavat pikapuoliin ensimmäisen matkakirjeen.

Myydään

horniolaisia kananpoikia.
Erkki Kettunen, Lieksa.
P. 044-268 45 23.

Tapahtumia

Oma Piha -messut

3-6.4.2008

Messukeskuksessa Helsingissä.
Maatiaisella oma osasto.

TERVETULOA SIEMENOSTOKSILLE!

Maatiaisien kevättaimipäivä

pe 23.5. klo 12-18

toimistolla,
Stenbäckinkatu 8,
Helsinki.

Maatiainen - Det lantliga kulturarvet ry

YHDISTYKSEN
HALLITUS 2008

Puheenjohtaja

Liisa Jääskeläinen

Hallituksen jäsenet

Pentti Alanko
Riku Cajander
Terhi Koivisto
Timo Rantakaulio
Ilkka Roitto
Dina Samaletdin

Varajäsenet

Sinikka Koskinen
Minna Kärkkäinen
Tarja Niemelä
Juhan Savander

TOIMINTARYHMÄT - Yhdistyksen sääntöjen puitteissa pitkälti itsenäisesti toimivia ryhmiä, joihin voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla. Toimintaryhmien yhteyshenkilöt keskustelevat kanssasi ryhmän alaan liittyvistä asioista.

1 Maatiaismatkat

Anne Paalo

2 Siemenet

Pirkko Kukkola
Anna Lassila

3 Näyttelyt

Anja Alanko
Terhi Koivisto
Sinikka Koskinen
Ilkka Roitto

4 Taimipäivät

Anja Alanko
Riku Cajander
Terhi Koivisto
Ilkka Roitto

5 Maisemat

Pentti Alanko
Sinikka Koskinen
Leena Saario
Dina Samaletdin

6 Maatiaiseläimet

Marjaana Kovanen
Tarja Niemelä
Dina Samaletdin
Uljas Ilmari Wolmari

7 Maatiaisruoka

Anja Alanko
Eija Kunnari

8 Paikallistoiminnan tukiryhmä

Liisa Jääskeläinen
Marjaana Kovanen
Peter Tigerstedt

9 Etelä-Savon ryhmä

Marjaana Kovanen

10 Pirkanmaan ryhmä

Kristiina Kalliojärvi

11 Pohjois-Karjalan ryhmä

Tuovi Mutanen

12 Museoryhmä

Anja Alanko
Liisa Jääskeläinen
Timo Rantakaulio
Annmaj Rönning

13 Jäsenasiat

Iris Lundqvist

14. Yhdistyksen kotisivut

Keijo Luoto

YHTEYSTIEDOT

	Puhelin
Alanko Anja	09 557263
Alanko Pentti	0400 973367
Jääskeläinen Liisa	050 3070340
Kalliojärvi Kristiina	040 7602720
Koivisto Terhi	
Kovanen Marjaana	050 3277365
Koskinen Sinikka	050 3403621
Kukkola Pirkko	040 5128327
Kämäräinen Aune	050 3255334
Kärkkäinen Minna	
Lassila Anna	041 5076574
Lundqvist Iris	09 8766563
Luoto Keijo	
Mutanen Tuovi	044 2571660
Niemelä Tarja	0400 474024
Rantakaulio Timo	040 8465571
Roitto Ilkka	0440 953543
Saario Leena	041 5457387
Samaletdin Dina	050 5555143 0440 999361
Savander Juhan	0400 165531
Tigerstedt Peter	050 5641717

Sähköposti

anja@musku.net
pentti@musku.net

kristiina.kalliojarvi@kolumbus.fi
terhikoivisto@hotmail.com
maatikko@hivvensalmelainen.com
sinikka.koskinen@hel.fi
kukkivaniitty@luukku.com
aune.kamarainen@kolumbus.fi
minna@musku.net
lassila.anna@luukku.com
irislund@welho.com
keijo.luoto@gmail.com
tuovi.mutanen@pp.inet.fi
tarja.niemela@asennus-niemela.fi
timo.rantakaulio@helsinki.fi
ilkka.roitto@welho.com
leena.saario@hotmail.com
dina.samaletdin@nordea.com

juha.savander@uudenmaanliitto.fi
peter.tigerstedt@helsinki.fi

Tässä numerossa

- 1 **Pienimuotoista, siis monimuotoista**
Liisa Jääskeläinen, Dina Samaletdin
- 1 **Toimiston kuulumisia**
- 2 **Puheenjohtajan palsta**
Liisa Jääskeläinen
- 3 **Vuoden 2008 “eliöt”**
Pentti Alanko
- 5 **Vuoden 2008 maatiaiskasvi on maa-artistokka**
Pentti Alanko ja Pirkko Kahila
- 7 **Satakuntalainen Mäki-Ketalan tila on vuoden 2008 perinnemaisema**
Aune Kämäräinen
- 11 **Alkuperäiset kotieläinrodut kunniaan**
Mari Laulumaa-Hirvonen
- 12 **Mustanmeren ruusu**
Sirkka Muinonen
- 13 **Mustan mullan ihme**
Heikki Niinimäki
- 14 **Pelastaako Marley maailman?**
Marjaana Kovanen
- 15 **Peter Tigerstedt valittiin maatiaisen kunniajäseneksi**
Pentti Alanko
- 16 **Nyt saa Kainuun mustaa perunaa**
Riitta Mustonen
- 17 **Vanhoiden hyötykasvikantojen kartoitus**
Maarit Heinonen
- 19 **Maatiaismatka Savoan ja Hämeeseen**
- 20 **Puutarhamatkalle Ruotsiin**